

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2024. január 9., kedd

Tartalomjegyzék

1/2024. (I. 9.) Korm. rendelet	Az élelmiszer-infláció csökkentése érdekében szükséges intézkedésekről	34
2/2024. (I. 9.) Korm. rendelet	Gazdasági és adatvagyon-hasznosítás tárgyú kormányrendeletek módosításáról	36
1/2024. (I. 9.) NMHH rendelet	Az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos részletes szabályokról szóló 19/2020. (XII. 18.) NMHH rendelet módosításáról	42
1/2024. (I. 9.) AB határozat	A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény alapján létrehozott hatásköri rendszerben eljáró valamennyi hatóságra kiterjedő együttműködés szervezeti rendjével, valamint az általuk indított eljárásokról a többi hatóság értesítésének eljárásrendjével kapcsolatos mulasztás megállapításáról	43
2/2024. (I. 9.) AB határozat	A Kúria Pfv.IV.20.521/2022/4. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábrla 8.Pf.20.798/2021/5. számú ítélete, továbbá a Fővárosi Törvényszék 19.P.23.507/2020/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	70
1/2024. (I. 9.) KE határozat	Állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről	85
1001/2024. (I. 9.) Korm. határozat	A GFM tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó társaságok forrásjuttatásai kiadási előirányzat túllépésének jóváhagyásáról	85
1002/2024. (I. 9.) Korm. határozat	Az Országos Hulladékgazdálkodási Terv feljogosító feltétellel kapcsolatos kiegészítéséről	86

III. Kormányrendeletek

A Kormány 1/2024. (I. 9.) Korm. rendelete az élelmiszer-infláció csökkentése érdekében szükséges intézkedésekről

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet ideje alatt a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvényt, a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvényt (a továbbiakban: Fgytv.), a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvényt (a továbbiakban: Kertv.), a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvényt, a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvényt, a termékek eladási ára és egységára, a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendeletet, valamint az előrecsomagolt termékek névleges mennyiségére vonatkozó szabályok megállapításáról és azok ellenőrzési módszereiről szóló 13/2008. (VIII. 8.) NFGM–FVM együttes rendeletet [a továbbiakban: 13/2008. (VIII. 8.) NFGM–FVM együttes rendelet] az e rendeletben foglalt eltérésekkel és kiegészítésekkel kell alkalmazni.
- 2. §** (1) E rendelet alkalmazásában
- kereskedő*: a Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszerében „4711 – Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem” megjelöléssel feltüntetett tevékenységet főtevékenységként folytató kereskedő, akinek a tárgyévet megelőző lezárt üzleti évben a Kertv. 2. § 9. pontja szerinti kereskedelmi tevékenységből származó, konszolidált nettó árbevétele meghaladja az 1 milliárd forintot;
  - termék*: minden kiskereskedelmi forgalomba kerülő, a 13/2008. (VIII. 8.) NFGM–FVM együttes rendelet 2. § a) pontja szerinti előrecsomagolt termék, amelyet a kereskedő egy vagy több méretkategóriában egységes megjelenésű kiszerezésben forgalmaz, azzal, hogy a kiszerezési egységek számától és azok méretének változásától függetlenül az azonos árut tartalmazó kiszerezési egységek egy terméknek minősülnek;
  - gyártó*: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely terméket gyárt, vagy terméket tervezett vagy gyártat, és az adott terméket saját neve vagy védjegye alatt kis- vagy nagykereskedelemben forgalmazza.
- (2) E rendelet hatálya az üzletben vagy bevásárlóközpontban folytatott kereskedelmi tevékenységre terjed ki.
- 3. §** (1) Ha egy adott termék esetén, a 2020. január 1. és 2023. július 1. között a gyártó által gyártottakhoz képest új, kisebb – így különösen kisebb tömegű vagy térfogatú – kiszerezési egység kerül forgalomba hozatalra, a kereskedő köteles a termék kereskedő általi forgalmazásának megkezdésétől számított 2 hónapig az érintett termék kapcsán feltüntetni a kiszerezés változására utaló és a kereskedelemért felelős miniszter által meghatározott tartalmú és formájú figyelemfelhívó tájékoztatást.
- (2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni abban az esetben is, ha az érintett termék forgalomba hozatalára 2023. július 1. és 2024. február 1. között került sor, és a terméket a kereskedő továbbra is forgalmazza.
- (3) Nem köteles a kereskedő az (1) bekezdés szerinti tájékoztatást kihelyezni abban az esetben, ha az új, kisebb – így különösen kisebb tömegű vagy térfogatú – kiszerezési egység gyártó általi bevezetésére a korábbi kiszerezési egységek 6 hónapon belül történő kivezetése nélkül kerül sor, és a korábbi kiszerezési egységeket a kereskedő továbbra is forgalmazza.
- (4) A kereskedő az (1) bekezdés szerinti kötelezettségének teljesítése érdekében magyarországi gyártás esetén a gyártó, ettől eltérő esetben az első magyarországi forgalomba hozó, valamint a nagykereskedő köteles – az érintett termék kereskedő részére történő első értékesítése alkalmával – a termék kíséző dokumentációjában vagy más módon írásban a kereskedő részére megfelelő tartalmú tájékoztatást nyújtani a termék kiszerezésének csökkenéséről és a korábbi kiszerezési egységek esetleges kivezetéséről.

- (5) Magyarországi gyártás esetén a gyártó, ettől eltérő esetben az első magyarországi forgalomba hozó, valamint a nagykereskedő a (4) bekezdés és a 8. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének első alkalommal történő teljesítésével egyidejűleg köteles a kereskedő részére nyújtott tájékoztatással megegyező tartalommal tájékoztatást nyújtani a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal részére.
- 4. §** (1) Az e rendeletben meghatározott előírások teljesítésének ellenőrzésekor a fogyasztóvédelmi hatóság kijelöléséről szóló kormányrendelettel kijelölt általános fogyasztóvédelmi hatóság (a továbbiakban: hatóság) hivatalból jár el.
- (2) A hatóság
- a) a 3. § (1) bekezdése vagy a 8. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatás hiánya esetén az érintett termékenként 1 000 000 forint,
- b) a 3. § (4) bekezdése vagy a 8. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség megsértése esetén az érintett termékenként 1 000 000 forint,
- c) a 3. § (5) bekezdése szerinti, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal felé fennálló tájékoztatási kötelezettség megsértése esetén, az érintett termékenként 1 000 000 forint közigazgatási bírságot szabhat ki.
- (3) A (2) bekezdés szerinti rendelkezések az Fgytv. alkalmazásában fogyasztóvédelmi rendelkezések.
- (4) A bírságot a bírságot kiszabó határozat véglegessé válását követő 15 napon belül kell megfizetni.
- 5. §** A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal honlapján nyilvánosan elérhető tájékoztató adatbázist hoz létre és működtet a 3. § szerinti tájékoztatási kötelezettségekkel érintett termékekről.
- 6. §** Felhatalmazást kap a kereskedelemért felelős miniszter, hogy a 3. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatás formáját és tartalmát rendeletben állapítsa meg.
- 7. §** Ez a rendelet 2024. február 1. napján lép hatályba.
- 8. §** (1) Ha a 3. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettséggel érintett termék forgalmazását a kereskedő 2023. július 1-jétől 2024. február 29-ig tartó időszakban kezdte meg, és a terméket a kereskedő továbbra is forgalmazza, úgy a kereskedő a 3. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségének első alkalommal 2024. március 1. napján köteles eleget tenni.
- (2) A kereskedő (1) bekezdés szerinti kötelezettségének teljesítése érdekében magyarországi gyártás esetén a gyártó, ettől eltérő esetben az első magyarországi forgalomba hozó, valamint a nagykereskedő köteles e rendelet hatálybalépését követő 15 napon belül írásban a kereskedő részére megfelelő tartalmú tájékoztatást nyújtani a termék kiszerezésének csökkenéséről és a korábbi kiszerezési egységek esetleges kivezetéséről.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 2/2024. (I. 9.) Korm. rendelete gazdasági és adatvagyon-hasznosítás tárgyú kormányrendeletek módosításáról

A Kormány

az 1. alcím tekintetében a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény 12. § (4) bekezdés a)–e) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásokra vonatkozó szabályoknak a veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 523/2023. (XI. 30.) Korm. rendelet 4. §-ára figyelemmel,

a 2. alcím tekintetében a nemzeti adatvagyonról szóló 2021. évi XCI. törvény 15. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Az egyes gazdaságfejlesztési célú és munkahelyteremtő beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról, valamint egyes nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításról szóló kormányrendeletek módosításáról szóló 141/2018. (VII. 27.) Korm. rendelet módosítása

- 1. §** (1) Az egyes gazdaságfejlesztési célú és munkahelyteremtő beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról, valamint egyes nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításról szóló kormányrendeletek módosításáról szóló 141/2018. (VII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 5/V. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(2) A 2. mellékletben foglalt táblázat B:122 mezőjében megjelölt telken meghatározott sajátos beépítési szabályok és egyedi építési követelmények a következők:
- a) az épületmagasság megengedett legnagyobb mértéke 90 méter,
  - b) az általános szintterületi mutató megengedett legnagyobb értéke 6,5 m²/m²,
  - c) a beruházással összefüggésben megvalósuló épület a 2. mellékletben foglalt táblázat B:122 mezőjében megjelölt telken belül bárhol elhelyezhető,
  - d) függetlenül a beépítési magasságtól,
  - da) a beruházással összefüggésben megvalósuló épület és a szomszédos telkek, valamint az azokon fennálló épületek és egyéb építmények között, valamint
  - db) a beruházással összefüggésben megvalósuló épület és a szomszédos közterület túloldalán lévő teleksor, valamint az azokon fennálló épületek és egyéb építmények között nem kell telepítési távolságot tartani,
  - e) a beruházással összefüggésben megvalósuló épület vonatkozásában épületközt nem kell kialakítani,
  - f) a beruházással összefüggésben megvalósuló épület részét képező magasházrészek közötti távolság legalább 20 méter,
  - g) a beruházás megvalósításának, valamint az építési és használatbavételi engedély kiadásának nem feltétele
  - ga) a településrendezési eszköz szerinti új közlekedési csomópont létesítése, az infrastrukturális feltételek biztosítása, az infrastruktúra-fejlesztések megvalósítása és
  - gb) a településrendezési eszköz útügyi és út kialakítására vonatkozó egyéb előírásainak megvalósítása, valamint a közútkezelői hozzájárulás megszerzése,
  - h) a településrendezési tervben a magasház épületrészekre meghatározott bruttó alapterületi átlagérték és legnagyobb alaprajzi kiterjedés átlagérték nem korlátozott,
  - i) a településrendezési tervben meghatározott térfal kialakítása nem korlátozott.”
- (2) Az R. 5/V. § (4) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A parkolóhelyek kialakításánál az építmények és önálló rendeltetési egységek rendeltetésszerű használatához)
„a) a beruházással összefüggésben megvalósuló épület tekintetében a kereskedelmi, szolgáltató önálló rendeltetési egység árusítóterének alapterülete után nem kell személygépkocsi-várakozóhelyet biztosítani, és”
- (3) Az R. 5/V. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:
„(5) A beruházással összefüggésben megvalósuló épületben kialakításra kerülő óvoda-bölcsőde játszóudvara az épület tetőkertjén is kialakítható.”

2. § Az R. 5/X. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:
„(3a) A 2. mellékletben foglalt táblázat 126. sora szerinti beruházással érintett ingatlanok közül az ingatlan-nyilvántartás szerinti Érd külterület 024/8, 024/21, 024/22, 025 és 026 helyrajzi számú ingatlanok esetében az épületmagasság megengedett legnagyobb mértéke 15 méter.”

3. § Az R.
a) 5/V. § (1) bekezdésében a „(2)–(4)” szövegrészek helyébe a „(2)–(5)” szöveg,
b) 5/X. § (2) bekezdés 4. pontjában az „alatti” szövegrész helyébe a „feletti” szöveg lép.

4. § Az R. a következő 143. §-sal egészül ki:
„143. § E rendeletnek a gazdasági és adatvagyon-hasznosítás tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 2/2024. (I. 9.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Módr135.) módosított 5/V. § (1) bekezdését, 5/X. § (2) bekezdés 4. pontját, valamint megállapított 5/V. § (2) bekezdését, (4) bekezdés a) pontját és (5) bekezdését, 5/X. § (3a) bekezdését a Módr135. hatálybalépésekor folyamatban lévő közigazgatási hatósági ügyekben is alkalmazni kell.”

2. A nemzeti adatvagyon hasznosításával összefüggő egyes részletszabályokról szóló 607/2021. (XI. 5.) Korm. rendelet módosítása

5. § A nemzeti adatvagyon hasznosításával összefüggő egyes részletszabályokról szóló 607/2021. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„1. § A nemzeti adatvagyonról szóló 2021. évi XCI. törvény (a továbbiakban: Natv.) szerinti Nemzeti Adatvagyon Ügynökség feladatait a Nemzeti Adatvagyon Ügynökség Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: NAVÜ) látja el.”

6. § A Vhr. 3. §-a a következő c) ponttal egészül ki:
(A NAVÜ)
„c) ellátja az európai adatkormányzásról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról szóló, 2022. május 30-i 2022/868 (EU) európai parlamenti és tanácsi rendeletben (a továbbiakban: adatkormányzási rendelet) az illetékes szerv és az egyablakos információs pont részére meghatározott feladatokat.”

7. § A Vhr. 5. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A NAVÜ a Natv. szerinti, e rendeletben szabályozott nemzeti adatvagyon-hasznosítással kapcsolatos, valamint az adatkormányzási rendeletben az illetékes szerv és az egyablakos információs pont részére meghatározott állami feladatait közfeladatként látja el.”

8. § A Vhr. 4. alcíme a következő 10/A. §-sal egészül ki:
„10/A. § A Natv. 12. § (2) bekezdése szerinti államigazgatási szerveket és kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezeteket, valamint azon nyilvántartásokat, amelyek tekintetében adatfeldolgozással kizárólag ezek bízhatók meg, továbbá azon nyilvántartásokat, amelyek tekintetében a Natv. 12. § (2) bekezdése szerinti adatfeldolgozó megbízására az adatkezelő köteles, az 1. melléklet határozza meg.”

9. § A Vhr. 35. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„35. § Ez a rendelet az európai adatkormányzásról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról szóló, 2022. május 30-i 2022/868 (EU) európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.”

10. § A Vhr. az 1. melléklet szerinti 1. melléklettel egészül ki.

11. § Hatályát veszti
a) a nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások adatfeldolgozásának biztosításáról szóló 38/2011. (III. 22.) Korm. rendelet és

- b) a döntés-előkészítéshez szükséges adatok hozzáférhetőségének biztosításáról szóló 2007. évi CI. törvény végrehajtásáról szóló 335/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet.

12. § Ez a rendelet az európai adatkormányzásról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról szóló, 2022. május 30-i 2022/868 (EU) európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

3. Záró rendelkezések

13. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 2/2024. (I. 9.) Korm. rendelethez

„1. melléklet a 607/2021. (XI. 5.) Korm. rendelethez

A Natv. 12. § (2) bekezdése szerinti, a nemzeti adatvagyon részét képező nyilvántartások adatfeldolgozói

	A	B	C	D
1.	A nyilvántartás megnevezése	Adatfeldolgozó	Az adatfeldolgozó által végzett adatfeldolgozás köre	Az adatfeldolgozó igénybevételének jellege
2.	Foglalkoztatási és Közfoglalkoztatási Adatbázis	NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
3.	Az állami foglalkoztatási szerv feladatainak ellátásához szükséges adatbázis	NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
4.	Egységes szociális nyilvántartás	Magyar Államkincstár központi szerve	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
5.	A támogatásból megvalósuló fejlesztések központi monitoringjáról és nyilvántartásáról szóló 60/2014. (III. 6.) Korm. rendelet szerinti nyilvántartásokban kezelt adatokhoz kötődő adatfeldolgozói feladatok	NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság, Új Világ Nonprofit Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
6.	A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartása	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
7.	Elektronikus anyakönyvi nyilvántartás	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező

8.	Földhasználati nyilvántartás	Lechner Tudásközpont Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, továbbá az ingatlanügyi hatósági hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal	teljes adatfeldolgozás	kötelező
9.	Az államhatár adatbázisa, az állami nagyméretarányú topográfiai térképi adatbázisok, az állami távérzékelési adatbázisok, a Földrajzinév-tár adatbázis	Földmérési és térinformatikai államigazgatási szervként eljáró Lechner Tudásközpont Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	teljes adatfeldolgozás	kötelező
10.	Az alapponthálózati pontok adatbázisa, az állami földmérési alaptérképi adatbázis, az archív analóg és digitális térképi adatok adatbázisai	Földmérési és térinformatikai államigazgatási szervként eljáró Lechner Tudásközpont Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	teljes adatfeldolgozás	kötelező
11.	Ingatlan-nyilvántartás, az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis	Földmérési és térinformatikai államigazgatási szervként eljáró Lechner Tudásközpont Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, ingatlanügyi hatósági hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal	teljes adatfeldolgozás	kötelező
12.	Közepes és kisméretarányú állami topográfiai térképi adatbázisok, a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvény 19. § (1) bekezdése szerinti állami digitális távérzékelési adatbázisok	A honvédelem térképészeti támogatásáért felelős szervként eljáró HM Zrínyi Geoinformációs és Toborzástámogató Közhasznú Nonprofit Kft., továbbá a honvédelmi térképészeti hatósági feladatokért felelős szervként eljáró honvédelemért felelős miniszter	teljes adatfeldolgozás	kötelező
13.	Nyugdíj-biztosítási nyilvántartás	A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 3. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti, belföldi székhelyű átlátható szervezet	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
14.	Egészségbiztosítási nyilvántartás	kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezet	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
15.	Útiokmány-nyilvántartás	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
16.	Szabálysértési nyilvántartási rendszer	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
17.	Közúti közlekedési nyilvántartás	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
18.	A Magyar igazolvány és a Magyar hozzátartozói igazolvány tulajdonosainak nyilvántartása	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
19.	Kulturális örökségvédelmi nyilvántartás	államigazgatási szerv	elektronikus adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő

20.	A Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kezelt adóhatósági és vámhatósági adatok nyilvántartása	Pillér Informatikai Kft.	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
21.	A Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kezelt, a 20. pont alá nem tartozó adatok nyilvántartása	Pillér Informatikai Kft.	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
22.	Cégnyilvántartás	Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Korlátolt Felelősségű Társaság	teljes adatfeldolgozás	kötelező
23.	Központi idegenrendészeti nyilvántartás	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság, Nemzeti Szakértői és Kutató Központ	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
24.	A Magyar Államkincstár mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási feladataihoz kapcsolódó nyilvántartási rendszerek	Kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezet	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
25.	N.SIS	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
26.	Kötvénynyilvántartás	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
27.	Az egyéni vállalkozók nyilvántartása	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
28.	Bűnügyi nyilvántartási rendszer	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
29.	Természetes személyek közhiteles országos adósságrendezési nyilvántartása, az adósságrendezési eljárással összefüggő hirdetményi rendszer	Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Korlátolt Felelősségű Társaság	elektronikus adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
30.	Természetes személyek adósságrendezési eljárásával összefüggő nyomtatványellenőrzési és nyomtatványkitöltő informatikai rendszer	NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
31.	Fizetésektelenségi nyilvántartás	Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Korlátolt Felelősségű Társaság	elektronikus adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
32.	A Nemzeti Választási Iroda adatkezelésében lévő, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 76. § (3) bekezdésében meghatározott választási nyilvántartásokat kezelő informatikai rendszer	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő

33.	A magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok levélben benyújtott névjegyzéki kérelmének regisztrációs előfeldolgozását végző informatikai rendszer	IdomSoft Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	elektronikus adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
34.	Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér rendszer	ESZFK Egészséginformatikai Szolgáltató és Fejlesztési Központ Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező

"

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletei

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökének 1/2024. (I. 9.) NMHH rendelete az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos részletes szabályokról szóló 19/2020. (XII. 18.) NMHH rendelet módosításáról

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 182. § (3) bekezdés 27. pontjában kapott felhatalmazás alapján, a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 109. § (5) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** Az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos részletes szabályokról szóló 19/2020. (XII. 18.) NMHH rendelet (a továbbiakban: R.) a következő 46. §-sal egészül ki:
„46. § A 41. § szerinti vizsgálatot az Elnök első alkalommal 2025. szeptember 30-áig végzi el.”
- 2. §** Az R. 41. § (2) bekezdés
a) a) pontjában a „felmerülő kiadásokat,” szövegrész helyébe a „felmerülő többletköltségeket,” szöveg,
b) d) pontjában az „(1) bekezdés a) pontja szerinti vizsgálat eredményeként azonosított berendezésekkel, szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadásokhoz” szövegrész helyébe az „a) pont szerinti többletköltségekhez” szöveg lép.
- 3. §** Hatályát veszti az R. 41. §
a) (1) bekezdés b) pontjában az „az egyetemes szolgáltatók kínálatában” szövegrész,
b) (2) bekezdés a) pontjában a „különös tekintettel az (1) bekezdés a) pontja szerinti vizsgálat eredményeként azonosított berendezésekkel, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatos többletkiadásokra” szövegrész.
- 4. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Koltay András s. k.,
a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke

VII. Az Alkotmánybíróság döntései

Az Alkotmánybíróság 1/2024. (I. 9.) AB határozata a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény alapján létrehozott hatásköri rendszerben eljáró valamennyi hatóságra kiterjedő együttműködés szervezeti rendjével, valamint az általuk indított eljárásokról a többi hatóság értesítésének eljárásrendjével kapcsolatos mulasztás megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó és dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Handó Tünde és dr. Márki Zoltán* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja: az Országgyűlés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (6) bekezdésével összefüggésben mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy nem szabályozta a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény alapján létrehozott hatásköri rendszerben eljáró valamennyi hatóságra kiterjedően az együttműködés szervezeti rendjét, továbbá az általuk indított eljárásokról – az ügy érdemi azonosíthatóságához szükséges adatokra kiterjedően – a többi hatóság kötelező és haladéktalan értesítésének eljárásrendjét.
Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2024. június 30-ig tegyen eleget.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete, valamint a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 78. § (1b) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a Kúria Jpe.II.60.044/2022/10. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozók jogi képviselőik útján (dr. Halász Bálint ügyvéd és dr. Marosi Zoltán ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszukban kérték a Kúria Jpe.II.60.044/2022/10. számú határozata, a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 103.K.706.642/2020/36. számú ítélete, valamint a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 78. § (1b) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozók szerint a bírói határozatok és a kifogásolt jogszabályhely sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését és XXVIII. cikk (1), (4), (6) és (7) bekezdését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló alapügy lényege szerint Budapest Főváros Kormányhivatala (a továbbiakban: Kormányhivatal) 2019. augusztus 8-án hozott BP-05/200/02935-7/2019. számú határozatában a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 10. § (1) bekezdése szerinti hatásköre alapján eljárva megállapította, hogy az indítványozó megsértette az Fttv. 3. § (1) és (5) bekezdését, 6. § i) pontját és 7. § (1) bekezdését, vele szemben figyelmeztetést

- alkalmazott, mivel az I. rendű indítványozó kis- és középvállalkozásnak minősül (a továbbiakban: kvv). A Kormányhivatal az I. rendű indítványozó weboldalát vizsgálta. A Kormányhivatal 2019. május 22-én indított eljárást az indítványozóval szemben.
- [3] A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) az Fttv. 10. § (3) bekezdésére alapított hatáskörében eljárva 2018. június 8-án versenyfelügyeleti eljárást indított az I. rendű indítványozóval szemben, amelybe utóbb ügyfélként bevonta a többi indítványozót. A GVH 2020. július 30-án hozott, VJ/19-119/2018. számú határozatában megállapította, hogy az I. rendű indítványozó (a közigazgatási perben I. rendű felperes) az Fttv. melléklet 20. pontjába ütköző, valamint az Fttv. 6. § (1) bekezdés b) pontjába, 3. § (1) és (2) bekezdésébe ütköző kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor weboldalain online társkereső szolgáltatását valótlanul ingyenesen hirdette, megtévesztő módon tájékoztatta a fogyasztókat szolgáltatása időtartamáról, a prémium előfizetés automatikus meghosszabbodásáról, illetve a meghosszabbított időtartama alatt fizetendő díjról, a szolgáltatást igénybe vevő tagok számáról, továbbá megsértette a szakmai gondosság követelményeit szolgáltatásának alapvető feltételeinek ismertetésével összefüggésben. Ezen jogsértések miatt a GVH a kereskedelmi gyakorlat módosítására, helyreigazító nyilatkozat közzétételére, valamint 1 600 000 000 Ft versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 78. §-a alapján. A további indítványozókat mint az I. rendű indítványozóval egy vállalkozáscsoportba tartozókat mögöttes felelősként nevesítette a GVH arra az esetre, ha a versenyfelügyeleti bírságot az I. rendű indítványozó nem fizeti meg.
- [4] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 103.K.706.642/2020/36. számú ítéletében az alperes GVH határozatának bírság megfizetésére kötelező rendelkezését megsemmisítette, a GVH-t új eljárásra kötelezte e körben, egyebekben az indítványozók keresetét elutasította.
- [5] A Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítéletében az elsőfokú ítéletnek a bírság megfizetésére kötelező rendelkezését megsemmisítő és a GVH-t új eljárásra kötelező részében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította, a keresetet elutasító részében hatályában fenntartotta az elsőfokú ítéletet.
- [6] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.II.60.044/2022/10. számú határozatával az indítványozók jogegységi panaszát elutasította.
- [7] 2. Az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszukban kérték a Kúria Jpe.II.60.044/2022/10. számú határozata, a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 103.K.706.642/2020/36. számú ítélete a GVH határozatra is kiterjedő hatályú megsemmisítését és alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint kérték a Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondatának megsemmisítését.
- [8] Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria jogegységi panasz és felülvizsgálati eljárásban hozott határozatai, valamint az elsőfokú ítélet és a GVH határozata sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (6) bekezdése szerinti ne bis in idem elvet és a XV. cikk (2) bekezdése szerinti egyenlő bánásmód követelményét.
- [9] Az indítványozók a Kúria jogegységi panasz és felülvizsgálati eljárásban hozott határozatai vonatkozásában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének megsértését is kifogásolták.
- [10] A Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondata vonatkozásában – amelyen a GVH határozata és a Kúria jogegységi panasz és felülvizsgálati eljárásban hozott határozatai alapulnak – az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése szerinti nulla poena sine lege elv és XV. cikk (2) bekezdése szerinti egyenlő bánásmód követelményének megsértését állították.
- [11] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (6) bekezdésének sérelmét az indítványozók alapvetően azzal indokolták, hogy esetükben a Kormányhivatal és a GVH által folytatott versenyfelügyeleti eljárás büntető jellegű eljárások, ezért érvényesülnie kellett volna a ne bis in idem elvének. Az indítványozók kiemelték, hogy (i) mind a Kormányhivatal, mind a GVH eljárása az Fttv. szerinti tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalma megsértésének megállapítására irányult, (ii) mind a Kormányhivatalnak, mind a GVH-nak lehetősége volt arra, hogy az Fttv. 17. § (2) bekezdése alapján bírságot és más büntetést szabjon ki az indítványozókkal szemben, (iii) mind a Kormányhivatal, mind a GVH határozatában megállapította az I. rendű indítványozó jogszabálysértését, és vele szemben jogkövetkezmények alkalmazását írták elő, (iv) a GVH határozat 1,6 milliárd Ft összegű bírságot állapított meg, amelyben nevesítésre került, hogy megtorló és preventív célok érdekében került ilyen összegben meghatározásra.

- [12] Az indítványozók előadták, hogy az Fttv. 10. §-ának hatásköri szabályozása értelmében a (3) bekezdése alapján a GVH jár el, amennyiben a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas, egyébiránt a fogyasztóvédelmi hatósági feladatokat ellátó Kormányhivatal jár el.
- [13] Az indítványozók szerint a GVH határozata (és az ezt helyben hagyó bírósági határozatok) azért sértik a ne bis in idem elvét, mert a kormányhivatali elmarasztalást követően a GVH is az Fttv. 3. § (1) bekezdésébe ütköző tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértését állapította meg, a GVH is az I. rendű indítványozó weboldalát vizsgálta, továbbá a GVH határozata is rögzítette, hogy az I. rendű indítványozó kkv-nak minősül, ennek ellenére 1,6 milliárd Ft bírságot szabott ki vele szemben, amely bírság mögöttes felelőseiként a többi indítványozót nevesítette.
- [14] Az indítványozók álláspontja szerint a 2019. augusztus 8-án kelt kormányhivatali határozatot követően a GVH a 2020. július 30-án kelt határozatában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (6) bekezdése alapján, a ne bis in idem elvébe ütközően állapította meg ugyanazon tényállás és jogsértés kapcsán az indítványozók felelősségét.
- [15] Az indítványozók szerint a ne bis in idem elv sérelme szempontjából nem bír relevanciával, hogy a Kormányhivatal az I. rendű indítványozó kkv státusza miatt eltekintett a bírság kiszabásától, mivel egyéb szankciókat megállapított vele szemben, továbbá ezen eljárás is büntetőjogi jellegűnek minősül.
- [16] Az indítványozók azon példával szemléltették álláspontjukat, hogy a Btk. 64. §-a szerinti megrovás alkalmazása esetén utóbb nincs helye ugyanazon elkövető ugyanazon bűncselekménye miatt pénzbírság, szabadságvesztés vagy bármilyen más büntetés kiszabásának. Az indítványozók szerint a ne bis in idem elv alkalmazása szempontjából nem annak van jelentősége, hogy a Kormányhivatal a bírságnál enyhébb szankciót alkalmazott, hanem annak, hogy az I. rendű indítványozó jogi felelősségét megállapította, és vele szemben jogkövetkezmenyt alkalmazott.
- [17] Az indítványozók a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa határozatát azért tartják alaptörvény-ellenesnek, mert az indítványozók jogegységi panaszát elutasította, így hatályában fenntartotta a felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítéletet, amely sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (6) bekezdését.
- [18] Az indítványozók az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének megsértését azzal indokolták, hogy a bírságszankció tekintetében nem részesültek azonos elbánásban a velük összehasonlítható helyzetben lévő kkv-nak minősülő vállalkozásokkal, ugyanakkor ugyanolyan elbánásban részesültek, mint az indítványozókkal összehasonlítható helyzetben nem lévő, jelentős árbevételű, multinacionális online szolgáltatók, mint például a Facebook vagy a Booking.com. Az indítványozók szerint a bírságszankció mindkét aspektusa sérti a diszkrimináció tilalmát.
- [19] Az indítványozók hivatkoztak a GVH kkv-kkal kapcsolatos gyakorlatára, amely ügyekben a kkv-kre kiszabott bírság összege soha nem volt olyan magas összegű, mint a velük szemben kiszabott 1,6 milliárd Ft összegű bírság, amely tízszer nagyobb, mint a kkv-re eddig kiszabott legmagasabb összegű bírság.
- [20] Az indítványozók szerint az elsőfokú ítélet, a felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítélet, a jogegységi panasz eljárásban hozott kúriai határozat e tekintetben egyaránt egyetértettek a GVH határozattal, ezért sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését.
- [21] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének megsértését az indítványozók abban látták, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletének rendelkező része és a kapcsolódó [132] pontban szereplő indokolás értelmében a Kúria a jogerős ítéletnek a bírság megfizetésére vonatkozó rendelkezését megsemmisítő és a GVH-t új eljárásra kötelező rendelkezését hatályon kívül helyezte és azon utasítással látta el, hogy „a Kp. [a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény] rendelkezései értelmében a kereset elutasítására a felülvizsgálati bíróság nem jogosult. Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Kúria fenti jogértelmezésének megfelelően kell döntenie a bírságkiszabás kérdésében azzal, hogy a határozat e tekintetben sem jogsértő.” Az indítványozók szerint amennyiben a hatályos jogszabályok értelmében a Kúria a kereset elutasítására nem jogosult, contra legem és egyben contra constitutionem az elsőfokú bíróságnak a kereset elutasítására adott utasítása. Az indítványozók szerint a Kúria ítéletének ezen utasítása a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és a jogorvoslathoz való joggal ellentétesen megfosztotta az indítványozókat jogaiktól, mivel az elsőfokú bíróság számára a bírság vonatkozásában semmilyen mérlegelési lehetőséget nem biztosított.
- [22] Az indítványozók e tekintetben a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa határozatának alaptörvény-ellenességét abban látják, hogy az elutasította az indítványozók jogegységi panaszát, és hatályában fenntartotta a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletét.
- [23] Az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszukban a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondatának alaptörvény-ellenessége okán kifogásolták a Kúria jogegységi panasz eljárásban és felülvizsgálati eljárásban hozott határozatát, az elsőfokú bíróság ítéletét és a GVH határozatát. Ezen indítványelem

tekintetében az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének és XV. cikk (2) bekezdésének megsértését jelölték meg.

- [24] Az indítványozók álláspontja szerint a Tpvt. 78. § (1b) bekezdésének első mondata diszkrecionális jogot ad a GVH kezébe a tekintetben, hogy a bírság összegét az eljárás alá vont vállalkozás vagy a teljes vállalkozáscsoport előző évi árbevétele alapján határozza meg. Az indítványozók előadták, hogy a jelen ügyben a GVH a vállalkozáscsoport árbevételét vette alapul, ennek okán az I. rendű indítványozón kívül a további indítványozókat mint azonos vállalkozáscsoportba tartozó személyeket a Tpvt. 78. § (5) bekezdése alkalmazásával mögöttes felelősként nevesítette, és egyetemlegesen kötelezte a bírság megfizetésére.
- [25] Az indítványozók szerint a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondatának azon megoldása, amely szerint a GVH saját belátása szerint határozhatja meg, hogy az eljárás alá vont vagy annak vállalkozáscsoportja árbevétele alapján bírságot, sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését, mivel a nulla poena sine lege elvvel ellentétesen törvényben meghatározott mérlegelési szempontot nem tartalmaz. Az indítványozók azt is kifogásolták, hogy a GVH-nak még megindokolnia sem szükséges, hogy az eljárás alá vont vagy annak vállalkozáscsoportjának árbevétele alapján bírságot.
- [26] Az indítványozók álláspontja szerint a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata abban az esetben is lehetővé teszi a GVH számára, hogy a vállalkozáscsoport árbevétele alapján bírságot, ha a vállalkozáscsoporton belüli árbevétel átcsoportosítása, illetve manipulálása nem merült fel, továbbá a Tpvt. nem írja elő a GVH számára ezen követelmények vizsgálatát. Az indítványozók kifogásolták, hogy teljes versenyfelügyeleti eljárás időtartama alatt nem voltak tisztában azzal, hogy a GVH a bírságot csak az I. rendű indítványozó vagy vállalkozáscsoportja árbevétele alapján számolja. Az indítványozók előadták, hogy az I. rendű indítványozóval szemben kiszabott 1,6 milliárd Ft összegű bírság jelentősen meghaladta előző évi nettó árbevétele 10%-át.
- [27] Az indítványozók szerint a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata azért sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, mert más elbánásban részesíti a vállalkozások társulását, amennyiben jogsértést követ el azon vállalkozásokhoz képest, amelyek önállóan követnek el jogsértést. Ennek oka, hogy a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés második mondata értelmében a vállalkozások társulásával szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások, tehát nem a tagvállalkozások vállalkozáscsoportjának, előző üzleti évben elért nettó árbevételének 10%-a lehet.
- [28] Az indítványozók szerint a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata azért sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti egyenlő bánásmód követelményét, mert vállalkozáscsoportok esetében olyan csoporttagok árbevétele is figyelembe vehető a bírságkiszabás során, amelyek nem vettek részt a jogsértés elkövetésében, ugyanakkor vállalkozások társulása által elkövetett jogsértés esetén kizárólag a jogsértést elkövető tagvállalkozások árbevétele vehető számításba.
- [29] Az indítványozók szerint a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondatának szabályozási koncepciója azért alaptörvény-ellenes, mert semmilyen alkotmányos indoka nincs annak, hogy eltérő mértékű bírsággal legyen szankcionálható egy vállalkozás attól függően, hogy vállalkozáscsoporthoz vagy vállalkozások társulásához tartozik. Az indítványozók álláspontja szerint a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata alapján annak ellenére lehet súlyosabb szankcióval sújtani egy vállalkozáscsoport részét képező vállalkozást, mint egy vállalkozások társulásában részt vevő vállalkozást, hogy ezen személyek egymással összehasonlítható helyzetben vannak, hiszen mindkét esetben a Tpvt. 78. § (1b) bekezdése alapján kerülnek szankcionálásra, és a megkülönböztetésnek semmilyen alkotmányos indoka nincs.
- [30] Az indítványozók előadták, hogy tudomásuk van arról, hogy az Alkotmánybíróság 3100/2015. (V. 26.) AB határozatában már vizsgálta a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének alkotmányosságát, azonban ezen ügyben az Alkotmánybíróság eljárása nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése és XV. cikk (2) bekezdése alapján folyt, ezért álláspontjuk szerint ezen alkotmánybíróági döntés a jelen ügy érdemi elbírálásának nem képezheti akadályát.
- [31] Az indítványozók indítvány-kiegészítésükben hivatkoztak az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) 2023. szeptember 14-én kelt, C-27/22, ECLI:EU:C:2023:663 számú, ún. Volkswagen-ügyben hozott ítéletében (a továbbiakban: Volkswagen-ügy vagy Volkswagen-ítélet) foglalt megállapításokra, amelyek álláspontjuk szerint alátámasztják az alkotmányjogi panaszukban foglalt érvelésüket. Az indítványozók szerint a Volkswagen-ítéletben foglaltak alapján a jelen ügyben nem áll fenn az a három konjunktív feltétel, amelyek alapján helye lehetne a ne bis in idem elv korlátozásának, ekként a támadott ítéletek nemcsak az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdését sértik, hanem az Alaptörvény E cikk (3) bekezdését is, amikor az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 6. cikk (1) bekezdése alapján az Alapjogi Charta (a továbbiakban: Charta) 50. cikkébe ütköznek.

- [32] 3. Az igazságügyi miniszter véleményében arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy a 3100/2015. (XI. 28.) AB határozatban az Alkotmánybíróság már vizsgálta a bírság maximumára vonatkozó Tpvt. rendelkezést, és a körülmények alapvető megváltozása esete nem áll fenn a jelen ügy kapcsán, így az indítvány nem vizsgálható érdemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése és XV. cikk (2) bekezdése alapján.
- [33] Az igazságügyi miniszter utalt arra, hogy a GVH eljárásaira a Tpvt. 46. § (2) bekezdés i) pontja alapján az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezéseit kell alkalmazni a Tpvt.-ben foglalt eltérésekkel, így módon az Ákr. 81. § (1) bekezdése alapján a GVH határozatának tartalmaznia kell a mérlegelésének indokait.
- [34] Az igazságügyi miniszter a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondatával kapcsolatban az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése sérelmének hiányát azzal indokolta, hogy vállalkozáscsoportok esetében a tagok között fennáll egy irányítási viszony, és ezek a viszonyok egy komplex irányítási láncban kapcsolódhatnak össze, addig a vállalkozások társulása esetében a részt vevő tagok egy közös cél érdekében együttműködhetnek, de nem jön létre közöttük egy alá-fölrendeltségi viszony, sem irányítási lánc, és nyereségüket is egymástól függetlenül képesek realizálni.
- [35] Az igazságügyi miniszter szerint a kifogásolt szabályozás nem azonos csoportba tartozó jogalanyok között tesz különbséget, mivel a vállalkozáscsoport és a vállalkozások társulása nem ugyanazt a jogi kategóriát jelenti. Kiemelte, hogy a különbségtétel oka, hogy vállalkozáscsoportok esetében a tagok nyeresége – mivel alá-fölrendeltségi viszonyban állnak az irányítási jogkör miatt – közösen realizálódik, továbbá létrejöhettek olyan vállalkozáscsoportok, amelyek nagy pénzügyi nyereséget képesek realizálni a piacon, így az ő esetükben a csoportszintű bírság kiszabása nagyobb visszatartó erőt képes kifejteni a jövőbeni elkövetések megelőzése terén.
- [36] 4. A GVH beadványában felhívta a figyelmet arra, hogy az alkotmányjogi panasz pontatlanul idézte a felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítélet [129] bekezdését, így módon az indítványozók által kifogásolt Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata nem minősül a bíróságok által a konkrét ügyben alkalmazott jogszabálynak, ezért álláspontja szerint alkotmányjogi panaszban nem támadható.
- [37] A GVH kiemelte, hogy az indítványozók a közigazgatási per során azt kifogásolták a bírság meghatározása körében, hogy a kkv minősítést nem vette figyelembe enyhítő körülményként a hatóság, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének megsértésére vonatkozó érvelést a per során nem terjesztettek elő, ezért a kúriai ítélet sem tartalmaz erre vonatkozó okfejtést.
- [38] A GVH alaptalannak tartotta továbbá az indítványozók azon kifogását, hogy a kúriai ítéletben az elsőfokú bíróság számára megfogalmazott utasítás sértene a bírósághoz fordulás jogukat és a jogorvoslathoz való jogukat, mivel az utasítás az indítványozók már elbírált keresetei kérelmeire vonatkozik.

II.

- [39] 1. Az Alaptörvény alkotmányjogi panasszal érintett rendelkezései:
„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”
„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
[...]
(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.
[...]
(6) A jogorvoslat törvényben meghatározott rendkívüli esetei kivételével senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltethető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.
(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[40] 2. Az alkotmányjogi panaszban felhívott Fttv. érintett, a versenyfelügyeleti eljárás megindulásakor hatályos rendelkezései:

„10. § (1) A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt – a (2) és a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a fogyasztóvédelmi hatóság jár el.

(2) A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: Felügyelet) jár el, ha az érintett kereskedelmi gyakorlat a vállalkozás olyan tevékenységével függ össze, amelyet a Felügyelet felügyel.

(3) A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a Gazdasági Versenyhivatal jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.

(4) A (3) bekezdés nem alkalmazható az olyan kereskedelmi gyakorlat vonatkozásában, amely kizárólag

a) a termék címkéjén (a terméken, annak csomagolásán vagy a termékhez egyéb módon rögzítve), a termékhez adott használati és kezelési útmutatóban vagy jótállási jegyben jelenik meg, vagy

b) a 7. § (3) bekezdésében említett tájékoztatási követelmény megsértésével valósul meg.

(5)

(6) A (3) bekezdés nem alkalmazható, ha a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalma megsértésének részét képezi az olyan magatartási kódexben foglalt követelmény be nem tartása, amely magatartási kódex a (2) bekezdés szerinti vállalkozások (2) bekezdés szerinti tevékenységével összefüggő kereskedelmi gyakorlatok vonatkozásában követendő magatartási szabályokat állapít meg.

11. § (1) A 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál – a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével – a következő szempontok irányadóak:

a) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközeinek jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy

b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján.

(2) A gazdasági verseny érdemi érintettsége minden egyéb körülményre tekintet nélkül fennáll, ha

a) a kereskedelmi gyakorlat országos médiaszolgáltatást végző médiaszolgáltatón keresztül valósul meg,

b) a kereskedelmi gyakorlat országos terjesztésű időszakos lap vagy legalább három megyében terjesztett napilap útján valósul meg,

c) a fogyasztók közvetlen megkeresésének módszerével végzett kereskedelmi gyakorlat legalább három megye fogyasztói felé irányul, vagy

d) az áru eladásának helyén alkalmazott eladásösztönző kereskedelmi gyakorlat legalább három megyében megszervezésre kerül.

12. § (1) A 10. §-ban megjelölt hatóságok a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértésével kapcsolatos feladataik hatékony ellátása érdekében együttműködnek egymással. Az együttműködés különösen a hatóságok jogalkalmazási gyakorlatának kölcsönös megismerését, az anyagi és eljárásjogi szabályok egységes alkalmazását, a hatásköri összeütközések elkerülését, az esetleges hatásköri viták hatékony rendezésének megkönnyítését szolgálja.

(2) Az együttműködést szolgáló adatok és információk átadásának, így különösen a 20. § (3) bekezdésében, illetve a 23. § (3) bekezdésében, a 25. § (3) bekezdésében és a 26. § (2) bekezdésében előírt értesítés megtételének módját a hatóságok együttműködésük keretében állapítják meg.

(3) Az együttműködés részletes szabályaira vonatkozóan a fogyasztóvédelmi hatóság, a Gazdasági Versenyhivatal és a Felügyelet együttműködési megállapodást kötnek, amelyet évente felülvizsgálhatnak, és honlapjukon a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesznek.”

[41] 3. Az alkotmányjogi panaszban felhívott Tpv. érintett, a versenyfelügyeleti eljárás megindulásakor hatályos rendelkezései:

„78. § (1) Az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki

a) a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó jogsértő magatartást valósít meg, ide nem értve a VI. Fejezetben szabályozott magatartásokat,

[...]

(1b) A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve azon – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek

a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társulásával szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.

[...]

(3) A bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, gyakoriságára – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

[...]

(5) Ha a bírságot a vállalkozáscsoport jogsértést megvalósító tagja önként nem fizeti meg, és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel a vállalkozáscsoportnak a határozatban nevesített tagjait egyetemlegesen kötelezi a bírság, illetve annak be nem hajtott része megfizetésére.

[...]

(8) A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvénynek a hatósági ellenőrzést végző szervek részéről a bírságtól való eltekintésre vonatkozó rendelkezései a versenyfelügyeleti eljárásban nem alkalmazhatók. Az említett törvény szerinti mikro-, kis- vagy középvállalkozással (a továbbiakban együtt: kis- vagy középvállalkozás) szemben az első esetben előforduló, nem az EUMSZ. 101. vagy 102. cikkébe ütköző jogsértés esetén az eljáró versenytanács bírság kiszabása helyett figyelmeztetést is alkalmazhat, ha a vállalkozásnak az eljárás során tanúsított magatartása alapján alaposan feltételezhető, hogy a vállalkozás jövőbeni magatartásának jogszerűsége, az újabb jogsértés elkövetésétől való tartózkodása így is biztosítható.

(9) Az eljáró versenytanács nem tekinthet el a bírságtól a (8) bekezdés alapján, ha

a) a jogsértés közbeszerzési eljárás során áruk rögzítésére vagy a piac felosztására irányuló megállapodásban nyilvánul meg, vagy

b) a jogsértésre a személyeknek koruk, hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen azonosítható csoportjához tartozó személlyel szemben került sor.”

III.

- [42] Az indítványozó jogi képviselője a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának határozatát 2023. március 2-án vette kézhez, alkotmányjogi panaszait a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának határozata és a felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítélet ellen nyújtotta be 2023. április 6-án. Az Alkotmánybíróság 3055/2023. (II. 8.) AB végzése értelmében a felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítélet ellen benyújtott alkotmányjogi panasz is határidőben előterjesztettnek minősül.
- [43] Az előadó alkotmánybíró a felülvizsgálati eljárásban hozott és a jogegységi panasz eljárásban hozott kúriai határozatokkal szemben benyújtott alkotmányjogi panaszokat az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Ügyrend 34. §-a alapján egyesítette. Ennek oka, hogy a benyújtott alkotmányjogi panaszokban szövegszerűen ugyanazon indokok mentén kifogásolták az indítványozók a felülvizsgálati eljárásban és a jogegységi panasz eljárásban hozott kúriai határozatokat. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozók szabályszerűen járnak el, amikor a Kúria jogegységi panasz tanácsának határozata elleni alkotmányjogi panaszt a Kúrián, míg a felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítélet elleni alkotmányjogi panaszt az elsőfokú bíróságon nyújtják be. Ettől független kérdés, hogy lehetnek olyan esetek, amikor a benyújtott alkotmányjogi panaszok tárgya egymással szorosan összefügg, ezért annak ellenére helye van az Alkotmánybíróság eljárásában az ügyek egyesítésének, hogy a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/C. §-a és az Ügyrend 32/B. § (4) bekezdése alapján a Kúria jogegységi panasz eljárása sui generis eljárás, ekként az annak eredményeként hozott határozat önállóan támadható alkotmányjogi panasszal.
- [44] Az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek is, tekintettel arra, hogy megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 26. § (1) bekezdését és 27. §-át, és az alkotmányjogi panasz az indítványozók tekintetében a bírósági eljárást befejező bírósági határozatokkal szemben került előterjesztésre.
- [45] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban megjelölték az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit: az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését és XXVIII. cikk (1), (4), (6) és (7) bekezdését, valamint az indítvány tartalmazza az alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, illetve kifejezett kérelmet a támadott jogszabályhely és a bírósági döntés megsemmisítésére.

- [46] Az indítványozók az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló közigazgatási perben félként szerepelnek, így érintettségük fennáll.
- [47] Az Ügyrend 32. § (6) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye – arra tekintettel, hogy az eljárás még folyamatban van – a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben, kivéve, ha az a tartalma alapján – a Kúria kötelező utasítása miatt – az eljárást lezáró döntésnek minősül. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete a Kúria kötelező utasítása alapján, tartalmilag az eljárást lezáró döntésnek minősül, ezért azzal szemben helye van alkotmányjogi panasz benyújtásának.
- [48] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontja és 27. § (1) bekezdés b) pontja szerint az indítványozónak ki kell mérítenie jogorvoslati lehetőségeit. Jelen ügyben a támadott bírósági határozatok ellen további jogorvoslatnak nincs helye, így az alkotmányjogi panasz ebben a részében is megfelel a befogadási feltételeknek.
- [49] Az Alkotmánybíróság a 3100/2015. (V. 26.) AB határozatában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján vizsgálta érdemben a Tptv. 78. § (1) bekezdése szerinti csoportszintű bírságmaximum jogintézményét, amely az indítványozók ügyében hatályos jogszabályi rendelkezések között a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondatában szerepel. A jelen ügyben az Abtv. 31. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg ítélt dolog, mivel az Alkotmánybíróság a hivatkozott határozatában más alaptörvényben biztosított jog és más alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással vizsgálta a csoportszintű bírságmaximum jogintézményét.
- [50] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, a jogállamiság megsértésére vonatkozó tartalommal önállóan nem alapítható alkotmányjogi panasz, mert az nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben [3033/2013. (II. 12.) AB határozat, Indokolás [7]]. A jelen ügyben azonban az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének megsértésére nem önálló tartalommal, hanem egy másik alaptörvényi cikkhez kapcsolatosan hivatkoztak, ily módon e tekintetben nincs akadálya annak, hogy a B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság, különösen a jogbiztonság szempontjából más alaptörvényi cikkel összekapcsolatosan kerüljön értékelésre.
- [51] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdése nem biztosít az indítványozók számára olyan Alaptörvényben biztosított jogot, amelyre az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt lehetne alapozni [vö. 3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 3535/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [31]].
- [52] Az indítványozók indítvány-kiegészítésükben a Charta 50. cikkének megsértésére is hivatkoztak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, következésképpen a bírói döntések nemzetközi szerződésbe – például az Emberi Jogok Európai Egyezménye, az Európai Unió működéséről szóló szerződés, az EUSZ és a Charta – ütközésének vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikke és az Abtv. alapján nincs hatásköre [lásd például: 3215/2023. (V. 5.) AB végzés, Indokolás [12]; 3252/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [53] Az indítványozók alkotmányjogi panaszának azon eleme tekintetében – amely szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütközik, amennyiben a bírságszankció tekintetében bizonyos kv-k figyelemzetésben részesülnek, míg az indítványozókat versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte a GVH – az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nincs helye érdemi vizsgálat lefolytatásának. Ennek oka, hogy „a törvény előtti egyenlőség megsértésére önmagában az ítéletek ellentmondása miatt az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem alapítható” [3195/2016. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [26]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bírósági jogértelmezésnek, jogalkalmazásnak közvetlenül kell valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezetnie, nem pedig azáltal, hogy eltér bíróságok más ügyekben hozott döntéseitől” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]]. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „a bírói jogértelmezést kizárólag akkor vizsgálhatja, ha a jogértelmezésnek van alapjogi (Alaptörvényben biztosított jogi) vonatkozása. A konkrét esetben ugyanakkor az indítványozó ilyen közvetlen alapjogi összefüggést nem jelölt meg, arra nem hivatkozott. Önmagában az a körülmény, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés eltér más ügyekben hozott bírói döntésektől, a bírói jogértelmezés alapjogi relevanciáját, és ezáltal a XV. cikk (1) bekezdése sérelmének a lehetőségét nem alapozta meg [3078/2021. (III. 4.) AB határozat, Indokolás [21]].” [3312/2023. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [19]–[21]] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az érintett indítványelem az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben nem veti fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvényellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.

- [54] Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának – az Abtv. 29. §-a szerint – további feltétele, hogy a panasz bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [55] A jelen ügyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősülnek, hogy az i) Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (6) bekezdésével összhangban áll-e, ha az indítványozókkal szemben a kormányhivatal és GVH egyaránt az Fttv. rendelkezéseinek megsértése miatt folytat eljárást, és állapítja meg a felelősségüket? ii) Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével ellentétes-e, ha a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletében olyan utasítással látja el az elsőfokú bíróságot, amely szerint a kereset elutasítására köteles? iii) Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének és XV. cikkének megsértését eredményezi-e, ha a GVH a Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondata alapján megválaszthatja, hogy a bírságmaximumot az eljárás alá vont vagy vállalkozáscsoportja előző évi nettó árbevételének 10%-ában határozza meg?
- [56] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve érdemben bírálta el.

IV.

- [57] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [58] 1. Az Alkotmánybíróság előjáróban hangsúlyozza, hogy a jelen ügyben szakjogi – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti az alapügyben megállapított tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalma megsértésének megállapítását és a bírság összegének meghatározását. Az Alkotmánybíróság rögzíti továbbá, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben, mivel 2018. június 8-án indult a versenyfelügyeleti eljárás, az Fttv., a Tpv., az Ákr. akkor hatályos rendelkezései az irányadók, ezért érdemi vizsgálatát ezen jogszabályi környezetre figyelemmel folytatta le.
- [59] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. A jelen ügyben az indítványozók által kifogásolt alapjogsérelem esetében a korlátozás indoka egyrészt a tisztességes gazdasági verseny megóvásához, azon belül is a jogsértések megállapításához és szankcionálásához fűződő alkotmányos érdek, másrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján vizsgált, a Kúria kötelező utasítására vonatkozó indítványelem tekintetében a rendkívüli jogorvoslati eljárás sajátosságaiban rejlik a korlátozás indoka, ezért az Alkotmánybíróság a szükségességi és arányossági tesztet ezen alkotmányos érdekekre tekintettel végzi el az egyes alapjogok esetében.
- [60] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azon kérdést vizsgálta meg, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (6) bekezdésével összhangban áll-e, ha az indítványozókkal szemben a kormányhivatal és a GVH egyaránt az Fttv. rendelkezéseinek megsértése miatt folytat eljárást, és állapítja meg a felelősségüket.
- [61] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt szükségesnek tartotta áttekinteni az Fttv. alapján életbe léptetett hatásköri rendszert. A 2008. szeptember 1-jétől hatályos Fttv. a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (a továbbiakban: UCP irányelv) való megfelelést szolgálja. Az UCP irányelv nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok vizsgálatát a tagállamoknak milyen szervezeti keretek között kell biztosítaniuk, ezért léphetett életbe Magyarországon egy sajátos hatásköri rendszer, amelynek értelmében az Fttv. megsértését a fogyasztóvédelmi hatóság (ti. a fővárosi és vármegyei kormányhivatal mint általános fogyasztóvédelmi hatóság, a katasztrófavédelmi főigazgatóság, a Pest Vármegyei Kormányhivatal és a fogyasztóvédelemért felelős miniszter, aki korábban az innovációért és technológiáért felelős miniszter, jelenleg az igazságügyi miniszter), a GVH és a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) is vizsgálja.
- [62] Az Fttv. 10. § (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése esetén alapesetben a fogyasztóvédelmi hatóság jár el, kivéve az Fttv. 10. § (3) bekezdése szerinti esetet, amikor a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas, mert ez esetben a GVH rendelkezik hatáskörrel a feltételezett jogsértés vizsgálatára. Az Fttv. 10. § (2) bekezdése értelmében az MNB abban az esetben

rendelkezik hatáskörrel a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat vizsgálatára, ha az érintett kereskedelmi gyakorlat a vállalkozás olyan tevékenységével függ össze, amely a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörével függ össze, és a vizsgált kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására nem alkalmas, mert amennyiben ennek az ellenkezője áll fenn, a GVH rendelkezik hatáskörrel a feltételezett jogsértés vizsgálatára.

- [63] Az Fttv. 10. § (3) bekezdése értelmében a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmasság fennállása esetén a GVH abban az esetben mégsem rendelkezik hatáskörrel a kereskedelmi gyakorlat vizsgálatára, ha a kereskedelmi gyakorlat kizárólag (i) a termék címkéjén (a terméken, annak csomagolásán vagy a termékhez egyéb módon rögzítve), a termékhez adott használati és kezelési útmutatóban vagy jótállási jegyben jelenik meg, vagy a 7. § (3) bekezdésében említett tájékoztatási követelmény megsértésével valósul meg, valamint részét képezi az olyan magatartási kódexben foglalt követelmény be nem tartása, amely magatartási kódex az MNB pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörét érintő, a vállalkozások ezen tevékenységével összefüggő kereskedelmi gyakorlatok vonatkozásában követendő magatartási szabályokat állapít meg.
- [64] 2014. június 30-ig az Fttv. 10. § (5) bekezdése akként rendelkezett, hogy ha a címkén megjelenített kereskedelmi gyakorlat azonos formában és tartalommal más kommunikációs eszköz útján is megvalósul, és ez utóbbi kereskedelmi gyakorlat tekintetében az eljárás a gazdasági verseny érdemi érintettsége miatt a GVH hatáskörébe tartozik, a GVH bírálja el az e kereskedelmi gyakorlat alkalmazásával a címkén elkövetett jogsértést is. 2014. július 1-jei hatállyal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény, valamint a Gazdasági Versenyhivatal eljárásaival összefüggő egyes törvényi rendelkezések módosításáról szóló 2013. évi CCI. törvény 104. § 1. pontja hatályon kívül helyezte az Fttv. 10. § (5) bekezdését, ezért ezen időponttól a verseny érdemi érintettségének fennállása feltétel teljesülése esetén sem abszorbeálódik az eredetileg fogyasztóvédelmi hatóság hatáskörébe tartozó jogsértések vizsgálata a GVH eljárásaiba.
- [65] Az Fttv. 11. §-a részletezi, hogy a GVH hatáskörét megalapozó, a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapítása során mely szempontok az irányadók. E tekintetben az Fttv. értelmében a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével kell eljárni, melyre tekintettel a nevesített szempontok a következők: (i) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközeinek jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy (ii) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján.
- [66] Az Fttv. 11. § (2) bekezdése értelmében a gazdasági verseny érdemi érintettsége minden egyéb körülményre tekintet nélkül fennáll a következő esetekben: (i) a kereskedelmi gyakorlat országos médiaszolgáltatást végző médiaszolgáltatón keresztül valósul meg, (ii) a kereskedelmi gyakorlat országos terjesztésű időszakos lap vagy legalább három megyében terjesztett napilap útján valósul meg, (iii) a fogyasztók közvetlen megkeresésének módszerével végzett kereskedelmi gyakorlat legalább három megye fogyasztói felé irányul, vagy (iv) az áru eladásának helyén alkalmazott eladásösztönző kereskedelmi gyakorlat legalább három megyében megszervezésre kerül.
- [67] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (6) bekezdése alapján folytatott érdemi vizsgálatban az alábbi tények bírnak jelentőséggel.
- [68] A jelen ügyben megállapítható, hogy elsőként a GVH indított versenyfelügyeleti eljárást az indítványozókkal szemben 2018. június 8-án, mivel az Fttv. 10. § (3) bekezdése és 11. § (1) bekezdés a) pontja szerinti eljárásindítási feltételek fennálltak, hiszen az indítványozók online társkereső szolgáltatást nyújtottak Magyarország teljes területén elérhető honlapjaikon és az általuk „üzemeltetett, magas – több tízezres – regisztrált tagszámmal, illetve nagy látogatottsággal rendelkező [www\[...\]hu](http://www[...]hu) és a [www\[...\]hu](http://www[...]hu) weboldalakon, illetve a vizsgált kereskedelmi gyakorlat jelentős költségvetésű közösségi média kampányokban valósult meg.” (GVH határozat 254. pontja) A GVH versenyfelügyeleti eljárásának tárgya – az ügyindító végzés tanúsága szerint – az I. rendű indítványozó azon kereskedelmi gyakorlatára terjedt ki, miszerint a [www\[...\]hu](http://www[...]hu) weboldalon ingyenesen népszerűsíti a regisztrációt, miközben valószínűsíthető volt, hogy a szolgáltatáshoz díjmentesen csak korlátozott mértékben lehet hozzáférni, továbbá megtévesztő módon tájékoztatta a fogyasztókat az általa nyújtott szolgáltatás időtartamáról, az igénybevétel alatt fizetendő díjról, illetve valószínűsíthetően anonim vagy pszeudoanonim profilokat alkalmaz, valamint megtévesztő tájékoztatást nyújtott a szolgáltatását igénybe vevő fogyasztók számára. A GVH vizsgálatának tárgyát képezte az is, hogy az I. rendű indítványozó pszichés nyomásgyakorlást alkalmaz-e a fogyasztókkal szemben a szolgáltatás felmondásával kapcsolatban, továbbá az általános szerződési feltételek honlapján történő megjelenítésével és a fogyasztói panaszok figyelmen kívül hagyásával összefüggésben

megsértette-e a szakmai gondosság követelményét. A GVH a vizsgálatát kiterjesztette a [www\[...\]hu](http://www[...]hu) weboldalra is, továbbá az eljárásba ügyfélként bevonta a többi indítványozót.

- [69] A Kormányhivatal 2019. május 22-én indított eljárást az ügyben az indítványozók által üzemeltetett [www\[...\]hu](http://www[...]hu) weboldal vonatkozásában. Hatáskörét az Fttv. 10. § (1) bekezdésére alapozta, továbbá a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 45/2014. Korm. rendelet) 31. § (2) bekezdését is megjelölte, amely szerint a 6. §-ban foglalt rendelkezés megsértése esetén a fogyasztóvédelmi hatóság jár el a fogyasztóvédelemről szóló törvény szabályai szerint, valamint az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ekertv.) 16/A. § (4) bekezdését is megjelölte hatáskörének alapjaként, mivel a 15. §-ban foglalt rendelkezés megsértése esetén a fogyasztóvédelmi hatóság jár el a fogyasztóvédelemről szóló törvény szabályai szerint. A Kormányhivatal határozata értelmében az alábbi jogsértéseket állapította meg: „A szolgáltató beazonosíthatóságát szolgáló adatokra vonatkozóan az alábbi elemek nem szerepelnek az oldalon: nyilvántartásba vevő szerv megnevezése, a szolgáltató egyéb elérhetősége (telefonszám vagy elektronikus bejelentőlap), a tárhelyszolgáltató székhelye, telephelye, a vállalkozás adószáma, a tárhelyszolgáltató elérhetőségére vonatkozó adatok, különösen az igénybe vevőkkel való kapcsolattartásra szolgáló, rendszeresen használt e-mail cím. A szerződéskötés feltételeire vonatkozó tájékoztatás körében az alábbiakról nem tájékoztatnak az oldalon: azokról a technikai lépésekről, amelyeket a szerződés elektronikus úton való megkötéséhez meg kell tenni (az elektronikus szerződéskötés lépéseiről), az adatbeviteli hibáknak a szerződéses nyilatkozat elküldését megelőzően történő azonosításához és kijavításához biztosított eszközökről (adatbeviteli hibák kijavításának technikai lehetőségeiről), arról, hogy a megkötendő szerződés írásba foglalt szerződésnek minősül-e (szerződés alakisága), a szolgáltató iktatja-e a szerződést, illetve, hogy az iktatott szerződés utóbb hozzáférhető lesz-e, a szerződéskötés lehetséges nyelveiről. Egyéb hiányzó tájékoztatási követelmények: a vállalkozás panaszkezelési módja nem került feltüntetésre, a békéltető testülethez fordulás lehetősége, az illetékes békéltető testület neve, székhelyének postai címe nem került feltüntetésre. A fogyasztót megillető elállási jogra vonatkozóan az alábbi tájékoztatások hiányoznak: elállást határidő a termék átvételekor kezdődik, a fogyasztó az elállási jogát a szerződés megkötésének napja és a termék átvétele közötti időszakban is gyakorolhatja. Fogyasztói jogérvényesítés feltételeire vonatkozó tájékoztatás körében tett megállapítások: Nem bocsátják rendelkezésre a fogyasztó részére a Korm. rend. 18. §-a szerinti visszaigazolást. Nem teljesítette nyugtaadási kötelezettségét a szolgáltató.”
- [70] A fentiek alapján megállapítható, hogy az indítványozók [www\[...\]hu](http://www[...]hu) honlapja vonatkozásában előbb a GVH 2018. június 8-án indított versenyfelügyeleti eljárást, majd a Kormányhivatal is eljárást indított 2019. május 22-én. Utóbbi hatóság már 2019. augusztus 8-án határozatot hozott, és kötelezte az I. rendű indítványozót, hogy a [www\[...\]hu](http://www[...]hu) weboldalon, a határozat indokolás részében részletezett információkról a vásárlókat a vonatkozó jogszabálynak megfelelő módon tájékoztassa. A Kormányhivatal határozatának indokolása az indítványozók weboldala tekintetében – többek között – az Fttv. 3. § (1) és (5) bekezdésébe, 6. § i) pontjába és 7. § (1) bekezdésébe ütköző jogsértést állapított meg. A Kormányhivatal a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény 12/A. §-a alapján mellőzte bírság kiszabását, figyelemzetést alkalmazott az I. rendű indítványozóval szemben.
- [71] A GVH 2020. július 30-án kelt határozatában megállapította, hogy az I. rendű indítványozó 2017. november 28-tól a [www\[...\]hu](http://www[...]hu) és 2017. december 18-tól a [www\[...\]hu](http://www[...]hu) weboldalon az Fttv. melléklet 20. pontjában foglalt tényállás megvalósításával az Fttv. 3. § (1) bekezdésébe, valamint az Fttv. 6. § (1) bekezdésébe és az Fttv. 3. § (2) bekezdésébe ütköző tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot valósított meg. A GVH kötelezte az I. rendű indítványozót, hogy módosítsa a honlapjain elhelyezett tájékoztatókat, illetve tegyen közzé helyreigazító nyilatkozatot, valamint fizessen meg 1,6 milliárd Ft bírságot, egyebekben a többi indítványozót mögöttes felelősként nevesítette.
- [72] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése értelmében a jogorvoslat törvényben meghatározott rendkívüli esetei kivételével senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltető olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.
- [73] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény alapján is fenntartotta korábbi gyakorlatát [ld. 42/1993. (VI. 30.) AB határozat] a ne bis in idem elv elvi megközelítése kapcsán, amikor az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésében immáron nevesítetten megjelenő elv esetében leszögezte, hogy „egyfelől alapjogi rendelkezés az állami büntetőhatalom visszaélészerű gyakorlásával szemben, másfelől pedig a jogbiztonság érvényesülésének érdekében működő szabály, hiszen garantálja az érdemi bírósági döntések végleges jellegét” [lásd: 33/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [19]].

- [74] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt, egyes büntető anyagi jogi, illetve eljárásjogi gyökerű alkotmányos alapelvek érvényesülési körét nem szűkíti le a szorosan vett büntetőjog területére, hanem esetről esetre mérlegeli, hogy a konkrét ügyben vizsgált jogszabályok a széles értelemben vett jogi felelősségi rendszer olyan elemei-e, amelyek alkalmazásakor érvényesülnie kell az alapelveknek. Az Alkotmánybíróság az értékelés során tehát nem a formális természetű jogági besorolást tekinti döntőnek, hanem az érintett jogszabály tartalmából, funkciójából indul ki. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a büntetőjogi gyökerű alkotmányos alapelveknek érvényesülniük kell az olyan – más jogágba sorolt – eljárások tekintetében is, amelyek valamely jogellenes magatartás szankcionálására irányulnak és preventív, valamint represszív jellegű jogkövetkezmény alkalmazásával zárulnak [lásd különösen: 19/2009. (II. 25.) AB határozat, ABH 2009, 146, 152–154, 157.]” {8/2017. (IV. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [26]}.
- [75] Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság leszögezte továbbá, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése „nem tiltja önmagában azt, hogy valakivel szemben, ugyanazon jogellenes cselekménye miatt több, más jogágba tartozó, eltérő funkciójú eljárást folytassanak le és ezek eredményeként jogkövetkezményt alkalmazzanak. A ne bis in idem elvben testet öltő alkotmányos garancia kifejezetten az állami büntetőhatalom visszaélésszerű gyakorlásával szemben védi az egyént, ezért annak a tilalmát foglalja magában, hogy meghatározott személlyel szemben, ugyanazon büntetendő cselekmény miatt – azt követően, hogy büntetőjogi felelősségéről jogerős döntés született – újabb, büntető szankció alkalmazására irányuló eljárást indítsanak, illetve büntető jogkövetkezményt alkalmazzanak. Az Alkotmánybíróság – összhangban a korábban ismertetett, XXVIII. cikket érintő gyakorlatával – annak mérlegelésekor, hogy a vizsgálat alá vont eljárás, illetve szankció »büntető« jellegű-e vagy sem, nem az adott eljárás jogági besorolását tekinti döntőnek, hanem az eljárás és jogkövetkezmény funkciójából indul ki. [...] Az Alkotmánybíróság értelmezésében – összegezve eddigi gyakorlatát, illetve felhasználva a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusokban kikristályosodott mércét – az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése tekintetében egy eljárás abban az esetben büntető jellegű, ha valamely természetes személy által megvalósított jogellenes cselekmény miatti felelősségre vonásra irányul, amennyiben az eljárás során alkalmazandó jogkövetkezmény büntetésnek minősül, azaz – célját és hatását tekintve – megtorló jellegű és prevenciót szolgáló joghátrány.” (Abh., Indokolás [35])
- [76] Az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy a közigazgatási és a büntetőjogi szankció „párhuzamos alkalmazásának a lehetősége azonban oly módon is megvalósulhat, hogy a releváns cselekmény közigazgatási eljárásban történő elbírálása jogerős büntetőjogi döntés hiányában indul meg. Ilyen esetekre az Alaptörvény indítványozó által is felhívott B) cikk (1) bekezdése, vagyis a jogbiztonság és az abból fakadó garanciák és követelmények tartalmaznak iránymutatást” {18/2022. (VIII. 1.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [50]}.
- [77] Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben felidézte az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatát, amelyből arra a következtetésre jutott, hogy „[a]z EJEB gyakorlatában – ha e szempontoknak megfelelően – büntető ügynek minősülnek közigazgatási jogi, szabálysértési szankciók is. A közigazgatási szankciók minősítése során az elkövetett cselekmény kriminális jellegét annak alapján kell megítélni, hogy a jogellenesség nyilvánítás célja, a cselekményre vonatkozó anyagi, illetőleg eljárásjogi szabályozás, az alkalmazott felelősségi forma rendelkezik-e a büntetőjogi szabályozás sajátosságaival. Az EJEB a nemzeti jogban a nem a büntetőjog keretein belül szabályozott jogkövetkezmények – különösen (adó)bírság – büntető jellegének vizsgálatára irányuló ügyeiben annak eldöntésére, hogy az Engel kritériumok második és harmadik eleme megállapítható-e, figyelembe veszi az alábbiakat: (1) a bírság alkalmazását előíró jogszabály általánosságban kiterjed-e minden állampolgárra; (2) a bírság az újabb jogsértések megakadályozását célzó büntetés-e, vagy inkább a pénzbeli kompenzációt szolgálja; (3) a bírságot olyan általános szabály alapján szabták-e ki, amelynek célja az elrettentés és büntetés; (4) a kiszabott bírság jelentős mértékűnek tekinthető-e. Az EJEB hangsúlyozta, hogy a „büntető” jelleg megállapítható abban az esetben is, ha az egyes feltételek önmagukban nem alapozzák meg e minősítést, de a vizsgált kritériumok együttes hatásukban mégis ilyen eredményre vezetnek {EJEB, Bendenoun kontra Franciaország (12547/86), 1994. február 24., 47. bekezdés; EJEB, Jussila kontra Finnország [GC] (73053/01), 2006. november 23., 32. bekezdés}.” (Abh2., Indokolás [57])
- [78] Az EUB az indítványozók által is hivatkozott Volkswagen-ügyben a ne bis in idem elvét tartalmazó Charta 50. cikkének értelmezése során arra a következtetésre jutott, hogy az alapügy tárgyát képező eljárások és szankciók büntető jellegének értékelését illetően ítélezési gyakorlatából „az következik, hogy ezen értékelés keretében három szempont releváns. Az első a jogsértés belső jog szerinti jogi minősítése, a második magának a jogsértésnek a jellege, a harmadik pedig az érintett személlyel szemben kiszabható szankció szigorúságának foka” [2023. május 4-i MV-98 ítélet, C-97/21, EU:C:2023:371 (a továbbiakban: MV-98 ítélet), 38. pont; Volkswagen-ítélet, 45. pont]. A Volkswagen-ítélet tényállása szerint az olasz versenyhatóság 2016-ban 5 millió euró bírságot szabott ki a Volkswagenre tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok alkalmazása miatt, majd 2018-ban a német

ügyészség ugyanezen magatartás miatt a szabálysértési törvény megsértését állapította meg, és vele szemben 1 milliárd euró pénzbírságot szabott ki. Az olasz bíróság terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az EUB elé. A Volkswagen-ítéletben az EUB megállapította, hogy az előtte fekvő ügyben a szankció kiszabásához vezető eljárás közigazgatásnak minősül, és a Charta 50. cikke nemcsak azon eljárásokra vonatkozik, amelyeket a nemzeti jog „büntető” jellegűnek minősít, a második szempont kapcsán rögzítette, hogy a büntetőjogi szankciók „jellegüknél fogva egyaránt szolgálják a jogellenes magatartások megtorlását és megelőzését. Ezzel szemben az olyan intézkedés, amely az érintett jogsértéssel okozott kár megtérítésére korlátozódik, nem mutat büntető jellegűt” (MV-98 ítélet, 42. pont, Volkswagen-ítélet 49. pont). A harmadik szempontot érintően az EUB rámutatott, hogy „a szigorúság fokát a vonatkozó rendelkezésekben előírt büntetési tétel felső határa alapján kell megítélni” (MV-98 ítélet, 46. pont, Volkswagen-ítélet 53. pont).

- [79] Az EUB a Volkswagen-ítéletben arra a következtetésre jutott, hogy „egy olyan pénzbeli közigazgatási szankció, amelynek összege akár ötmillió euróig is terjedhet, olyan fokig szigorú, ami alkalmas azon elemzés alátámasztására, amely szerint e szankció a Charta 50. cikke értelmében véve büntetőjogi jellegű.” (Volkswagen-ítélet, 54. pont) Az EUB a Volkswagen-ügyben hozott ítéletében a következő döntésre jutott: 1) „Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti szabályozásban meghatározott, az illetékes nemzeti fogyasztóvédelmi hatóság által valamely társasággal szemben tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok miatt kiszabásra kerülő közigazgatási pénzbírság, még ha azt a nemzeti szabályozás közigazgatási szankciónak is minősíti, e rendelkezés értelmében véve büntetőjogi szankciót képez, amennyiben megtorlási célja van, és nagyfokú szigorú tükröz. 2) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikkében rögzített ne bis in idem elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a valamely jogi személlyel szemben tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat miatt kiszabott büntetőjogi jellegű bírság fenntartását olyan esetben is, ha e személlyel szemben ugyanazon tényállás miatt egy másik tagállamban büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletet hoztak, még akkor is, ha ezen ítélet meghozatalára az említett bírságot kiszabó határozat meghozatalát követően került sor, de az már azt megelőzően jogerőre emelkedett, hogy a bírságot kiszabó határozattal szembeni bírósági jogorvoslat tárgyában hozott ítélet jogerőre emelkedett volna. 3) Az Európai Unió Alapjogi Chartája 52. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az megengedi a Charta 50. cikkében rögzített ne bis in idem elve alkalmazásának oly módon történő korlátozását, hogy az lehetővé tegye az ugyanazon tényállásra vonatkozó eljárások vagy szankciók halmozását, amennyiben a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében előírt és az ítélkezési gyakorlat által pontosított feltételek teljesülnek, vagyis először is, e halmozás nem jelent túlzott terhet a szóban forgó személy számára; másodsor, egyértelmű és pontos szabályok állnak fenn, amelyek alapján előre látható, hogy mely cselekmények és mulasztások tekintetében lehet halmozni az eljárásokat és szankciókat; harmadszor pedig, a szóban forgó eljárásokat kellően összehangolt módon és egymáshoz képest viszonylag rövid időn belül folytatják le.” (Volkswagen-ítélet, rendelkező rész)
- [80] Mind az EJEB, mind az EUB gyakorlata a ne bis in idem elv alkalmazhatóságát a tettazonossághoz köti.
- [81] Az EJEB joggyakorlatában még nem került sor arra, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértését megállapító közigazgatási eljárást büntető jellegűnek minősítsen, ugyanakkor az EUB a Volkswagen-ítéletben kifejezetten büntető jellegűnek minősítette az olasz versenyhatóságnak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértését megállapító közigazgatási eljárását, amely – hasonlóan a GVH és a Kormányhivatal eljárásához – az UCP irányelvre tekintettel az uniós joggal harmonizáló szabályozáson alapul.
- [82] Az Alkotmánybíróság határozataiban figyelemmel van a nemzetközi és uniós joggyakorlatra, ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikke és az Abtv. 27. §-a alapján kizárólag az Alaptörvény alapján vizsgálja a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangját {lásd például: 3215/2023. (V. 5.) AB végzés, Indokolás [12]; 3252/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [83] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban és az Abh2.-ben rögzített gyakorlata szerint – amely lényegileg nem különbözik az EJEB, illetve az EUB joggyakorlatában kimunkált tesztektől – az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésének vizsgálata során kétlépcsős tesztet követ, amelynek előfeltételét képezi annak meghatározása, hogy az érintett két eljárás esetében ugyanazon jogellenes cselekmény értékelésére került-e sor, azaz fennáll-e tényállásbeli azonosság a két eljárás között (bis és idem feltételek). Ezt követően amennyiben a tettazonosság megállapítható, az Alkotmánybíróság i) nem a formális természetű jogági besorolást tekinti döntőnek, hanem az érintett jogszabály tartalmát, funkcióját veszi górcső alá; ii) megvizsgálja, hogy az alkalmazott jogkövetkezmény célját és hatását tekintve megtorló jellegű és prevenciót szolgáló joghátránynak tekinthető-e.
- [84] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján elsőként azt vizsgálta meg, hogy a Kormányhivatal és a GVH eljárása esetében megállapítható-e az „idem” és a „bis” feltétel teljesülése.

- [85] Az Fttv. 10–11. §-a által létrehozott hatáskörmegosztás értelmében a jogszabály nem teszi lehetővé, hogy a verseny érdemi érintettségének fennállása esetén a fogyasztóvédelmi hatóság ugyanazon eljárás alá vont, ugyanazon kereskedelmi gyakorlatát, ugyanazon időszak tekintetében az Fttv. alapján vizsgálja, azonban eltérő szempontok alapján. Az Fttv. 20. § (1) bekezdése értelmében az Fttv. 10. § (4) bekezdésében foglalt kivételi körrel a fogyasztóvédelmi hatóságot áttételi kötelezettség terheli a GVH irányában az Fttv. rendelkezéseinek megsértése tárgyában indult eljárása vonatkozásában, amennyiben a verseny érdemi érintettségének feltétele megállapítható. Megjegyzendő, hogy ez az áttételi kötelezettség nem érinti a fogyasztóvédelmi hatóság Fttv. 10. § (4) bekezdése alapján kivételi körbe tartozó, illetve az egyéb jogszabályok, mint a jelen ügyben alkalmazott 45/2014. Korm. rendelet és az Ekertv. megsértése miatt folytatott eljárását. Ugyanakkor az Fttv. 10–11. §-ában megállapított hatásköri rendszerrel nem egyeztethető össze, hogy párhuzamosan vagy egymást követően ugyanazon vállalkozás, ugyanazon időszakban, ugyanazon kereskedelmi gyakorlat keretében tanúsított magatartása miatt több hatóság is eljárást folytasson, mivel az Fttv. 10–11. §-a és 20. § (1) bekezdése, 23. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé konkuráló hatáskörök egyidejű fennállását. Kiemelendő, hogy az Fttv. 10–11. §-a ugyan világosan elhatárolja egymástól az ezen hatásköri rendszerben eljáró hatóságok hatáskörét, ugyanakkor jogalkalmazói hiba folytán mégis előfordulhat a hatásköri összeütközés, főként pozitív hatásköri összeütközés formájában, példának okáért olyan esetben, amikor a fogyasztóvédelmi hatóság nem észleli a verseny érdemi érintettségének fennállását, vagy a GVH tévesen állapítja meg ugyanezen feltétel fennállását. Ilyen esetekben az Ákr. 18. §-a szerinti hatásköri vita jogintézménye hivatott megoldást nyújtani.
- [86] Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben a Kormányhivatal és a GVH párhuzamosan vizsgálta az indítványozók kereskedelmi gyakorlatát, a Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy „[a]z Fttv. 10. § (3) bekezdésében foglalt hatásköri szabály speciális az Fttv. 10. § (1) bekezdéséhez képest, így a lex specialis derogat legi generali elv alapján, amennyiben egy konkrét gyakorlat tekintetében megállapítható, hogy az tisztességtelen és a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas, akkor a fogyasztóvédelmi hatóság esetleges eljárása sem zárhatná ki az alperes hatáskörét” (kúriai felülvizsgálati ítélet [74] bekezdése). Ugyanakkor a Kúria rögzítette azt is, hogy a Kormányhivatal Ekertv. és 45/2014. Korm. rendelet alapján hozott határozata nem mutatott átfedést a GVH határozatával (kúriai felülvizsgálati ítélet [75] bekezdése). A kúriai ítélet a Kormányhivatal határozatának az Fttv. rendelkezéseinek megsértését megállapító részére nem tért ki, azonban ítéletében rögzítette, hogy „a megállapított jogsértések tekintetében tényállásbeli azonosság nincsen, így nem volt akadálya több eljárás lefolytatásának.”
- [87] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának ítélete a GVH hatásköre és a ne bis in idem elv vonatkozásában megállapítást nem tartalmaz, mivel az indítványozók jogegységi panaszra erre a kérdésre nem terjedt ki.
- [88] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy eddig gyakorlatában természetes személyek esetében vizsgálta az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése szerinti büntetőjogi kétszeres értékelés tilalmát. Ennek kapcsán utal arra az Alkotmánybíróság, hogy gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt alkotmányos garanciarendszer nem csupán a szoros értelemben vett büntetőjog (hard core of criminal law) területére terjedhet ki, hanem például a versenyfelügyeleti (közigazgatási) eljárásokra is [lásd: 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [48]–[63]]. Következésképpen mivel a versenyfelügyeleti eljárások alanyai a büntetőjoggal ellentétben nem természetes személyek, hanem gazdasági társaságok, valamint az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése a törvény alapján létrehozott jogalanyok tekintetében is elismeri alapvető jogaik biztosítottóságát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése alapján egy gazdasági társaság is hivatkozhat a ne bis in idem alkotmányos tilalom megsértésére.
- [89] Tekintettel arra, hogy a GVH határozata és a Kormányhivatal határozata bár azonos eljárás alá vont (I. rendű indítványozó), részben azonos időszak és részben azonos kommunikációs eszköz (www.[...].hu) tekintetében folyt, azonban más szempontrendszer szerint és más magatartások vonatkozásában állapították meg a jogsértést, így a GVH és a Kormányhivatal határozata az Fttv. alapján megállapított jogsértés tekintetében részleges átfedést nem mutat, mivel a Kormányhivatal határozata az Fttv. alapján a GVH-hoz képest szűkebb körben, a szerződéskötéshez kapcsolódó, illetve az azt megelőző – részben kötelező tartalmú – tájékoztatások vonatkozásában állapította meg a jogsértést, míg a GVH e vonatkozásban jogsértést nem állapított meg.
- [90] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése szerinti ne bis in idem elv alkalmazhatóságával összefüggésben kidolgozott teszt előfeltétele, a tényállás azonossága, azaz idem és a bis feltételek, a GVH és a Kormányhivatal határozata tekintetében nem teljesültek.
- [91] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése szerinti ne bis in idem elv alkalmazhatóságával összefüggésben a tettazonosság a kidolgozott teszt conditio sine qua nonja, ennek hiányában a teszt további lépcsőinek vizsgálata és az Fttv. alapján folyó eljárások büntető jellegének további vizsgálata értelmét veszti.

- [92] Az Fttv. alapján eljáró hatóságok által alkalmazható bírságszankcióra tekintettel az érintett jogszabály tartalma, funkciója (első lépcső) és az alkalmazott jogkövetkezmény célját és hatását tekintve megtorló jellegű és prevenciót szolgáló jellege miatt (második lépcső), nem zárható ki, hogy az Fttv. alapján megállapított tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmába ütköző jogsértések büntető jellegűnek minősüljenek. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal arra, hogy 2019-ben az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, valamint a 98/6/EK, a 2005/29/EK és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése tekintetében történő módosításáról szóló 2019/2161 irányelvet (2019. november 27.) (a továbbiakban: Omnibus irányelv). Az Omnibus irányelv abból a célból született, hogy kiküszöbölje a tagállamok közötti olykor jelentős eltéréseket – többek között – a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmába ütköző magatartások szankcionálása terén. Az Omnibus irányelv 13. cikke előírja a tagállamok számára, hogy az előírt szankcióknak hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűnek kell lenniük, valamint a bírságmaximumnak el kell érnie a kereskedő előző évben elért nettó árbevételének 4%-át. Következésképpen az Omnibus irányelv hazai implementációja az Fttv. alapján eljáró hatóságok szankciókiszabási gyakorlatát még inkább a visszatartó erejű bírságok irányába orientálja, bár a GVH a Tptv. 78. § (1b) bekezdése alapján az Omnibus irányelvet megelőzően is magas szigorúsági fokú bírságszankciót alkalmazott a hatáskörébe tartozó ügyekben.
- [93] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete, valamint a Kúria Jpe.II.60.044/2022/10. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (6) bekezdése vonatkozásában elutasítja.
- [94] Az Abtv. 46. § (1) bekezdése feljogosítja az Alkotmánybíróságot, hogy ha a hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére. A 46. § (2) bekezdés c) pontja alapján a jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.
- [95] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Fttv. alapján folytatott közigazgatási eljárásokban érvényesülő hatásköri rendszerre vonatkozó szabályozás összhangban van-e az Alaptörvényből levezethető követelményekkel.
- [96] 2020. december 12-ig az Fttv. 25. (3) bekezdése tartalmazta azon szabályt, amelynek értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatti bejelentésről a GVH az ügy érdemi azonosíthatóságához szükséges adatok – így különösen az érintett vállalkozás azonosításához szükséges adatok, az eljárást kezdeményező személyének azonosításához szükséges, általa megadott adatok – és az eljárás tárgyát képező tényállás ismertetésével értesíti a fogyasztóvédelmi hatóságot vagy – a 10. § (2) bekezdése szerinti kereskedelmi gyakorlat esetén – az MNB-t. 2020. december 12-ig az Fttv. 26. § (2) bekezdése tartalmazta azon rendelkezést, amelynek értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatti vizsgálat elrendeléséről a GVH az ügy érdemi azonosíthatóságához szükséges adatok – így különösen az érintett vállalkozás azonosításához szükséges adatok, az eljárást kezdeményező személyének azonosításához szükséges, általa megadott adatok – és az eljárás tárgyát képező tényállás ismertetésével értesíti a fogyasztóvédelmi hatóságot vagy – a 10. § (2) bekezdése szerinti kereskedelmi gyakorlat esetén – az MNB-t. 2020. december 12-ig az Fttv. 23. § (3) bekezdése alapján az MNB-t is hasonló értesítési kötelezettség terhelte, mint a GVH-t a fogyasztóvédelmi hatóság, illetve a GVH felé. Az Fttv. – időközben 2020. december 12-ei hatállyal hatályon kívül helyezett – 20. § (3) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatti eljárás megindításáról a fogyasztóvédelmi hatóság az ügy érdemi azonosíthatóságához szükséges adatok – így különösen az érintett vállalkozás azonosításához szükséges adatok, az eljárást kezdeményező személyének azonosításához szükséges, általa megadott adatok – és az eljárás tárgyát képező tényállás ismertetésével értesíti a GVH-t. 2020. december 12-e óta a fogyasztóvédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 13. §-a értelmében a fogyasztóvédelmi hatóságot, a GVH-t és az MNB-t már nem terheli az a kötelezettség, hogy az általuk az Fttv. alapján indított eljárások érdemi azonosíthatóságához szükséges adatokról értesítsék egymást.
- [97] A GVH, az MNB és a fogyasztóvédelmi hatósági feladatokat korábban ellátó Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság 2008. szeptember 1-jén együttműködési megállapodást kötött, amelynek égisze alatt létrehozták „A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt indult ügyek adatbázisát”, amely csak ezen hatóságok számára volt betekinthező, célja az Fttv. alapján megindított eljárások főbb adatainak a nyilvántartása az eljárás megindításától az esetleges bírósági felülvizsgálat befejezéséig. A legutóbbi együttműködési megállapodást

2020. december 15-én kötötte a GVH, az MNB és az Innovációs és Technológiai Minisztérium. Az együttműködési megállapodás 3. pontja szerint „[a] hatásköri összeütközések elkerülése érdekében a Felek folyamatosan figyelemmel kísérik egymás Fttv.-vel kapcsolatos jogalkalmazási gyakorlatát és törekednek arra, hogy az egyes jogalkalmazási kérdésekben, így különösen a hatásköri szabályok alkalmazásában következetes és átlátható, a jogszabályi kereteken belül a Felek kölcsönös egyetértésével, az egyeztetések keretében kialakított gyakorlatot kövessenek.” A 2008. szeptember 1-jén megkötött, jelenleg már nem hatályos együttműködési megállapodás 5. pontja tartalmazta, hogy „[a]z Fttv. 20. §-ának (3) bekezdésében, 23. §-ának (3) bekezdésében, valamint 26. §-ának (2) bekezdésében előírt öt napon belüli értesítés tartalmát képezik az ügy érdemi azonosíthatóságához szükséges adatok és az eljárás tárgyát képező tényállás ismertetése.” A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 119. § 6. pontjának értelmében a fogyasztóvédelemért az igazságügyi miniszter felelős.

- [98] Az Fttv. 20. § (1) bekezdése értelmében, ha a fogyasztóvédelmi hatóság ellenőrzése során észlelt tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat ügyében vagy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt benyújtott kérelem alapján az eljárás a GVH hatáskörébe tartozik, a fogyasztóvédelmi hatóság a kérelmet, illetve az ügyben keletkezett iratokat – az ügyfél egyidejű értesítése mellett – haladéktalanul, de legkésőbb a jogsértő gyakorlat észlelésétől, illetve a kérelem megérkezését követő naptól számított harminc napon belül átteszi a GVH-hoz. Amennyiben a fogyasztóvédelmi hatóság vitatja a verseny érdemi érintettsége feltételének fennállását, az Fttv. 20. §-a szerinti áttétellel nem él.
- [99] Mindhárom hatóság esetében alkalmazandók az Ákr. hatásköri vitára vonatkozó rendelkezései, a GVH esetében az Fttv. 25. § (1) bekezdése alapján. Az Ákr. 18. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, ha ugyanabban az ügyben több hatóság állapította meg hatáskörét és illetékességét, az érdekelt hatóságok kötelesek egymás között azonnal, de legfeljebb három napon belül megkísérelni a vita eldöntését. Az Ákr. 18. § (2) bekezdése értelmében az egyeztetést az a hatóság kezdeményezi, amelyiknél az eljárás később indult meg, amelyik hatáskörének és illetékességének hiányát később állapította meg, vagy amelyik hatóságnál az ügyfél az egyeztetés lefolytatása iránti kérelmét benyújtotta. Az Ákr. 18. § (3) bekezdés b) pontja értelmében, ha az (1) bekezdés szerinti eljárás nem vezetett eredményre, az eljáró hatóságot hatásköri összeütközés esetén a közigazgatási bíróság jelöli ki.
- [100] A Módtv. 13. §-ához fűzött indokolása szerint „[h]atályon kívül helyezésre kerül a fogyasztóvédelmi hatóság, a Gazdasági Versenyhivatal és a Magyar Nemzeti Bank együttműködésére vonatkozóan az együttműködési megállapodás kötelező előírása és annak tartalmi eleme az eljárásokról történő értesítésekkel kapcsolatban, tekintettel arra, hogy az együttműködést, amelyet az Fttv. előír, nem szükséges formalizált és évente felülvizsgálandó megállapodásba foglalni, a hatóságok közötti együttműködés szükségszerűen, a felmerült fogyasztóvédelmi jogsértések tükrében zajlik. Az együttműködést az Fttv. 12. § (1) bekezdése is előírja, így ez megvalósul a hatóságok között. Hatásköri összeütközés felmerülése esetén rendszeresen egyeztetnek a felek, ezért nem szükséges külön együttműködési megállapodás és az Fttv. 20. § (3) bekezdésében meghatározottak szerint az évi 6 ezer fogyasztóvédelmi hatósági ügy megküldése a Gazdasági Versenyhivatal felé.”
- [101] Az Alkotmánybíróságnak következetes gyakorlata szerint „[a] jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. Ezért alapvetőek a jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák. Csak formalizált eljárás szabályainak követésével keletkezhet érvényes jogszabály, csak az eljárási normák betartásával működnek alkotmányosan a jogintézmények” {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65; 33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [102] Az Abh2.-ben az Alkotmánybíróság leszögezte, hogy „[a] jogbiztonságból eredő kiszámíthatóság követelményéből ugyanakkor az következik, hogy a jogalkotónak – amennyiben a büntetőjogi fenyegetettséggel rendelkező jogellenes cselekményhez más jogágba tartozó jogkövetkezmény is társul – egyértelműen, megfelelő részletességgel szabályoznia kell a különböző eljárások egymáshoz való viszonyát. Különösen hangsúlyos ez az alkotmányos követelmény a büntetőjogi, valamint az azzal rokon, de a büntetőjog »kemény magjához« nem sorolható eljárások viszonyában, ugyanis – ahogy az Alkotmánybíróság több határozatában megállapította – a büntetőjogi jellegű eljárások egyik jellemzője, hogy a büntetőjogi elmarasztaláshoz sok tekintetben hasonló funkciójú joghátrányokkal járnak {lásd: 8/2004. (III. 25.) AB határozat, ABH 2004, 144, 156; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [50]}, így felvetődhet a kettős szankcionálás lehetősége.” (Abh2., Indokolás [52])

- [103] Az Abh2.-ben az Alkotmánybíróság a jogbiztonság és a büntetőjogi kétszeres értékelés tilalmából levezette, hogy a jogalkotónak egyértelműen, megfelelő részletességgel szabályoznia kell a különböző eljárások egymáshoz való viszonyát.
- [104] Az Fttv. 12. § (1) bekezdése értelmében a 10. §-ban megjelölt hatóságok a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértésével kapcsolatos feladataik hatékony ellátása érdekében együttműködnek egymással. Az együttműködés különösen a hatóságok jogalkalmazási gyakorlatának kölcsönös megismerését, az anyagi és eljárásjogi szabályok egységes alkalmazását, a hatásköri összeütközések elkerülését, az esetleges hatásköri viták hatékony rendezésének megkönnyítését szolgálja. Az Fttv. 12. §-a immáron nem tartalmazza az ezen hatásköri rendszerben eljáró hatóságok együttműködésének keretként az együttműködési megállapodás megkötését, illetve egyéb szervezeti rendet sem határoz meg arra vonatkozóan, hogy az érintett hatóságoknak milyen formában kell az együttműködést megvalósítaniuk.
- [105] Tekintettel arra, hogy a fogyasztóvédelmi hatóság, a GVH és az MNB határozatával szemben csak az eljárás alá vont tudja jogorvoslati jogát gyakorolni, és az Fttv. módosítása folytán a fogyasztóvédelmi hatóságnak, a GVH-nak és az MNB-nek már nincs értesítési kötelezettsége a másik két hatóság felé, az Ákr. 18. §-a szerinti hatásköri vita kezdeményezésének feltételei az értesítési kötelezettség törvényi előírása hiányában, lényegében elnehezültek.
- [106] Az Ákr. 18. § (2) bekezdése a hatásköri vita miatti, hatóságok közötti egyeztetés esetében meghatározza, hogy az egyeztetést az a hatóság kezdeményezi, amelyiknél az eljárás később indult meg. Ugyanakkor az Fttv. szerinti hatásköri rendszerben eljáró hatóságok értesítési kötelezettségének törvényi előírása hiányában a szabályozás nem teszi lehetővé, hogy megfelelő időben értesüljenek arról, amennyiben a hatásköri vita feltételei fennállnak, mivel a szabályozás alapján nincsenek abban a helyzetben, hogy megállapítsák, indult-e eljárás másik hatóságnál, illetve melyik hatóságnál indult később az eljárás, amely az Ákr. 18. § (2) bekezdése értelmében meghatározó ténynek minősül a hatásköri vita kezdeményezőjének minősítése szempontjából. Az Fttv. hatályos szabályozása szerinti hatásköri rendszerben eljáró hatóságok egyike sincs abban a pozícióban, hogy a másik két hatóság hatáskörét vitassa, így a gyakorlatban előállhat olyan helyzet, hogy nem vagy csak akkor értesülnek a másik hatóság eljárásáról, amikor már határozatot is hozott.
- [107] Mindez végső soron az eljárás alá vont ügyfelek jogainak sérelméhez vezet, mert az eleve bonyolult hatásköri rendszer kiszámíthatósága és egyértelműsége nem biztosított, ha a szabályozás nem teszi lehetővé, hogy az érintett hatóságok az Ákr. 18. §-a szerinti hatásköri vitát tudjanak kezdeményezni a vitatott hatáskörű hatóság eljárásának határozattal történő befejezése előtt, így a hatásköri kifogás végső soron kizárólag az ügyfelek oldalán jelentkezik, érdemben kizárólag rájuk hárul a hatóságok hatásköri összeütközése miatti anomáliák észrevételezése.
- [108] Mindazonáltal az Fttv. alapján folyó eljárások esetén hatásköri összeütközés hiányában is relevanciával bír az ezen hatásköri rendszerben egy másik hatóság által az ugyanazon kereskedelmi gyakorlat kapcsán eltérő szempontrendszer alapján megállapított jogsértés, hiszen ezen tény a szankció alkalmazása szempontjából is meghatározó. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a jelen ügyben támadott, felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítélet is leszögezte, hogy „[a] ne bis in idem elv a hatáskört nem szünteti meg, legfeljebb az eljárási kötelezettséget, illetve a szankció alkalmazását korlátozhatja” (kúriai felülvizsgálati ítélet [77] bekezdése).
- [109] Következésképpen nemcsak a hatóság eljárási kötelezettsége, hanem a szankció alkalmazása és mértékének meghatározása szempontjából is jelentőséggel bír az Fttv. szerinti hatásköri rendszerben eljáró hatóságok adott esetben párhuzamos vagy egymást követő eljárása, így a hatóságok egymás eljárásában hozott határozatáról való tudomása.
- [110] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy mindezekre tekintettel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (6) bekezdésével az olyan szabályozás áll összhangban, amely meghatározza az Fttv. szerinti hatásköri rendszerben eljáró hatóságok együttműködésének szervezeti rendjét, illetve kötelezően kiterjeszti az együttműködést az általuk az Fttv. jogalapon indított eljárásokról történő, a többi hatóság haladéktalan értesítésére is, beleértve azok beazonosíthatóságát lehetővé tevő lényeges adatokra.
- [111] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja: az Országgyűlés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (6) bekezdésével összefüggésben mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenességet idézett elő azáltal, hogy nem szabályozta az Fttv. alapján létrehozott hatásköri rendszerben eljáró valamennyi hatóságra kiterjedően az együttműködés szervezeti rendjét, továbbá az általuk indított eljárásokról – az ügy érdemi azonosíthatóságához szükséges adatokra kiterjedően – a többi hatóság kötelező és haladéktalan értesítésének eljárásrendjét.
- [112] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a jelen határozat rendelkező részében foglaltak szerint a jogalkotó által mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapította meg, és a mulasztást elkövető Országgyűlést felhívta a hiányzó szabályozás 2024. június 30-ig történő pótlására.

- [113] 3. Ezt követően az Alkotmánybíróság azon indítványelemet vizsgálta meg, amely szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével ellentétes-e, ha a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletében olyan utasítással látja el az elsőfokú bíróságot, amely szerint a kereset elutasítására köteles.
- [114] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban azt kifogásolták, hogy a Kúria az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütköző utasítással látta el az elsőfokú bíróságot, amikor olyan utasítást adott a számára, hogy a kereset elutasításán kívül más döntést nem tud hozni. A felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítélet [132] pontja szerint „a Kp. rendelkezései értelmében a kereset elutasítására a felülvizsgálati bíróság nem jogosult. Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Kúria fenti jogértelmezésének megfelelően kell döntenie a bírságkiszabás kérdésében azzal, hogy a határozat e tekintetben sem jogsértő.”
- [115] Az Alkotmánybíróság szerint az indítványozók bírósághoz fordulás joga és jogorvoslathoz való joga sérelmének vizsgálata ezen indítványelem tekintetében lényegében egybeesik.
- [116] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt utal az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos gyakorlatára, amely szerint „[a] jogbiztonság kettős követelményt támaszt a jogalkotóval szemben. Ennek megfelelően elsősorban a létrejött jogviszonyok stabilitásának eljárásjogi biztosítékait kell megteremtenie. Az igazságszolgáltatás és a közigazgatás hatékony működésének biztosítása ugyanakkor nem eredményezheti a jogbiztonságból levezethető eljárási garanciák sérelmét azáltal, hogy a címzettek számára biztosított alkotmányos jogok gyakorlását akadályozza meg. [...] A jogbiztonság követelményéből következik az igazságszolgáltatás és az államigazgatás kiszámítható és hatékony működése, de a címzettek joggyakorlásának biztosítása is. E követelményeknek azonban megfelelő egyensúlyban kell lenniük a jogi szabályozásban.” [46/2003. (X. 16.) AB határozat, ABH 2003, 488, 499; megerősítette: 3149/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [31]]
- [117] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bírósághoz fordulás joga a tisztességes eljáráshoz való jogból ered, annak egyik részjogosítványa [3153/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint úgy fogalmazott: „Az Alaptörvény [...] egyrészt magában foglalja – általában véve – a bírósághoz fordulás jogát, másrészt eljárási garanciákat követel meg. A bírósághoz fordulás joga azt a kötelezettséget rója az államra, hogy a polgári jogi, [...] jogok és kötelezettségek (jogviták) elbírálására bírói utat biztosítson.” [36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [65]] Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez [36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [69]; 3081/2015. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [50], [60]]. Az Alkotmánybíróság szerint „a bírósághoz fordulás joga a bírósági eljárás megindításának a lehetőségét és az érdemi döntéshez való jogot garantálja, a hatékony bírói jogvédelem követelménye pedig ezen túlmenően az érdemi vizsgálat tartalmával kapcsolatos speciális garanciát fogalmaz meg.” [3250/2023. (VI. 9.) AB határozat, Indokolás [42]]
- [118] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bírósághoz fordulás ugyanakkor lényeges tartalmára tekintettel korlátozható [3149/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [31]].
- [119] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a]z Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön, és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A 35/2013. (XI. 22.) AB határozat szerint vizsgálni kell a jogorvoslathoz való jog tényleges biztosítottaságát vonatkozásában, hogy alkotmányjogi értelemben érdemi tárgykörre vonatkozik-e a bíróság határozata, továbbá hatékony jogvédelmet jelenthet-e a jogorvoslat biztosítása. Ezen felül vizsgálat tárgyává kell tenni azt, hogy a jogorvoslathoz való jog korlátozására alkotmányos indokkal került-e sor, továbbá azt, hogy jogorvoslathoz való jog korlátozásával járó alapjog-korlátozás arányosnak tekinthető-e.” [3102/2023. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [89]]
- [120] Az Alkotmánybíróság a következőképpen összegezte a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát: „a jogorvoslati jog hatékony érvényesülését több tényező befolyásolja, így többek között a jogorvoslat elintézésére szabott határidő, a kézbesítés szabályszerűsége, a határozat megismerhetőségének tényleges lehetősége [17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [106]], és lényeges eleme a jogorvoslathoz való alapjog érvényesülésének, hogy a jogvédelem hatékony, tényleges legyen és képes legyen az okozott sérelem orvoslására [22/2013. (VII. 19.) AB határozat]. Az elvi tétel nem azt jelenti, hogy a jogorvoslatnak minden esetben helyt kell adnia az azt elbíráló szervnek, az ellenben elengedhetetlen, hogy a jogorvoslati eljárást érdemben lefolytassa. Ahogy az sem feltétele, hogy ténylegesen jogsérelem következzen be, ebből a szempontból az érintett szubjektív sérelem-érzete is elégséges, ebből kifolyólag a jogorvoslathoz való jog mint alapjog sérelme akként is megvalósulhat, hogy más (alapjogi) sérelem esetleg nem állapítható meg az ügyben [3064/2014. (III. 26.) AB határozat, 18/2017. (VII. 18.) AB határozat].” [3102/2023. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [93]]
- [121] Az Alkotmánybíróság a közigazgatási perekben elrendelt megismételt eljárások vonatkozásában kifejtette, hogy „önmagában az, hogy a Kúria döntéséből egy meghatározott anyagi jogi jogértelmezés szükségessége következik, nem jelenti a jogorvoslati jog érintettségét, ez az érintettség csak akkor állhatna fenn, ha olyan kérdésben

- döntött volna a Kúria, amely a megelőző eljárásokban nem képezte az ügy tárgyát” {3249/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [122] A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 121. § (1) bekezdése értelmében, ha a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér, a bíróság a jogerős határozatot: a) egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és szükség esetén az ügyben eljáró bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja, b) ügy változtatja meg, hogy a megtámadott közigazgatási cselekményt megsemmisíti, és a közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezi.
- [123] A Kp. 2020. április 1-jétől hatályos 121. § (1) bekezdése értelmében a Kúria közigazgatási perekben fősabályként kasszációs jogkört gyakorol, és csak kivételesen, szűk körben a közigazgatási szerv új eljárásra kötelezését érintően gyakorolhat reformatórius jogkört.
- [124] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján kasszációs jogkörében eljárva kötelezte új eljárásra az elsőfokú bíróságot, ekként az általa a bíróságnak adott iránymutatást ezen jogszabályhelyre tekintettel értelmezi. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az indítványozók csak az Abtv. 27. §-a alapján kifogásolták e tekintetben a kúriai ítéletet, ekként az érdemi vizsgálatnak az Abtv. 52. § (2) bekezdése szerinti alkotmányossági kérelemhez kötöttség miatt nem tárgya a Kp. 121. § (1) bekezdése szerinti normakontroll.
- [125] A Kp. 121. § (1) bekezdése alapján a Kúria feladata alapvetően a jogkérdés eldöntése, a jogsérelem megállapítása és szükség esetén a kasszációs jogkör gyakorlása, azaz a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban nem feladata a tényállás tisztázása és a jogsérelem orvoslása, hiszen ez az elsőfokú bíróság hatáskörébe tartozó kérdés. A Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Kúriát nem illeti meg olyan reformatórius jogkör, amely az elsőfokú ítélet oly módon történő megváltoztatását eredményezné, hogy a keresetet elutasítja.
- [126] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Kp. megváltozott szabályai alapján a Kúria kasszációs hatásköre keretében nem dönthet a per és a közigazgatási cselekmény érdemében. Ugyanakkor a Kp. 115. § (1) bekezdése értelmében a Kúriának kötelezettsége állást foglalni – amennyiben a törvényi feltételek fennállnak – a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre vonatkozó hivatkozások tárgyában. Következésképpen a per tárgyát képező jogszabálysértések, jogkérdések tárgyában történő állásfoglalás keretein nem terjeszkedik túl a Kúria, amennyiben iránymutatásában rögzíti, hogy a közigazgatási szerv határozatának valamely része nem jogsértő, hiszen az ebből következő jogkövetkezmény levonása a Kp. előírásai szerint így továbbra is az alsóbb fokú bíróság hatáskörét képezi. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata szerint a jogorvoslati intézményrendszer célszerűségi és hatékonysági szempontból történő értékelését még erre vonatkozó, az Abtv. 26. §-a alapján előterjesztett indítvány esetén sem vizsgálja érdemben {3102/2023. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [96], [106]}.
- [127] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben vizsgált, felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítélet vonatkozásában nem merült fel érdemben, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgyán túlterjeszkedve, illetve kasszációs jogkörbe bújtatott reformatórius hatáskört gyakorolt volna, ezért korlátozás hiányában nem állapítható meg érdemi összefüggés az indítványozók eljárási jogbiztonsága, bírósághoz fordulás joga és jogorvoslatához való joga vonatkozásában.
- [128] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában elutasítja.
- [129] 4. Az Alkotmánybíróság ezt követően azon indítványelemet vizsgálta meg, amely szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének és XV. cikkének a megsértését eredményezi-e, ha a GVH a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondata alapján megválaszthatja, hogy a bírságmaximumot az eljárás alá vont vagy vállalkozáscsoportja előző évi nettó árbevételének 10%-ában határozza meg.
- [130] Az Alkotmánybíróság a 3100/2015. (V. 26.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh3.) már vizsgálta a Tptv. 2005. november 1. napjától 2011. augusztus 3. napjáig hatályos 78. § (1) bekezdése és a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXVIII. törvény 2005. november 1-jétől 2012. június 26-ig hatályos 61. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangját a XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján.
- [131] Az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése alapján a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondatának alaptörvény-ellenességét abban látták, hogy a jogszabály nem tartalmaz mérlegelési szempontot a tekintetben, hogy a GVH az eljárás alá vont vagy

vállalkozáscsoportja árbevétele alapján bírságot, illetve abban az esetben is lehetővé teszi a GVH számára, hogy a vállalkozáscsoport árbevétele alapján bírságot, ha a vállalkozáscsoporton belüli árbevétel átcsoportosítása, illetve manipulálása nem merült fel, továbbá a Tptv. nem írja elő a GVH számára ezen követelmények vizsgálatát.

- [132] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében rögzített alapvetően „büntetőjogi garancia elsődleges, nemzetközi szerződésekben is biztosított célja a jogbiztonság. Csak az felel meg a jogállami feltételeknek, ha az érintettek előre (a cselekmény elkövetését megelőzően) tudhatják, hogy milyen cselekmények minősülnek bűncselekménynek, illetve hogy azok elkövetése esetén milyen büntetéssel kell számolniuk. [...] A garancia másik eleme, az enyhébb elbíráláskori szabály alkalmazásának követelménye abból ered, hogy a büntetőjogi szabályok érintettre nézve kedvező, dekriminalizációs hatásai kiterjedjenek az elkövetőre.” {3033/2022. (I. 31.) AB határozat, Indokolás [25]–[26]}
- [133] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „a nullum crimen sine lege és a nulla poena sine lege elvből fakad az államot terhelő azon minimális közjogi alkotmányos követelmény, hogy a büntetőhatalom gyakorlásának feltételeit előzetesen törvényben rögzíteni kell, vagyis a bűncselekményt törvényben kell tiltani és törvényben kell büntetéssel fenyegetni. Az elv érvényesülése emellett azt is megköveteli, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás, az elítélés és büntetés törvényes és törvényen alapuló legyen. A nullum crimen sine lege és a nulla poena sine lege alkotmányos alapelvek jogszerű tartalmát számos büntetőjogi szabály adja meg. Ilyen szabály például a bűncselekmény-fogalomnak a Btk.-ban adott meghatározása, a büntetés és a büntetési rendszer törvényes fogalmai. Az egyén alkotmányos szabadságát és emberi jogait azonban nemcsak a büntetőjog különös részi tényállásai és a büntetési tételek érintik, hanem a büntetőjogi felelősség, a büntetéskiszabás és a büntethetőség összefüggő zárt szabályrendszere. [...] A nullum crimen sine lege és a nulla poena sine lege elvből levezethető olyan követelmények és tilalmak, amelyek a büntetőjog valamennyi olyan szabályára irányadók, amelyek az egyéni büntetőjogi felelősség megállapítása szempontjából jelentősek. Ezek közül kiemelendő a meghatározottság követelménye, a visszaható hatály tilalma, a parlament által meghozott törvény követelménye, valamint az az elv, miszerint ha a törvény a bűncselekmény elkövetése és az elítélés között változik, akkor a terhelte nézve enyhébb törvényt kell alkalmazni.” {24/2021. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [32]}
- [134] Az Abh3.-ban az Alkotmánybíróság versenyügyekben is irányadónak tekintette az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését, azonban ezen ügyben nem a bírságmaximumot tartalmazó jogszabályi rendelkezést, hanem annak kúriai jogértelmezését vizsgálta a nullum crimen sine lege / nulla poena sine lege elvek alapján.
- [135] Az Alkotmánybíróság az Abh3.-ban rögzítette, hogy „a nullum crimen sine lege / nulla poena sine lege elvek mint alapjogok szoros összefüggésben állnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság elvével, lényegében az előbbieket az utóbbi konkretizálódása a büntetőjog területén.” (Abh3., Indokolás [66]) Az Alkotmánybíróság „[A]z EJEK gyakorlatát szem előtt tartva az Abh.-ban az Alkotmánybíróság úgy fogalmazott, hogy miként a büntetőjogban, úgy a versenyjogban is követelmény a tilalmazott magatartások és a megvalósításuk miatt járó jogkövetkezmények ésszerű előreláthatósága. Ez nem csupán az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdéséből eredően alkotmányos jogként, hanem alapjogként illeti meg az eljárás alá vont vállalkozásokat. Annak hangsúlyozása mellett, hogy a hagyományos büntetőjog és a büntetőjogias jellegű jogviszonyok eltérő jellegéből fakadóan a nullum crimen sine lege és nulla poena sine lege elvek nem feltétlenül ugyanolyan tartalommal érvényesülnek e két területen (Indokolás [108]), az Alkotmánybíróság megerősítette, hogy a büntetéssel fenyegetett cselekmények és büntetések törvény által előre történő meghatározása mindkét esetben követelmény. Az EJEK, valamint az Európai Unió Bíróságának esetjogára is figyelemmel a testület úgy foglalt állást, hogy ezen elvek nem tiltják a büntetőjogi felelősség szabályainak bírói értelmezés útján történő fokozatos világossá tételét. Bármennyire is egyértelműen legyen megfogalmazva valamely jogi rendelkezés – beleértve a büntetőjogit is –, mindig nélkülözhetetlen marad a bírói értelmezés szerepe, és mindig szükséges lesz a homályos pontok megvilágítása és a szövegnek a körülmények változása szerinti kiigazítása. (Indokolás [111])
- A fenti megállapításokat a jelen ügyre [...] vonatkoztatva a következő megállapítások tehetők. Az idézett elvekből, azon belül is a nulla poena sine lege elvből – egyebek mellett – következik a büntetések törvényben való meghatározottsága, vagyis hogy törvény határozza meg a szankcionált magatartás esetére kilátásba helyezett joghátrányt. A törvényben meghatározottság magában foglalja azt is, hogy a büntetések megállapítására vonatkozó rendelkezések kellően egyértelműek legyenek ahhoz, hogy az érintettek ésszerűen előre láthassák és felmérhessék jogsértő magatartásuk lehetséges jogkövetkezményeit. A büntetésekre vonatkozó szabályoknak is koherens rendszert kell alkotniuk, mely nem jelenti egyúttal azt is, hogy e szabályok ne szorulnának bírói jogértelmezésre. A nulla poena sine lege elvnek ez az oldala a jogalkotó felé fogalmaz meg feladatokat. A Tptv.-ben a törvényhozó a „büntetési tétel” felső határát jelölte meg (a vállalkozás, illetve a vállalkozáscsoport a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének 10 százaléka), illetve rögzítette a bírság

- összegének meghatározásakor a GVH által mérlegelendő körülményeket [Tpv. 78. § (3) bekezdés].” (Abh3., Indokolás [71]–[72]).
- [136] Az Alkotmánybíróság a Tpv. 78. § (1b) bekezdésében szereplő kétféle bírságmaximum tekintetében az Abh3.-ban is rögzítette, hogy „[a] jogalkotó kifejezett módon semmilyen egyéb szempontot nem határozott meg a tekintetben, hogy a kétféle felső határ közül a GVH-nak mikor kell az egyiket, illetve mikor a másikat alkalmaznia” (Abh3., Indokolás [49]). Az Abh3. a kartellekkel összefüggésben megállapította, hogy „[a] meghatározó piaci erővel rendelkező vállalkozáscsoportokban a meglehetősen összefonódott vállalkozások nemcsak egy adott ágazatban vagy területen veszélyeztetik a verseny tisztaságát, hanem – akár európai, akár csak egy országon belüli méretekben – az üzleti viszonyokra hosszú időn keresztül képesek meglehetősen kedvezőtlen hatást generáló, a tisztességes gazdasági versenyt súlyosan sértő felróható magatartást folytatni.” (Abh3., Indokolás [58])
- [137] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján folytatott vizsgálatában az Abh3.-ban a törvényi indokolásból vezette le, hogy „indokolt tehát az eljárás alá vonttal egy gazdasági egységet képező vállalkozások gazdasági teljesítményét, árbevételét a bírság összege kiszámításánál figyelembe venni akkor is, ha ügyfélként nem vesznek részt az eljárásban, de azonosították őket. A Tpv. 78. § (1) bekezdése ebből a szempontból a versenyhatóság eljárását közérdekből egyszerűsítő lehetőségnek tekinthető. Érthető és nem alaptörvény-ellenes tehát, ha – megint csak összhangban az európai dimenziójú ügyekben az integráció kizárólagos hatáskörébe tartozó uniós versenyjoggal, valamint az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésével – a Tpv. 78. § (1) bekezdése széleskörű lehetőséget biztosítva a GVH-nak e rendelkezés alkalmazásában, a versenyhatóságra bízza azt is, hogy önálló értékelése és felelőssége alapján döntsön az itt tárgyalt kérdésben. Nevezetesen: döntsön arról – az általános és különös prevenciók célok szolgálatában és intézményvédelmi kötelezettségének közérdekből eleget téve, továbbá a Tpv. 78. § (3) bekezdésének keretei között –, hogy valamely ügyben az eljárás alá vont vállalkozás vagy az azonosított vállalkozáscsoport árbevételét tartja alkalmasnak és arányosnak a gazdasági versenyt ért jogsérelem okozta hátrányok, torzító hatások kiküszöbölésére, a jövőbeni hasonló esetek elkerülése érdekében. Ezzel összefüggésben hangsúlyozandó továbbá: a GVH a bírságkiszabások előreláthatóságát elősegítő korábbi és jelenlegi közleményei egyértelművé teszik, hogy olyan esetekben, amikor vállalkozáscsoport azonosítható az ügyben, akkor a versenyhatóság annak árbevételét tekinti főszabályként alkalmazandónak.” (Abh3., Indokolás [59]–[60])
- [138] Mindazonáltal a jelen ügyben a GVH nem a versenykorlátozó megállapodás tilalmába ütköző jogsértés miatt folytatott eljárást az indítványozókkal szemben, hanem az Fttv. rendelkezéseinek megsértése miatt, ebből kifolyólag az Abh3.-ban foglalt, a Tpv. 78. § jelenlegi (1b) bekezdés első mondatában szereplő kétféle bírságmaximumra vonatkozó megállapítások az eltérő ügýtípus miatt kiegészítést igényelnek.
- [139] Az Fttv.-ben szereplő, a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának anyagi joga az UCP irányelv implementálása miatt az uniós joggal harmonizált szabályozásnak minősül. Az irányelv teljes harmonizációt valósított meg.
- [140] Az Fttv. 3. §-a három szinten szabályozza a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmát. Az Fttv. 3. § (1) bekezdésében szereplő generálklauzula minősül a szabályozás első szintjének. A második szintnek az Fttv. 3. § (2) bekezdésében rögzített tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok legjellemzőbb előfordulási esetei minősülnek, ide sorolhatók a megtévesztő és az agresszív kereskedelmi gyakorlatok. A harmadik szintet az ún. feketelista képezi, amely az Fttv. mellékletében található, és olyan kereskedelmi gyakorlatokat tartalmaz, amelyek kirívóan tisztességtelenek, ezért ex lege megállapításra került a tisztességtelenségük. Az Fttv. indokolása értelmében jogalkalmazási szempontból „fordítva kell végigjárni” a szabályozás három lépcsőjét. Egy kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapításához mindenekelőtt azt kell vizsgálni, hogy az adott magatartás szerepel-e a feketelistában. Ez esetben az minden további vizsgálat nélkül tisztességtelenségnek minősül. Ha a feketelistán nem szereplő kereskedelmi gyakorlatról van szó, vizsgálni kell azt, hogy az kimeríti-e a megtévesztés vagy az agresszív törvényben megadott kritériumait. És csak ha a tisztességtelenség e tipikus előfordulási eseteibe nem besorolható kereskedelmi gyakorlatról van szó, kerül alkalmazásra a generálklauzula s annak hármas tesztje.
- [141] A GVH az Fttv. rendelkezéseinek megsértésének vizsgálatára indult versenyfelügyeleti eljárásban a Tpv. 76. § (1) bekezdés f) pontja alapján megállapítja a jogsértés tényét, ugyanakkor ezzel párhuzamosan a g) pont alapján elrendeli a jogsértő állapot megszüntetését, vagy a h) pont alapján megtiltja a jogsértő magatartás további folytatását, illetve a j) pont alapján elrendeli a jogsértő tájékoztatással kapcsolatban helyreigazító nyilatkozat közzétételét, továbbá a k) pont alapján bírságot szab ki, valamint az l) pont értelmében a 78. § (8) bekezdése szerinti figyelmeztetést alkalmazza arra vonatkozó kötelezettség előírása mellett, hogy az ügyfél alakítson ki a versenyjogi előírásoknak való megfelelést és a jogsértés megelőzését biztosító belső eljárásrendet.

- [142] A GVH az Fttv. alapján megállapított jogsértések tekintetében is a Tptv. 78. §-a szerint szab ki versenyfelügyeleti bírságot, illetve figyelmeztetést is alkalmazhat. Mindenekelőtt indokolt pontosítani, hogy a Tptv. 78. §-a nem használja a versenyfelügyeleti bírság, csak a bírság kifejezést, a joggyakorlat ruházta fel a versenyfelügyeleti eljárásban kiszabott bírságot a versenyfelügyeleti bírság elnevezéssel. A Tptv. 78. § (1) bekezdés a) pontja alapján a GVH-nak nem kötelezettsége a bírságkiszabás, hiszen a „szabhat” kifejezés használata miatt, a bírság kiszabása már önmagában jogalkalmazói mérlegelés eredménye. A Tptv. 78. § (7) bekezdése alapján szintén a GVH mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés, hogy kkv-nak minősülő, eljárás alá vont vállalkozással szemben az első esetben előforduló jogsértés esetén az eljáró versenytanács bírság kiszabása helyett figyelmeztetést is alkalmazhat, ha a vállalkozásnak az eljárás során tanúsított magatartása alapján alaposan feltételezhető, hogy a vállalkozás jövőbeni magatartásának jogszerűsége, az újabb jogsértés elkövetésétől való tartózkodása így is biztosítható. A Tptv. 78. § (9) bekezdése csak azon két esetet tartalmazza (1. közbeszerzési eljárásban elkövetett árrögzítés és piacfelosztás, 2. kiszolgáltatott személyekkel szemben elkövetett jogsértés), amelyek fennállása esetén nem kerülhet sor figyelmeztetés alkalmazására.
- [143] A GVH számára a Tptv. 78. § (3) bekezdése további mérlegelési jogkört teremt a bírság meghatározásának szempontjai terén, egy példálózó jellegű felsorolással. Eszerint a bírság összegét az eset összes körülményére – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, gyakoriságára – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.
- [144] A Tptv. – jelen ügyben alkalmazott – 78. § (1b) bekezdése értelmében a GVH számára mérlegelési jogkör keretében biztosított a bírságmaximum meghatározása azon az alapon, hogy a bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve azon – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A Tptv. 15. §-a és 78. § (1b) bekezdése együttalkalmazásával a vállalkozáscsoport-szintű bírságmaximum csak abban az esetben alkalmazható, amennyiben az érintett vállalkozások egymástól nem függetlenek, azaz egy vállalkozáscsoportba tartoznak, ennek hiányában a csoportszintű bírságmaximum nem alkalmazható. 2023. szeptember 1-jétől a bírságmaximum 13%-ra emelkedett.
- [145] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a GVH-t a versenyfelügyeleti bírság kiszabása terén a jogszabály többszörös, egymásra épülő mérlegelési jogkörrel ruházta fel, amikor feljogosította annak okszerű mérlegelés alapján történő meghatározására, hogy 1) alkalmaz-e szankciót, 2) választhasson a Tptv.-ben szereplő szankciók között, 3) bírságkiszabás esetén mérlegeléssel meghatározza annak összegét, 4) a bírságmaximum tekintetében választhasson az eljárás alá vont vállalkozás vagy vállalkozáscsoportja előző évi nettó árbevétele között.
- [146] Egyébiránt a jelen ügyben alkalmazott, a fogyasztóvédelmi típusú ügyekben kiszabott bírság meghatározásának szempontjairól szóló a GVH elnökének és a GVH Versenytanácsa elnökének 12/2017. közleménye (a továbbiakban: bírságközlemény) tartalmazza a bírságkiszabás részletes menetét, a hatályos bírságközleményt az 1/2021. közlemény módosította. A Tptv. 36. § (6) bekezdése alapján kiadott bírságközlemény hivatott arra, hogy tartalommal töltsen meg a GVH-t a bírságkiszabás terén megillető mérlegelési jogkört.
- [147] A jelen ügyben alkalmazott, illetve a hatályos bírságközlemény 52. pontja értelmében az alapösszeg kiszámítását követően utolsó lépcsőben kerül sor a bírság maximumának figyelembe vételére, míg a 63. pontban a GVH deklarálta, hogy „[o]lyan esetekben, amikor vállalkozáscsoport azonosítható az ügyben, a GVH e körben a vállalkozáscsoport árbevételét tekinti alkalmazandónak.”
- [148] A bírságközlemény értelmében az eljárás alá vont vállalkozáscsoportjának azonosítása a tényállás feltárásának eleme, ily módon a bírságközlemény alapján a csoportszintű bírságmaximum választása lényegében bizonyítási kérdésnek minősül. Amennyiben a GVH a versenyfelügyeleti eljárásban a tényállás feltárása során a rendelkezésére álló bizonyítási eszközökkel azonosítani tudja az eljárás alá vont vállalkozáscsoportját, pontosabban az abba tartozó vállalkozásokat, illetve ezen vállalkozások előző évi nettó árbevételét, akkor a Tptv. 78. § (1b) bekezdésének első mondata alapján csoportszintű bírságmaximumot vesz figyelembe. Ennek hiányában a GVH a tényállás feltárása során az eljárás alá vont nettó árbevételét veszi alapul a bírságmaximum meghatározása során. Mindazonáltal a GVH a Tptv. 78. §-a és a bírságközleménye szerint egyetlen esetben sem a bírságmaximum alapján bírságot, ahogy azt az indítványozók állítják, mivel nem a bírságmaximumból kiindulva határozza meg a bírság összegét, hanem egy ún. alapösszeget határoz meg, amelyet különböző tényezők alapján, köztük a bírságmaximum alapján korrigál.
- [149] A bírságközlemény 65. pontja felidéz a bírságmaximumra vonatkozó bírói gyakorlatot. Eszerint a Tptv. rendelkezéseiből nem következik az, hogy a bírság felső határából kell visszaszámolni a bírság összegét, figyelembe véve az enyhítő és súlyosító körülményeket (ld. Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.291/2009/9. számú, Kvf.II.37.414/2013/8.

számú, Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.333/2010/6. számú, 27.463/2009/5. számú, 27.042/2011/5. számú, 27.484/2008/7. számú ítéletei). A törvény az enyhítő és súlyosító körülmények szabad értékelését és mérlegelését mondja ki, így akár enyhítő körülmény megléte esetében is kiszabható a maximális összeg (ld. Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.291/2009/29. számú ítélet). A bírságmaximum tehát nem kiindulási pont és nem viszonyítási alap a bírság arányossága megítélésénél, nem a bírságmaximumhoz képest kell kiszabni a bírság összegét, annak arányosságát megítélni (ld. Kúria Kfv.II.37.414/2013/8. számú végzése).

- [150] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségességi-arányossági teszt szempontjából az indítványozók által kifogásolt alapjogsérelmek esetében a korlátozás indoka egyrészt a tisztességes gazdasági verseny megóvásához, azon belül is a jogsértések megállapításához és szankcionálásához fűződő alkotmányos érdek. A Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondatában szereplő csoport szintű bírságmaximum egyaránt az indítványozók tulajdonhoz való jogát korlátozzák azért, hogy a magasabb összegű bírság nagyobb anyagi hátrányt okoz az indítványozóknak.
- [151] Az Alkotmánybíróság szerint a Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondatában szereplő, a GVH-t megillető mérlegelési jogkör a kétféle bírságmaximum alkalmazása során törvényben meghatározott és kellően egyértelmű, általa a jogalanyok észszerűen előre láthatják és felmérhetik Fttv.-be ütköző magatartásuk jogkövetkezményeit. Következésképpen az indítványozók is előre láthatják, hogy versenyfelügyeleti eljárásban bírságkiszabás esetén a bizonyítás eredményétől függően a vállalkozáscsoport-szintű bírságmaximum is alkalmazásra kerülhet.
- [152] Tekintettel arra, hogy a bírságközlemény a törvény által meghatározott mérlegelési kereten belül maradva konkretizálja, hogy bizonyítási kérdésnek tekinti a vállalkozáscsoport-szintű bírságmaximum alkalmazását, nem tartalmaz olyan normatív rendelkezést, amelynek jogszabályi szintű szabályozásban lenne a helye.
- [153] Az indítványozók kifogásolták továbbá, hogy a csoport szintű bírságmaximum abban az esetben is alkalmazható, ha nincs arra utaló bizonyíték, hogy az eljárás alá vont a bírságelkerülés érdekében manipulálná a nettó árbevételét. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán utal arra, hogy a törvény indokolása értelmében a bírságmaximum emelésének valóban az árbevételi manipuláció volt az egyik indoka, ugyanakkor a másik indoka a bírságoktól várható, a további jogsértések elkövetésétől történő visszatartó erő. Megjegyzendő, hogy a hatályos Tpv. 78. § (1b) bekezdése szerinti bírságmaximum 10%-ról 13%-ra történő emelését a jogsértések elleni fellépés visszatartó erejének növelése indokolja. Következésképpen árbevételi manipuláció hiányában is szükségesnek tartotta a jogalkotó a bírságtételek megemelését. A bírságok elrettentő hatása azt a célt szolgálja, hogy a vállalkozások tiszteletben tartásuk a jogszabályok rendelkezéseit, ezáltal is megelőzve további jogsértések elkövetését. Az Alkotmánybíróság szerint a Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondatában szereplő bírságmaximumok közötti mérlegelés lehetősége szükséges és arányos korlátozásnak minősül, nem sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését.
- [154] Az indítványozók a Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondatának alaptörvény-ellenessége okán kifogásolták a Kúria jogegységi panaszjárásban és felülvizsgálati eljárásban hozott határozatát, az elsőfokú bíróság ítéletét és a GVH határozatát, azonban indítványukban e tekintetben különálló érvelést nem terjesztettek elő.
- [155] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondata, a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete, a Kúria Jpe.II.60.044/2022/10. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (4) bekezdése vonatkozásában elutasítja.
- [156] Az indítványozók a Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondatát, illetve az ez alapján hozott hatósági és bírósági határozatokat az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján is kifogásolták, mert álláspontjuk szerint más elbánásban részesíti a vállalkozások társulását, amennyiben jogsértést követ el azon vállalkozásokhoz képest, amelyek önállóan követnek el jogsértést. Ennek oka, hogy a Tpv. 78. § (1b) bekezdés második mondata értelmében a vállalkozások társulásával szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások, tehát nem a tagvállalkozások vállalkozáscsoportjának, előző üzleti évben elért nettó árbevételének 10%-a lehet.
- [157] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése értelmében a törvény előtt mindenki egyenlő, a (2) bekezdés értelmében pedig Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a XV. cikk (1)–(2) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, ezzel szemben a (4) és (5) bekezdései az állam intézményvédelmi, szabályozási, intézkedési kötelezettségét rögzítik, melyek elsődleges címzettjei az állami szervek.
- [158] Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben elsődlegesen azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozók által állított hátrányos megkülönböztetés a XV. cikk (1) vagy (2) bekezdése hatálya alá tartozik-e. Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései a hátrányos megkülönböztetés tilalma két, szorosan összefüggő aspektusát jelentik.

Amíg a XV. cikk (1) bekezdése általános jelleggel fogalmazza meg a törvény előtti egyenlőség követelményét, addig a (2) bekezdés az alapjogok tekintetében és egyúttal a védett tulajdonság alapján tett különbségtételt tiltja {lásd például: 3235/2020. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. „A hátrányos megkülönböztetés alapvető joga kapcsán az Alkotmánybíróság három kérdést vizsgál: 1. fennáll-e az indítványozó hátrányára eltérő elbírálás, és mivel a diszkrimináció szükségképpen valamilyen viszonyrendszerben érvényesül, ezért azt a kérdést is vizsgálni kell, hogy az indítványozó összehasonlítható helyzetben van-e azon személyekkel, akikhez képest a hátrányát állítja; 2. vizsgálni kell, hogy az indítványozó a XV. cikk alapján milyen tartalmú sérelmet állít: a törvény előtti egyenlőség megsértésére hivatkozik vagy arra, hogy valamelyik védett tulajdonságára tekintettel valamelyik alapjogát szükségtelenül vagy aránytalanul korlátozták; 3. végül a 2. pontbeli sérelem azonosítása határozza meg, hogy milyen módon igazolható, illetve igazolható-e a hátrányos megkülönböztetés (»észszerúségi teszt« vagy védett tulajdonság és alapjogi jogsérelem tesztje).” {12/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [60]}

- [159] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban a Tpvt. 78. § (1b) bekezdése szerinti bírságmaximum szempontjából nem jelöltek meg kifejezetten védett tulajdonságot, illetve az indítványozók által hivatkozott, a vállalkozáscsoportban vagy vállalkozások társulásában való tagi minőségre vonatkozó különbségtétel nem minősül az indítványozók személyes tulajdonságának. Következésképpen az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a XV. cikk (1) bekezdése keretei között, az „észszerúségi teszt” alapján értékelte {hasonlóan például: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [72]; 3468/2021. (XI. 12.) AB határozat, Indokolás [27]}.
- [160] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapján valamely megkülönböztetés alaptörvény-ellenessége akkor áll fenn, ha a jogszabály alkotmányos indok nélkül tesz különbséget a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között {ld. pl. 10/2015. (V. 4.) AB határozat, Indokolás [19]}. Alkotmányjogi szempontból a különbségtétel abban az esetben minősül aggályosnak, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis az önkényes {lásd például: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [73]}. A diszkrimináció tilalma tehát azt követeli meg, hogy „a hasonló eseteket hasonlóan, míg a különböző eseteket különbözőképpen kell kezelni” {3073/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [45]}.
- [161] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint személyek közötti, alaptörvényt sértő hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon.
- [162] Az Alkotmánybíróságnak elsőként azt kellett értékelnie, hogy a kifogásolt szabályozás értelmében érvényesül-e az indítványozók hátrányára eltérő elbírálás azon személyekhez képest, akik vállalkozások társulásának tagvállalkozásai.
- [163] A vállalkozáscsoportban tagként azonosított vállalkozások a Tpvt. 15. §-a értelmében nem minősülnek egymástól független vállalkozásnak, hiszen egy gazdasági érdekeltségbe tartoznak, közöttük a gazdasági verseny fogalmilag kizárt. A vállalkozások társulásának (például iparági szövetség, egyesület stb.) tagvállalkozásai rendszerint egymástól független vállalkozásnak minősülnek a Tpvt. 15. §-a értelmében, ily módon ezen tagvállalkozások között nem azonosítható olyan irányítási viszony, amely a közöttük lévő gazdasági versenyt kiküszöbölné.
- [164] Mindezekre tekintettel az indítványozók mint azonos vállalkozáscsoport tagjai, illetve a vállalkozások társulásának tagvállalkozásai nem tartoznak azonos csoportba, így nem tekinthetők egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyoknak, ily módon az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti észszerúségi teszt többi elemét nem vizsgálta. Következésképpen az indítványozók által kifogásolt körben az Alaptörvény XV. cikkének sérelme nem állapítható meg.
- [165] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata, a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítélete, a Kúria Jpe.II.60.044/2022/10. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában elutasítja.

V.

- [166] Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján rendeli el.

Budapest, 2023. december 4.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/893/2023.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [167] A határozat rendelkező részét támogattam, ugyanakkor az indokolást az alábbi kiegészítésekkel és megjegyzésekkel tartom elfogadhatónak.
- [168] 1. Jelen ügyben az indítvány elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a bírói döntések alaptörvény-ellenesek, ezért azokat meg kell semmisíteni (Abtv. 27. §), illetve kérelemként szerepelt az indítványban a Tpv. 78. § (1b) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének vizsgálata [26. § (1) bekezdése]. Arra kérték tehát az Alkotmánybíróságot, hogy vegye alkotmányossági vizsgálat alá azon felülvizsgálatban és jogegységi panasz eljárásban meghozott kúriai döntéseket, amelyek törvényességi oldalról – közigazgatási bírói szemmel – nem emeltek kifogást az ügyben született hatósági döntésekkel szemben. Következésképpen az Alkotmánybíróságnak azt kellett értékelnie, hogy a Kúria támadott döntéseiben felismerte-e az ügy alkotmányjogi relevanciáit, valamint az alkalmazandó jogi rendelkezéseket az indítványban megjelölt alapjogok korlátozása nélkül, avagy az alkotmányossági mércéknek megfelelően korlátozva értelmezte-e.
- [169] Figyelemmel az Abtv. 27. §-ában foglaltakra tehát a testület vizsgálatának nem az kellett volna legyen az iránya, hogy a Kúria a törvényességi/közigazgatási kontrollt megfelelően végezte-e el {elsőként: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb például: 3006/2018. (I. 22.) AB határozat, Indokolás [22]}. A testület több esetben is hangsúlyozta, hogy nem kíván negyedfokú bírósággá, ún. „szuperbírósággá” válni {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; lásd még például: 3006/2018. (I. 22.) AB határozat, Indokolás [22]}.

- [170] Véleményem szerint tehát a jelen ügyben az alkotmányossági vizsgálat kiindulópontját a Kúria Kfv.VI.37.026/2022/8. számú ítéletének, valamint Jpe.II.60.044/2022/10. számú határozatának célirányos ismertetése és az azokból kiolvasható jogértelmezés adhatta volna. A bírói döntésekben felismerhető jogértelmezést lett volna célszerű összevetni az indítványban megjelölt és sérülni vélt alkotmányos jogok tartalmával.
- [171] Az Alkotmánybíróságnak a GVH és a Kormányhivatal határozataira alapozottan elvégzett vizsgálata – a Kúria felülvizsgálati eljárásában tett megállapításokkal egyezően – arra a következtetésre vezetett, hogy a „tettazonosság hiánya” miatt az alkotmányossági indítványt az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésének sérelmére hivatkozó részében el kell utasítani. A „tettazonosság hiányának” megállapítása – véleményem szerint – a többségi indokolásban így ténymegállapításokon alapul, és lényegében megkettőzte a közigazgatási határozatok felülvizsgálatát.
- [172] 2. Az indítványozó alapvetően a nagy összegű bírság kiszabásához vezető hatóságok kétszeres eljárását, illetve a kúriai döntéseknek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (4) és (6) bekezdésébe ütközését állította. A többségi indoklás abból az egyebekben nem igazolt premisszából indult ki, hogy az indítványban sérelmezett alapjogok korlátozása az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti kritériumrendszerben történik [„az indítványozók által kifogásolt alapjogsérelmek esetében a korlátozás indoka egyrészt a tisztességes gazdasági verseny megóvásához, azon belül is a jogsértések megállapításához és szankcionálásához fűződő alkotmányos érdek, másrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései alapján vizsgált [...] indítványelem tekintetében a rendkívüli jogorvoslati eljárás sajátosságaiban rejlik a korlátozás indoka, ezért az Alkotmánybíróság a szükségességi és arányossági tesztet ezen alkotmányos érdekekre tekintettel végzi el az egyes alapjogok esetében” (Indokolás [59]).
- [173] Kétségesnek tartom a kiindulópont igazolhatóságát az eddigi – Alaptörvény hatálya alatt folytatott – gyakorlat fényében.
- [174] A XXVIII. cikk (1) bekezdése esetében a gyakorlat egyértelműen az alapjog abszolút jellegét igazolja vissza. A (4) és (6) bekezdések kapcsán nem vagyok biztos abban, hogy feltehető-e – és megválaszolható-e – az a kérdés, hogy a nulla poena sine lege, illetve a ne bis in idem elvek/alapjogok bírói jogértelmezésben megnyilvánuló korlátozása szükséges és arányos. Nem célszerű-e inkább azt vizsgálni, hogy – bírói döntések esetén – a bíróságok figyelemmel voltak-e a represszív szankció előzetes rögzítésére, avagy arra a relatív eljárási akadályra, amelyet ugyanazon cselekmény miatt megállapított kétszeres felelősségre vonás és kétszeres represszív jellegű szankció vonhat maga után? E kérdések felvetése és megválaszolása annál is inkább indokolt lett volna, mivel az Abh.-ban és az Abh2.-ben a testület – a ne bis in idem elv/jog kapcsán – konkrét normakontrollt folytatott, azaz bírói kezdeményezések alapján törvényi rendelkezések alaptörvény-konformitását és nem bírói döntések alkotmányosságát vizsgálta. A korlátozás mikéntjére pedig a két alkotmánybírói döntés nem tért ki.
- [175] 3. Végül szükségesnek látom arra is felhívni a figyelmet, hogy a határozat megállapításokat tett az Fttv.-beli bírságszankció kapcsán. A XXVIII. cikk (6) bekezdéséhez fűzött alkotmánybírói gyakorlatot a többségi indoklás kétlépcsős tesztel összegezte (lásd IV. rész, Indokolás [57] és köv.), amelynek első eleme a „tettazonosság” kérdésköre, annak fennállta esetén pedig – második elemként – az érintett norma tartalmának és az alkalmazott jogkövetkezmény céljának (represszív, preventív jelleg) a vizsgálata.
- [176] Dacára annak, hogy a többségi indoklás rögzítette, hogy nem áll fenn „tettazonosság” a két hatósági eljárás között, mégis – részletes vizsgálat nélkül, hivatkozva az Omnibus irányelvre – visszatartó erejűnek, olvasatomban represszívnek minősítette az Fttv.-beli bírságot. Sőt a Kúria Jpe.II.60.044/2022/10. számú határozatával kapcsolatos indítványi elem elutasításának is alkotmányos jogalapjaként jelölte e megállapításokat. Véleményem szerint, ha a teszt első eleme nem áll fenn, úgy a bíróság a jövőre nézve, az elbírált konkrét ügy szempontjából szükségtelenül nem végezhetette volna el a teszt második elemének vizsgálatát, de arra döntést sem alapíthatott volna.

Budapest, 2023. december 4.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

[177] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2023. december 4.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde alkotmánybíró különvéleménye

- [178] 1. Nem értek egyet a határozat rendelkező része 1. pontjával, vagyis a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállása megállapításával.
- [179] Az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése az Alkotmánybíróság határozatainak jogkövetkezmenyei között tartalmazza ezt a lehetőséget. Az Abtv. szerint jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha a) nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztása valósul meg, b) kifejezett jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladat ellenére nem került sor a jogszabály megalkotására, vagy c) a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos. A jelen esetben a határozat által felhívott alaptörvényi rendelkezésekből [B] cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (6) bekezdése] nem vezethető le, hogy a jogi szabályozás hiányos.
- [180] 2. A Kúria ítélete rögzítette, hogy a Kormányhivatal eljárásának tárgyát – témavizsgálat keretében – egy konkrét honlapon szereplő tájékoztatók vonatkozó jogszabályoknak való megfelelése vizsgálata képezte; továbbá a Kormányhivatal megállapításainak az alperes (GVH) megállapításával történő összevetése alapján egyértelműen látható, hogy a két határozat a tényállás, és ebből következően a megállapított jogsértés jogalapja tekintetében átfedést nem mutat. Az alperes (GVH) az eljárásában – két honlapot érintően – a felperesek teljes kereskedelmi gyakorlatát és nem pedig egy konkrét weboldal aktuális tartalmának jogszabályi megfelelését vizsgálta. A Kúria ítélete szerint a megállapított jogsértések tekintetében tényállásbeli azonosság nincsen, így nem volt akadálya több eljárás lefolytatásának (Indokolás [75]). A Kúria utalt a 8/2017. (IV. 18.) AB határozatra, amely részletesen vizsgálta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből, XXVIII. cikk (6) bekezdéséből, a jogbiztonság elvéből, valamint a kétszeres eljárás alá vonás és büntetés tilalmából eredő alkotmányos követelményt (Indokolás [76]), és hivatkozott arra, hogy az AB határozat szerint az „ugyanazon cselekmény” fogalma alatt a történeti tényállás azonosságát kell érteni, függetlenül a jogi minősítéstől és a védett jogi tárgytól.
- [181] Ebből az következik, hogy a kúriai megállapításra figyelemmel, a jelen ügyben folytatott alkotmánybírói eljárásban további vizsgálódásnak nem lett volna helye; az általános hatáskörű bíróság által az eljárása során megállapított tényállás vizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [182] 3. Az Ákr. a hatásköri és illetékességi vita szabályai között lehetővé teszi, hogy ha ugyanabban az ügyben több hatóság állapította meg hatáskörét és illetékességét, vagy nem lehet eldönteni, hogy melyik hatóság jogosult az eljárásra, az érdekelt hatóságok egymás között egyeztetést kezdeményezzenek. Együttműködésre vonatkozó, további jogalkotás kényszere a jogbiztonság elvéből és a ne bis in idem szabályból nem vezethető le a jelen esetben, a konkrét ügy kapcsán.

Budapest, 2023. december 4.

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró különvéleménye

- [183] 1. Nem értek egyet a határozat rendelkező része 1. pontja szerinti – mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség címén való – megállapítással, kiváltképp a jogállamiság [B] cikk (1) bekezdése] sérelmét megállapító kijelentéssel. Kisebbségben maradván különvéleményt csatolok [Abtv. 66. § (2) bekezdés].
- [184] Egyébiránt az alkotmányjogi panasz elutasítására vonatkozó rendelkezésekkel nincs kifogásom, azokkal egyetértek.

- [185] 2. Álláspontom indokai a következők.
- [186] A határozat – az adott ügyben – a ne bis in idem s a nullum crimen / nulla poena (sine lege) elvárásának bemutatását, részletes vizsgálatát megteszi.
- [187] Megemlítem ugyanakkor, hogy – fenntartva ezen elvek/elvárások érvényét illetően a 18/2022. (VIII. 1.) AB határozathoz csatolt különvéleményemben kifejtett álláspontom – továbbra sem tartom helyénvalónak, hogy az alapvetően a bírói (res iudicata hatású) döntések összhangja érdekében szolgálatában álló ezen elvárások/elvek hatósági vs. bírói döntések viszonyára legyenek vonatkoztatva. A határozat 1. pont szerinti rendelkezése viszont azt jelenti, miszerint ezen elvek/elvárások érvénye (már) a hatósági döntés vs. hatósági döntés viszonyára is kiterjedő.
- [188] 3. Ezzel az expanzióval nem értek egyet. És ehhez képest kifejezetten aránytévesztésnek tartom, ha mindez a B) cikk (1) bekezdése szerinti, jogállami kritérium feltételébe torkollik. A hatóságok együttműködő magatartása, együttműködési kötelessége olyan természetes attribútum, ami akkor is elvárt, ha nincs rá normatív parancs.
- [189] Jelen esetben pedig normatív parancs is adott (tehát az adott hatóságok együttműködése nem csupán elszigetelt belátásukon múló); mivel a Tptv. 46. §-a alapján alkalmazandó Ákr. hatásköri összeütközésre vonatkozó rendelkezései nyelvtani és rendszertani értelmezés nyomán egyaránt alapot adnak a hivatalból való (s ekként törvényileg elvárt) együttműködésre.
- [190] Nincs tehát jogállami deficit.
- [191] Megemlítem végül, hogy a bíróság esetében a végrehajtó hatalomtól való elválasztottság folytán s a bírói döntés végérvényes res iudicata hatáskiváltó rendeltetése végett indokolt a – ne bis in idem, nullum crimen / nulla poena (sine lege) általi – tisztázó elvek/elvárások szerinti szelep (végső eszközként) fenntartása.

Budapest, 2023. december 4.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

**Az Alkotmánybíróság 2/2024. (I. 9.) AB határozata
a Kúria Pfv.IV.20.521/2022/4. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.798/2021/5. számú ítélete, továbbá
a Fővárosi Törvényszék 19.P.23.507/2020/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és
megsemmisítéséről**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Handó Tünde, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó és dr. Márki Zoltán* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Schanda Balázs* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Pfv.IV.20.521/2022/4. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.798/2021/5. számú ítélete, továbbá a Fővárosi Törvényszék 19.P.23.507/2020/13. számú ítélete alaptörvény-ellenesek, ezért azokat megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Mathias Corvinus Collegium Alapítvány (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján (dr. Illés Géza Márton ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.

- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.IV.20.521/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.798/2021/5. számú ítéletére, továbbá a Fővárosi Törvényszék 19.P.23.507/2020/13. számú ítéletére is kiterjedő megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint IX. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó mint felperes 2020. december 8-án keresetet nyújtott be a Fővárosi Törvényszéken, majd 2021. október 22-én fellebbezést nyújtott be a Fővárosi Ítéltáblán a Fővárosi Törvényszék ítélete ellen az I. rendű alperessel (a továbbiakban: I. r. alperes) és a II. rendű alperes párttal (a továbbiakban: II. r. alperes) szemben személyiségi jog megsértésének megállapítása iránt. Az indítványozó keresetében, majd fellebbezésében többek között kérte az eljáró bíróságoktól annak megállapítását, hogy az alperesek megsértették az indítványozó jó hírnévhez fűződő személyiségi jogát. Az indítványban kifejtettek szerint a II. r. alperes Facebook-oldalán és a Videók című aloldalán 2020. október 31-én és 2020. november 1-jén jogsértő videó közleményekben (a továbbiakban: Videó Közlemények) az I. r. alperes valótlanul állította, és a II. r. alperes valótlanul híresztelte, hogy a révfülöpi hajókikötő, illetve a felvétel háttérben látható strand az indítványozó tulajdonába került, és azok nyilvános, bárki számára elérhető használata bármiben korlátozásra kerülne. A Fővárosi Törvényszék elutasította az indítványozó kereseti kérelmét azzal az indoklással, hogy az alperesek részéről lényegtelen tévedésnek minősül, hogy a közlemény közlésekor nem megfelelő háttérrel választottak, amely az indítványozó megbecsülésén nem változtat, annak személyét semennyiben sem sérti. Emellett pedig az indítványozó – mint közszereplő – a vele szemben megfogalmazott bírálatot, kritikát is fokozottan tűrni köteles. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállás és okszerűen mérlegelt bizonyítékok alapján némileg eltérő jogi indoklás mellett azonos következtetésre jutott, így a fellebbezett rendelkezést helybenhagyta. A másodfokú döntés ellen az indítványozó a Kúriához fordult felülvizsgálati kérelemmel. A jogerős ítéletet a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2022. október 19. napján hozott ítéletével hatályában fenntartotta.
- [4] 3. Az alkotmányjogi panasz szerint annak eldöntésekor, hogy egy meghatározott személy vonatkozásában nagy nyilvánosság előtt tett kijelentés kapcsán mi minősül lényeges vagy lényegtelen tévedésnek vagy pontatlanságnak, ügydöntő jelentősége van annak, hogy a téves információ mennyiben alkalmas a közvélemény befolyásolására, az érintett személlyel kapcsolatban a társadalom értékítéletének kedvezőtlen megváltoztatására. Az indítványozó álláspontja szerint a Videó Közlemények lényegi üzenete, hogy az indítványozó alapítvány elveszi az emberektől azokat a Balaton-parti területeket, amelyek a felvételen láthatóak, és amelyek korábban emberek tíz- és százezreit szolgálták ki, azaz bárki számára igénybe vehetőek voltak, mostantól viszont kizárólag egy szűk, magánfelekből álló kör élvezheti majd ezeket. Ez – az indítványozó meglátása szerint – nem lényegtelen tévedés, hanem egy szándékosan valótlan tényállítás, megtévesztés, ami súlyosan sérti az indítványozó jó hírnevét. Ennek az alátámasztására az indítványozó továbbá megjegyzi, hogy az esettel kapcsolatban számtalan hozzászólás érkezett a világhálón, amelyekből egyértelmű, hogy a hozzászólók túlnyomó részét megtévesztették a Videó Közlemények, hiszen az indítványozót a Fidesszel, illetve a Fidesz tagjai által vezetett Kormányral azonosítja.
- [5] 4. Az indítványozó szerint a megsemmisíteni kért bírói döntések alaptörvény-ellenességét az indokolja, hogy az eljáró bíróságok ugyan felismerték az alapul fekvő ügy alapjogi érintettségét, de tévesen értelmezték azt, és alaptörvény-ellenesen mérlegelték a konkuráló alapjogi érdekeket. Ugyanis az eljáró bíróságok nem megfelelően értékelték az alperesek állításait, mivel azok kívül esnek a véleménynyilvánítás szabadsága védelmi körén, és sértik az indítványozó jó hírnevét. Ennek bizonyítására az indítványozó hivatkozott az alapjogok korlátozására vonatkozó alkotmányossági követelmények érvényesítésének elmulasztására. Nevezetesen, hogy az eljáró bíróságok nem az Alaptörvénnyel összhangban értékelték a véleménynyilvánítás szabadsága [és annak az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében meghatározott korlátait], valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által meghatározott jó hírnév tiszteletben tartásához való jog viszonyát.
- [6] 5. A fentiek alátámasztására az indítványozó felhívta a korábbi alkotmánybírói gyakorlatot, amely szerint a közéleti közlésekhez ugyan fokozottabb alaptörvényi védelem kapcsolódik, azonban az indítványozó – mint oktatási és tehetséggondozó intézmény – nem köteles magasabb tűrőhatárral rendelkezni, mivel nem vesz részt a közügyek alakításában, illetve nem gyakorol közhatalmat. Az indítványozó szerint nemcsak a személye miatt távoli az ügy közéleti kötődése, hanem a közlés tárgya miatt is, amely távoli kapcsolatban áll a véleménynyilvánítás középpontjában álló politikai közösség demokratikus működésével. Ezt azzal indokolta, hogy a tulajdonába olyan

területek kerültek, amelyek a vagyonyjuttatást megelőzően is elzárt területek voltak, és csak a használatra jogosult személyi kör változott.

- [7] Másodsorban az indítványozó szerint az eljáró bíróságok maguk is rögzítették az alperesek által tett ténymegállapítások valótlanosságát, azonban a közlés szempontjából azt „lényegtelennek” minősítették. Szintén az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára hivatkozva állította az indítványozó, hogy a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt, így az ilyen közlemények sértik az indítványozó jó hírnevét, valamint alkalmasak társadalmi értékelésének rontására, és ezzel társadalmi felelősségvállalásának, illetve küldetésének ellehetetlenítésére is.
- [8] Végezetül az Alaptörvény IX. cikkében garantált véleménynyilvánítás szabadságának korlátaival kapcsolatban az indítványozó kiemelte, hogy az eljáró bíróságok azt alaptörvény-ellenesen határozták meg, amikor rögzítették, hogy „a jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására.” Az alkotmányjogi panasz alapján az eljáró bíróságoknak figyelemmel kellett volna lenniük arra, hogy az alperesi valótlan tényállítások alkalmasak arra, hogy az indítványozó Alaptörvényben védett jó hírnevét súlyosan megsértsék, illetve az indítványozót megbélyegezzék. Erre tekintettel az ítéletek azért sértik az indítványozó jó hírnevének tiszteletben tartásához való alapjogát, mert háttérbe szorítják azt az alperesi véleménynyilvánítás szabadságával szemben. Az indítványozó szerint – hivatkozva az Alkotmánybíróság korábbi határozataira, valamint az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésére – a véleménynyilvánítás határát képezi az emberi méltóságból fakadó becsület és jó hírnév védelme. Emiatt az eljáró bíróságoknak vizsgálniuk kellett volna, hogy az indítványozó mint jogi személy jogosult-e – összhangban az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésével – az emberi méltóságból fakadó, ahhoz kapcsolódó védelemre. Amennyiben az alperesek által tett valótlan tényállítások sértik az indítványozó jó hírnevét, ez korlátozza az indítványozót közhasznú céljainak elérése érdekében, amely kihat a jogalany rendeltetésére és cselekvési autonómiájára. Utóbbira tekintettel az indítványozó megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság korábban már elismerte, hogy az általános cselekvési autonómia és annak alkotmányos védelme a jogi személyeket is megilleti, de csak korlátozottan, az adott szervezet céljához, továbbá rendeltetéséhez kötöten.

II.

- [9] Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:
- „I. cikk (4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”
- „VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”
- „IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.
- [...]
- (4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

III.

- [10] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság Abtv.-ben foglalt feltételeinek megfelel-e.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla ítéletét hatályában fenntartó Kúria által hozott ítéletet követően, annak kézbesítésétől számított törvényes határidőn belül terjesztette elő alkotmányjogi panaszindítványát, tekintettel arra, hogy a panaszindítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt 60 napos határidőn belül érkezett az elsőfokú bírósághoz.
- [12] Az Abtv. 27. §-a szerinti érintettség megállapítható: az indítványozó a per felperese, aki jogorvoslati jogait kimerítette. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [13] A panasz megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó előírást (Abtv. 27. §), az eljárás megindításának indokait és a jogsérelem lényegét, a vizsgálandó bírói ítéleteket, illetve az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit

is. Az indítványozó a vélt alaptörvény-ellenesség indokait előterjesztette, és az indítvány határozott kérelmet fogalmaz meg, így megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozottság követelményének. Az alkotmányjogi panasz kifejezett kérelmet tartalmaz az alaptörvény-ellenesség megállapítására és a megsemmisítésre.

- [14] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [15] Jelen ügy kapcsán alapvető alkotmányossági kérdés, hogy a támadott bírói döntések az Alaptörvénnyel összhangban tárták-e fel, hogy hol húzódik a közügyek szabad vitatásának a határa az indítványozó jó hírnevének rovására. Az eljáró bíróságok ugyan felismerték az alapul fekvő ügy alapjogi érintettségét, azonban a konkuráló alapjogi érdekek mérlegelésének terjedelme – ti. az alperesek állításai kívül esnek-e a véleménynyilvánítás szabadsága védelmi körén – olyan alapvető alkotmányossági és alapjogi kérdés, amely megalapozza az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételek teljesülését.
- [16] Az előadó alkotmánybíró az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján – a befogadásról szóló döntés helyett – a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozattervezetet terjesztett az Alkotmánybíróság elé.

IV.

- [17] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint megalapozott.
- [18] 1. Az Alkotmánybíróságnak elsősorban azt az alapjogi kollíziót kellett megvizsgálnia, amelyet az indítványozó jó hírnévhez fűződő joga, illetve az alapügy alpereseinek véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogának összeütközése hoz létre. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány elbírálása során mindenképp azt kellett vizsgálnia, hogy az alapügy alpereseinek magatartása következtében felmerülhet-e egyáltalán az indítványozó jó hírnevének sérelme, és amennyiben igen, úgy a szükségesség-arányosság követelményére tekintettel a konkrét esetben szükséges és arányos-e az alapügy alperese véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogának korlátozása az indítványozó jó hírnevének megsértésére tekintettel.
- [19] Az Alkotmánybíróság az ügy érdemi vizsgálata során elsőként áttekintette a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányosan védett körét. Az Alkotmánybíróság jelen kérdéssel többek között a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatban foglalkozott (a továbbiakban: Abh1.), amelyben az eddigi gyakorlatában és határozataiban foglalt elvek és alkotmányossági érvek mellett figyelembe vette az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) esetjogát is {61/2011. (VII. 13.) AB határozat, ABH 2011, 290, 321.; megerősítette például: 22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [16]; 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [25]; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a véleménynyilvánítás szabadsága kiemelten védett alkotmányos érték. A demokratikus jogállamokban ugyanis alapvető követelmény, hogy a társadalom valamennyi polgára szabadon fejthesse ki gondolatait, szabadon válhasson a közvélemény alakítójává. A társadalmi és politikai, vagyis a közéleti viták szabadsága és sokszínűsége nélkül ugyanis nincsen szabad közvélemény és nincsen demokratikus jogállam {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [39]; megerősítette többek között: Abh1., Indokolás [27]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadsága kettős igazolással bír {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [23]}. A véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos határait ezért úgy kell meghatározni, hogy azok a véleményt nyilvánító személy alanyi joga mellett a közvélemény kialakulásának, illetve szabad alakításának az érdekét is figyelembe vegyék {3001/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [20]–[21]; illetve Abh1., Indokolás [28]}.
- [22] Ahogyan arra az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben hivatkozott, az Alkotmánybíróság több mint két évtizede következetesen követett értelmezése szerint a véleménynyilvánítás szabadsága akkor követel kiemelt védelmet „amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. [...] A demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme [ugyanis] a közügyek vitatása, amely feltételezi a különböző politikai nézetek, vélemények kinyilvánítását, a közhatalom működésének bírálatát” [Abh1., Indokolás [29]; lásd még: 36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 228.; 57/2001. (XII. 5.) AB határozat, ABH 2001, 484, 494.]
- [23] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság gyakorlatában jellemzően a politikai jellegű közéleti szólások szabad kinyilvánítását tekinti a véleménynyilvánítás szabadsága legbensőbb védelmi körének {pl. 5/2015. (II. 25.)

- AB határozat, Indokolás [28]]. Ezekben az esetekben a véleménynyilvánítási szabadságból fakadó alkotmányjogi mércét különös szigorral szükséges érvényre juttatni, vagyis az ilyen jellegű szólások erősebb védelmet élveznek, és korlátozásuk csak a legszűkebb körben nyerhet igazolást {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [45]; Abh1., Indokolás [30]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság értelmezésében ugyanakkor a közéleti kérdések köre szélesebb a politikai szólásnál, illetve a közhatalmat gyakorló személyek tevékenységének bírálatánál. Ennek megfelelően a közéleti vita nem csak az állami és önkormányzati, a közhatalmi intézményrendszer működésének egészét fogja át, hanem felőleli például az üzleti élet társadalmi felelősségvállalásának és az üzleti élet világában egyre sokasodó számban jelentkező közéleti kérdéseket is (pl. környezetvédelmi, energiahatékonysági, munka- és közlekedésbiztonsági kérdések) {14/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás [26]–[27]; Abh1., Indokolás [32]}.
- [25] Ahogyan az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben arra rámutatott, „az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatában megjelenő szempontok az EJEB gyakorlatában is érvényesülnek. Az EJEB ugyanis több ítéletében rámutatott, hogy az EJEE 10. cikke által védett véleménynyilvánítás szabadsága nem csak a politikai jellegű vitákra vonatkozik, hanem a jogvédelem kiterjed minden, a társadalmat érintő egyéb kérdések megvitatásának szabadságára is [Thorgeirson kontra Izland (13778/88), 1992. június 25., 61. bekezdés]. A politikai szólásszabadság különös védelmét ezért minden esetben alkalmazni kell, amikor a vitatott véleménynyilvánítás valamely társadalmi, vagy helyi közösséget érintő kérdésben, a közügyek megvitatása során hangzik el [pl. Bladet Tromsø kontra Norvégia [GC] (21980/93), 1999. május 20., 58–60. bekezdés, 73. bekezdés; Klein kontra Szlovákia (72208/01), 2006. október 31., 47–48. bekezdés; Cihan Öztürk kontra Törökország (17095/03), 2009. június 9., 27–28. bekezdés; Karsai kontra Magyarország (5380/07), 2009. december 1., 35. bekezdés]. Ezekben az ügyekben a vitában érintett személyek a közügyek vitathatósága okán válnak közszereplővé.” (Abh1., Indokolás [34])
- [26] Az Alkotmánybíróság tehát – egyezően az EJEB gyakorlatában megjelenő szempontokkal – elismerte gyakorlatában, hogy „valamennyi közéleti párbeszéd igényt tarthat a közéleti vitákat és a közügyek vitatását megillető alapjogi védelemre” {14/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás [27]; Abh1., Indokolás [35]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy bár az alapügyben érintett – valós – ingatlantulajdon az indítványozó tulajdonába kerülését megelőzően sem volt nyitott a társadalom szélesebb körű felhasználása számára, az indítványozó társadalmi céljára és tevékenységére tekintettel a számára az állam által juttatott vagyontárgyak kérdése olyan közéleti kérdésnek minősül, amely az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint megalapozza a közszereplőkre vonatkozó szélesebb tűrési küszöb alkalmazását. „Az Alkotmánybíróság értelmezésében ugyanis a közéleti kérdések köre szélesebb a politikai szólásnál, illetve a közhatalmat gyakorló személyek tevékenységének bírálatánál. Ennek megfelelően a közéleti vita nem csak az állami és önkormányzati, a közhatalmi intézményrendszer működésének egészét fogja át” (Abh1., Indokolás [32]).
- [28] „A véleménynyilvánítás szabadságának körébe tartozó közéleti vitákban érintett személyek alapjogainak védelme tekintetében kiemelt jelentőségű kérdés, hogy azokat mikor lehet megszorítóan értelmezni, milyen feltételekkel lehet korlátozni, és kollíziójuk esetén milyen szempontok alapján kell a prioritást meghatározni [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 170.]. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság gyakorlatában egy összetett szempontrendszert dolgozott ki annak mérlegeléséhez, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága milyen szempontok szerint korlátozható, illetve hogy annak gyakorlása során az érintett személyek alapvető jogainak kollíziója során miként határozható meg az alapjogok prioritása.” (Abh1., Indokolás [36])
- [29] „Az Alkotmánybíróság ennek keretében következetesen hangsúlyozza, hogy a közéleti viták lényegi részét jelentik a közélet alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában résztvevők egymás elképzeléseit, teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják.” (Abh1., Indokolás [37])
- [30] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint „[a] véleménynyilvánítás szabadságának védelme körében meghatározó jelentősége van annak a kérdésnek, hogy meddig terjed egy közéleti vitában érintett személy tűrési kötelezettsége, vagy a másik oldalról: mennyiben korlátozhatja a véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülését a közéleti vitában résztvevők személyiségének a védelme. Ennek a kérdésnek az értékelése során az Alkotmánybíróság jellemzően a következő szempontoknak tulajdonít meghatározó jelentőséget: a véleményt kifejező nyilvános közlés közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e; a nyilvános közlés közszereplést érint-e; a nyilvános közlés tényállítást vagy értékítéletet foglal-e magában; a nyilvános közlés sérti-e az érintett személy emberi méltóságát vagy jó hírnevét [...]” (Abh1., Indokolás [38]).
- [31] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönten, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés

- megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezzi” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]; Abh1., Indokolás [39]}.
- [32] Az Abh1.-ben erre tekintettel hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy „a nyilvános közlés minősítése során jellemzően nem a véleménynyilvánítással érintettek személyéből kell kiindulni, hanem azt kell vizsgálni, hogy a közlés közügyek, közéleti kérdések vitatására vonatkozik-e. Lényegében e körülmény, vagyis a közéleti kérdések megvitatásának ténye – a konkrét vita erejéig – az a szempont, amely jellemzően meghatározza az érintettek személyi minőségét. A közszereplői minőség ezért a közéleti kérdések megvitatásával együtt járó közszereplés tényéhez kötött, amelyet mindig a konkrét helyzetben [...] szükséges értékelni.” (Abh1., Indokolás [41])
- [33] A Mathias Corvinus Collegium tehetséggondozási programjának és a Maecenas Universitatis Corvini Alapítvány oktatási tevékenységének támogatásáról szóló 2020. évi XXVI. törvény preambuluma az alábbiakat rögzíti: „A Mathias Corvinus Collegiumnak a kimagaslóan tehetséges fiatalok támogatására, valamint a bennük rejlő tehetség kibontakoztatására épülő, a társadalmi mobilitást és a társadalomért való felelősségérzet és cselekvésre való készség kialakulását támogató, az összmagyarság minél több korosztálya számára elérhető, a tehetséggondozást a fókuszba emelő, a hagyományos oktatást kiegészítő oktatási-nevelési rendszer kiépítésére mint közérdek megvalósítására irányuló, valamint a Maecenas Universitatis Corvini Alapítványnak a gazdaság- és társadalomtudományi képzési terület és így az innovatív vállalkozásokat támogatni kész magyar felsőoktatási intézményrendszer megerősítésére és a képzést folytató oktatók, kutatók, tanárok, a képzésben részt vevők támogatására irányuló tevékenységének az előmozdítása érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja [...]”
- [34] Az indítványozó tevékenységi köre tehát önmagában olyan kiemelt társadalmi, közéleti tevékenység, amelyre tekintettel az Országgyűlés vagyonjuttatás teljesítéséről döntött indítványozó javára, így az indítványozó részére szóló állami vagyonjuttatás, illetve az ennek körébe tartozó egyes vagyonelemek vonatkozásában az indítványozót a közéleti vitákra vonatkozó szélesebb tūrési kötelezettség terheli. {Az alapügyben érintett ingatlanok az egyes vagyonkezelő alapítványokról és az azoknak történő vagyonjuttatásról szóló 2020. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Vavt.) alapján kerültek indítványozó tulajdonába, amely törvény preambuluma a vagyonjuttatás célját az alábbiakban foglalja össze: „a Mathias Corvinus Collegium Alapítványnak a kiemelten tehetséges fiatalok támogatása ügyének megvalósítására irányuló tevékenységének támogatása érdekében [...]”}
- [35] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a]bban az esetben, ha a nyilvános közlés a közügyek szabad vitatását érinti, az alkalmazandó alkotmányjogi mérce megállapításához szükséges annak további vizsgálata, hogy a közléssel érintett személy – az adott helyzetben – közszereplői minőségben érintett-e. Önmagában ugyanis az a tény, hogy egy nyilvános közlés közéleti jellegű, nem vonja automatikusan maga után azt, hogy az érintett személyek személyiségvédelme lecsökken. A közszereplői minőség megállapítása mindig egyedi mérlegelés tárgya” (Abh1., Indokolás [44]).
- [36] A konkrét ügyben minden kétséget kizáróan megalapozza az indítványozó közszereplői minőségét és így szélesebb tūrési kötelezettségét az a körülmény, hogy az indítványozó által az alapügyben sérelmezett állítások, illetve az ezeket megjelenítő videófelvételek a Vavt. 6. §-a, illetve 2. melléklete alapján az indítványozó tulajdonába került olyan ingatlanokra vonatkoztak, amelyeket az Országgyűlés mint legfőbb népképviselési szerv döntése szerint az állam az indítványozó kiemelt közéleti tevékenységére és céljaira tekintettel rendelt az indítványozó tulajdonába adni.
- [37] 2. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján ezt követően abban kellett döntenie, hogy a nyilvános közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e (Abh1., Indokolás [52]).
- [38] „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadsága kiterjed egyrészt az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra, függetlenül attól, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. Másrészt a szólásszabadságnak részei a tényállást tartalmazó megnyilvánulások is, mert valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, továbbá tényközlések nélkül a véleményformálás ellehetetlenülne.” {3001/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [26]; Abh1., Indokolás [53]}.

- [39] „A véleményszabadság gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e. Az Alkotmánybíróság következetes értelmezése szerint az értékítéletekkel szemben a tényállítások mindig olyan konkrétumokat tartalmaznak, amelyek valósága bizonyítás útján igazolható, ellenőrizhető. Így a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valóban bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [31]}” (Abh1., Indokolás [54]).
- [40] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint – egyezően az alapügyben eljáró rendes bíróságok által tett megállapításokkal – az, hogy az indítványozó az idézett törvényi rendelkezések következtében mely ingatlan tulajdonokat szerezte meg, nyilvánvalóan tényállításnak minősül. Alkotmánybíróság ennek megállapításához azt vizsgálta, hogy a Videó Közlemények alatt alkalmazott háttér, illetve az elhangzott közlések, amelyek a ténylegesen juttatott ingatlanoktól eltérő, a társadalom széles rétege által használt ingatlanokról sugallták azt, hogy azokat az állam az indítványozó tulajdonába adta, elzárva ezzel a szélesebb rétegeket azok használatától, az eset körülményeit figyelembe véve tényállításnak minősülnek-e.
- [41] A konkrét ügyben a véleménynyilvánítás szabadsága és a jó hírnévhez fűződő jog közötti kollízió alapja minden kétséget kizáróan bizonyítható olyan tényállítás, amelyet az alapügyben hozott bírósági döntések is rögzítenek, és amelyek hamis, illetve téves jellege az eljárás során nem kérdőjeleződött meg, ugyanakkor az alapügy alpereseitől – az ügy jellegéből, illetve tárgyából és a felek személyéből fakadóan – minden kétséget kizáróan elvárható lett volna a kérdéses ingatlanok megfelelő azonosítása.
- [42] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben osztotta az indítványozó azon álláspontját, amely szerint az alapügyben szereplő Videó Közlemények minden kétséget kizáróan tényállításnak minősülnek, amelyek – valótlanság tartalmú – lényegi üzenete, amely szerint az indítványozó alapítvány elveszi az emberektől azokat a Balaton-parti területeket, amelyek a felvételen láthatóak, és amelyek korábban emberek tíz- és százezreit szolgálták ki, azaz bárki számára igénybe vehetőek voltak, mostantól viszont kizárólag egy szűk, magánfelekből álló kör élvezheti majd ezeket; nem minősíthető lényegtelen tévedésnek, tekintettel arra, hogy a valótlanság tartalmú tényállítás alkalmas arra, hogy az indítványozó megítélését a társadalom széles körében negatívan befolyásolja.
- [43] 3. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint „az alkotmányossági mérlegelés következő szempontja annak vizsgálata, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának védelmi körébe tartozó közlés érinti-e, és ha igen mennyiben (sérti-e) a közléssel érintett emberi méltóságát, illetve jó hírnevét” (Abh1., Indokolás [57]).
- [44] „Az Alkotmánybíróság elsőként az 57/2001. (XII. 5.) AB határozatban vizsgálta a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozását – az érintett személyek jó hírnevének, az emberi méltóságnak a védelme szempontjából – olyan vonatkozásban, hogy a korlátozás nem az állam bírálatával állt összefüggésben. Ebben a határozatban az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítási szabadság lehetséges korlátozásáról – a nemzetközi egyezményekkel és az EJEB gyakorlatában kialakult elvekkel összhangban – kimondta, hogy »a szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe van, csak kevés joggal szemben kell engednie, ha pedig ezt a szabadságjogot törvény korlátozza, a korlátozást megszorítóan kell értelmezni.« [...] (ABH 2001, 484, 492.)” (Abh1., Indokolás [58])
- [45] „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően – az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel – a korábbi alkotmánybírósági gyakorlathoz igazodva hangsúlyozta, hogy »a véleményszabadság határa mások emberi méltóságából fakadó becsület és jó hírnév védelme. Vagyis a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztán megaláztatás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata vagy más jogsérelem okozása [...]. Ezen kívül nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében öltönek testet« {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [29]}” (Abh1., Indokolás [59]).
- [46] „Az Alkotmánybíróság tehát egy összetett szempontrendszeren keresztül mérlegeli, hogy a nyilvános közlés sérti-e a közéleti vitában érintett személy emberi méltóságát, vagy az abból fakadó jó hírnevét [...]” (Abh1., Indokolás [61]).
- [47] „Az eljáró bíróságoknak ezért elsősorban azt kell vizsgálniuk, hogy az eljárásban érintett személyt érintő közlés bármilyen módon kötődik-e közvitához [...]. Abban az esetben pedig, ha megállapítható, hogy a vizsgált közlés közügyek vagy a közélet egyéb kérdéseinek megvitatásához kapcsolódik, és az érintettek e közéleti vitában közszereplői minőségben vesznek részt [...], függetlenül attól, hogy az érintett közhatalmat gyakorló személy, vagy más státuszú személy, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése alapján fokozott tűrés kötelezettség terheli a vele szemben megfogalmazott kritikával, bírálattal szemben. E tűrés kötelezettség részben a közlés tartalmához (tényállítás, értékítélet) igazodik [...]” (Abh1., Indokolás [64]).

- [48] „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor fokozott körültekintéssel kell értékelni azt is, hogy abban az esetben is, ha a véleménynyilvánítás közügyek vitathatóságához kapcsolódik, az emberi méltóságnak az érintett személyek esetében is van »egy olyan lényegi, érinthetetlen magja, melyet az esetleges kritikát megfogalmazó személyek is kötelesek tiszteletben tartani« [3122/2014. (IV. 24.) AB határozat, Indokolás [17]]. [...] Ebből következően a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [62]; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]; 3001/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [38]–[39]}” (Abh1., Indokolás [65]).
- [49] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához, ugyanakkor ugyanezen cikk (4) bekezdése rögzíti, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. Az Alaptörvény IX. cikk (4) és (5) bekezdésének hatályos szövegét Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) állapította meg.
- [50] Ahogyan arra az Alkotmánybíróság korábban rámutatott, a véleménynyilvánítás eszköztára és a véleménynyilvánítás jogának a hatálya is szélesebb a verbális kifejezéseknél, ezért következképpen az Alaptörvény IX. cikk (4) és (5) bekezdése az egyének, illetve a közösségek méltóságát a hétköznapi „szólásokon” túli más kommunikatív tettekkel szemben is védelemben részesíti. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy „annak megítélése, hogy az adott kommunikatív cselekmény valóban a szólásszabadság hatálya alá tartozik-e, több tényező összetett értékelése alapján dönthető csak el. [...] [E]gy tett véleménynyilvánításként kezelésének szükséges, de semmiképp sem elégséges feltétele, hogy a cselekményt elkövető a véleménye kifejezésének céljából cselekedjen – annak ellenére, hogy egy tett véleményszabadság oldaláról történő megítélése szempontjából a jogalkalmazónak elsődlegesen azt kell vizsgálnia, hogy a cselekvőnek mi volt a célja, illetve motívuma a cselekvése során.” {7/2021. (II. 19.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]}
- [51] Ahogyan azt az Alkotmánybíróság korábban már megállapította, „az emberi méltósághoz való jog az általános személyiségvédelmi funkciójából eredően további külön nevesített jogokat – részjogosítványokat – is magában foglal, így például az önazonossághoz, az önrendelkezéshez való jogot, az általános cselekvési szabadságot, a magánszféra védelméhez való jogot” {37/2011. (V. 10.) AB határozat, ABH 2011, 411; megerősítette: 32/2021. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [52] Az Alkotmánybíróság többek között a 3165/2021. (IV. 30.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) foglalkozott részletesen a jogi személyeket megillető, az általános cselekvési autonómiából fakadó alkotmányos védelemmel. E határozatában az Alkotmánybíróság emlékeztetett, hogy már az Alaptörvény előtti gyakorlat is elismerte, hogy az általános cselekvési autonómia és annak alkotmányos védelme a jogi személyeket is megilleti, de csak korlátozott mértékben. Ennek az oka abban lelhető fel, hogy amíg a természetes személyeknél az emberi méltósághoz való jog abszolút jellegű, feltétlen és elidegeníthetetlen jogként illeti meg az embert, addig a jogi személyeknél a cselekvési autonómia csak az adott szervezet céljához, rendeltetéséhez kötötten adatik meg {24/1996. (VI. 25.) AB határozat, ABH, 1996, 107, 111–112; megerősítette a 24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [140]; Abh2., Indokolás [36]}.
- [53] A jogi személyek alapjogvédelmére vonatkozó alkotmánybírósi gyakorlatra is figyelemmel volt az alkotmányozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének megfogalmazásakor, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. Az I. cikk (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak (Abh2., Indokolás [38]).
- [54] A fentiek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az Alaptörvény a jogi személyek jó hírnévhez való jogát is védi.
- [55] Az Alkotmánybíróság a 3001/2016. (I. 15.) AB határozatban vizsgálta meg, hogy – az emberi méltósághoz való jogra történő absztrakt hivatkozással összefüggésben – gazdasági társaság hivatkozhat-e az általános cselekvési és „önkitaljesítési” szabadságának korlátozására (van-e alapjogi jogalanyisága, locus standija e tekintetben) {3001/2016. (I. 15.) AB határozat, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata szerint az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésének megfelelően „[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak”. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság a 3001/2013. (I. 15.) AB végzésben kifejtette: „Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében a jogi személynek nincs emberi méltósága [az emberi méltóság alapjogából eredő, a természetes személyeket megillető általános cselekvési szabadsága], ezért

- a vizsgált esetben a jogi személy-indítványozó nem hivatkozhat az emberi méltóság sérelmére" {Indokolás [6]; 3139/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [19]; legutóbb: 3001/2016. (I. 15.) AB határozat, Indokolás [37]}.
- [56] Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben már részletesen foglalkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) személyiségi jogi rendszerével a jogi személyek vonatkozásában. E szerint a Ptk. – hasonlóan a korábban hatályos a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényhez – általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Második Könyv Harmadik része 2:42–2:54. §). Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a Ptk. 2:42. § egy olyan generálklauzulát tartalmaz, amely alapján valamennyi személyiségi jog – így a nem nevesítettek is – védelem alatt állnak. A fentieket úgy kell érteni, hogy a jövőben akár újabb személyiségi jogok is keletkezhetnek, amelyekre a jogi védelem automatikusan ki fog terjedni. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a Ptk.-ban szabályozott jogvédelmi eszközök igénybevételére a nem nevesített személyiségi jogok esetén is mód nyílik. A Ptk. a személyiségi jogokat az emberi méltóságból eredezteti [Ptk. 2:42. § (2) bekezdés]. Ugyanakkor a Ptk. 3:1. § (2) bekezdése – mintegy az Alaptörvény I. cikk (4) cikke leképződéseként – rögzíti, hogy a jogi személy jogképessége kiterjed minden olyan jogra és kötelezettségre, amely jellegénél fogva nem csupán az emberhez fűződhet. A személyiségvédelem körében ez azt jelenti, hogy a polgári jog is elismeri, hogy a személyiségi jogok a jogi személyeket is megilletik, természetesen csak azok, amelyek jellegüknél fogva nem csak az emberekhez kötődnek. A jó hírnév védelme pedig nyilvánvalóan olyan jog, amely nem csak a természetes személyek sajátja (Abh2., Indokolás [42]).
- [57] A jó hírnév megsértéséről különösen akkor beszélhetünk, ha az adott személyről, őt sértő, valótlan tényt állítanak vagy híresztelnek, vagy valós tényt hamis színben tüntetnek fel [Ptk. 2:45. § (2) bekezdés]. Ebből az is következik, hogy nem minősül a jó hírnév megsértésének, ha a valakiről állított vagy híresztelt valótlan tény az adott személyre nézve nem sértő (BH2001. 469.). Ugyanígy a valós tények közlése vagy a vélemény megfogalmazása sem sérti a jó hírnevet (BH2019. 13.). A közlésnek ugyanakkor – ahhoz, hogy a jó hírnevet sértőnek minősüljön – alkalmasnak kell lennie arra, hogy hátrányos legyen az érintett személy társadalmi megítélésére. A jogsértés megállapításának azonban nem feltétele annak bizonyítása, hogy ez a hátrányos megítélés ténylegesen be is következett (BH2010. 294.) (Abh2., Indokolás [43]).
- [58] A jó hírnévhez való jog tehát azt célozza, hogy az adott személyről a társadalomban kialakult (vagy kialakuló) kép valós tényeken alapuljon. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ez kép ne lehetne téves vagy helytelen, a jó hírnévhez való jog ugyanis pusztán azt biztosítja, hogy ez a kép valós tényekből levont következtetések eredményeképp álljon össze. Fontos kiemelni, hogy a Ptk. példálózó jelleggel csak a leggyakoribb, tipikus hírnévrontó magatartást emeli ki (tényt állít, híresztel vagy valós tény hamis színben tüntet fel), amiből az következik, hogy a jó hírnév megsértésének bármilyen módon való elkövetése jogellenes. Azaz e körben a közlést tág értelemben kell felfogni, az lehet a gondolat kifejezésének minden elképzelhető és alkalmas módja, így a tipikus szóbeli vagy írásbeli információátadás mellett a rajz, ábra, szobor, festmény, fotó, mozdulat, gesztus, cselekvés stb. útján való kifejezés is (BH2002. 261., BH2013. 266.) (Abh2., Indokolás [44]).
- [59] 4. a továbbiakban az Alkotmánybíróságnak arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy a Kúria ítélete, illetve a Kúria ítéletének alapjául szolgáló döntések megsértették-e az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított jó hírnévhez való jogát.
- [60] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerint az Alkotmánybíróság „alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját”. Ennek megítélésakor az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt a kérdést vizsgálja, hogy a bíróság felismerte-e az ügy alapjogi vonatkozásait. Ezt az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban rögzítette: „Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [...]. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgásteret keretein belül azonosítani kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [46]}.
- [61] „A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll

- összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]–[18], [46]}
- [62] Ugyanakkor „[n]em tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe annak megítélése, hogy a bíróság döntése az ügyben meghozható egyedüli helytálló döntés-e, vagy hogy a bírói törvényértelmezés, a bizonyítékok mérlegelése, valamint az azokból levont következtetések helyesek-e. A bírói mérlegelés körében hozott ítéletek felülvizsgálata az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik {hasonlóan pl. 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.” {7/2020. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [47]; 3165/2021. (IV. 30.) AB határozat, Indokolás [47]}
- [63] Az Alaptörvény említett rendelkezései tehát azt a kötelezettséget róják a bíróságokra, hogy az elbírálendő ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat.
- [64] Mindezek – amint ezt az Alkotmánybíróság már több esetben is hangsúlyozta – nem azt jelentik, hogy a bíróságoknak közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk a döntéseiket, hanem azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]; Abh1., Indokolás [68]}.
- [65] Az Alkotmánybíróság tehát egyértelművé tette azt, hogy a bíróságok kötelezettsége, hogy az alapvető jogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassák. Ezzel összefüggésben speciális helyzet a konkuráló alapjogi pozíciók esetén áll elő, vagyis amikor az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti viszonyában merül fel azáltal, hogy az egyik magánszemély alapjogát a másik magánszemély alapjogának gyakorlása veszélyezteti. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel kiemelte: a bíróságoknak ilyen esetekben közvetítő, kiegyenlítő szerepet kell betöltenie {14/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [65]; 3312/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [30]}. Ennek mércéjeként pedig az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy „[a] védelmi kötelezettség teljesítése során mind a törvényhozónak, mind pedig a jogalkalmazóknak figyelembe kell vennie azt, hogy egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt pedig arra kell törekedniük, hogy a konkuráló alapjogi pozíciók az arányosság elvének megfelelően kíméletes kiegyenlítésre, méltányos egyensúlyba kerüljenek (fair balance, schonender Ausgleich). Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság továbbra is kontrollt gyakorol” {13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [55]; Abh1., Indokolás [69]}.
- [66] Az Alkotmánybíróságnak tehát a tárgyi ügyben nem azt kellett eldöntenie, hogy a Kúria jogértelmezése helyes volt-e, hanem azt, hogy figyelemmel volt-e az ügy alapjogi érintettségére – ti. lefolytatta-e az alapjogi vizsgálatot, és ha igen, helyesen-e –, azaz arra, hogy az indítványozó személyiségi (jó hírnévhez való) joga sérülhetett-e.
- [67] A Kúria nem vitatta a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy a Videó Közleményekben szereplő és háttérként (képként) megjelenített ingatlanok eltérőek az indítványozó által az államtól tulajdonba kapott ingatlanoktól, azonban ezen körülmény jelentőségét, társadalmi következményét, következésképpen ezen körülmény alapjogi vonatkozását figyelmen kívül hagyta.
- [68] Az alapügyben hozott döntésében a Kúria nem értékelte a Videó Közlemények téves tartalmának társadalmi és alkotmányjogi következményeit, ti. a Videó Közlemények háttérének és így tartalmának a közvéleményre, illetve ezáltal az indítványozó cselekvési autonómiájára gyakorolt hatását. A Videó Közlemények téves tartalmának a jelen ügyben történő felhasználása ugyanis összességében alkalmas arra, hogy hozzájáruljon az indítványozó társadalmi megítélésére nézve hátrányos közvélemény kialakulásához, amelynek következtében a Videó Közlemények téves tartalma az indítványozó jó hírnevének sérelmére vezet.
- [69] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a jogi személyek „élettelen entitások, így személyiségük lényegét elsősorban a külvilág számára érzékelhető elemekkel lehet meghatározni. Ezek lehetnek különösen a szervezet neve, az őt meghatározó szimbólumok, fontosabb arculati elemek, valamint a vele kapcsolatos valós információk (amelyek alapján az önazonosságuk fennáll), egyszóval azon személyiségjegyek, amelyek révén e jogalanyok megjelennek a külvilágban, és amelyek alapján harmadik személyek számára kétséget kizáróan beazonosíthatóak. A jogi személyek esetében tehát meghatározó a megjelenésük, a róluk kialakult kép, amely egyediségüket jelzi harmadik személyek számára. A fentiek alapján ezek a jogi személyiség lényegét adó alkotóelemeknek minősülnek, és mint ilyenek részesülhetnek a személyiségi jogvédelemben. Másképpen fogalmazva az arculat, illetve az ahhoz kapcsolódó, abból származtatható jogok minden jogi személy személyiségének szerves részét képezik” (Abh2., Indokolás [56]).
- [70] Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben már rámutatott, hogy a jóhírnévhez való jog sérelmét eredményezi többek között a valótlan tényállítás is, amely harmadik személyekben a jogi személyről a valóságostól eltérő, az érvényesülését akadályozó képet keletkeztet (Abh2., Indokolás [64]). Emellett az Alkotmánybíróságnak

figyelembe kell vennie azt is, hogy „az Alaptörvény a közösségi célokat és funkciókat a korábbi Alkotmányhoz képest fokozottabban a középpontba állítja” (Abh2., Indokolás [69]).

- [71] Ezen szempontokhoz kapcsolódik továbbá az Alkotmánybíróság azon megállapítása, miszerint a jogi személyek lényege – ha úgy tetszik a személyiségük – a külvilág felé megjelenő képben ragadható meg (Abh2., Indokolás [74]).
- [72] Ennek a képnek a formálásában meghatározó szerepe van annak, hogy magát a jogi személyt milyen kontextusban mutatja be a média a külvilág felé. Egyáltalán nem közömbös, hogy valós, vagy valótlan állítások jelennek meg egy tudósításban ezen jogi entitásokról. A médiakommunikáció során a híreknek, tudósításoknak és egyéb közlési formáknak fokozott vizuális hatása van.
- [73] Az Alkotmánybíróság az 1/2007. (I. 18.) AB határozatban már elismerte, hogy „a rádiós és televíziós műsorszolgáltatás véleményformáló hatása és a mozgóképek, hangok, élő tudósítások meggyőző ereje sokszorosa az egyéb információs társadalmi szolgáltatások gondolkodásra ható erejének.” [1/2007. (I. 18.) AB határozat, ABH 2007, 45, 51.]
- [74] Éppen ezért a hírek valóságtartalmának megállapításánál kiemelt jelentősége van annak, hogy ne csak a szöveges megjelenítés vizsgálatát végezze el a bíróság, hanem hangsúlyosan vegye figyelembe a megállapításai során a képi megjelenítést, különösen annak a valósághoz való viszonyát is.
- [75] Önmagában egy híradás valóságtartalmának vizsgálata kapcsán a fenti tényezőket együttesen, a maguk összességében lehet és kell értékelni. Egy híradás nem tekinthető minden szempontból valósnak abban az esetben, ha annak képi kíséretartalma valótlanságot sugall.
- [76] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy éppen a fentiek miatt az indítványozó tekintetében nem minősül lényegtelen tévedésnek az alperes valótlan tényállítása, amely által sérül az indítványozó rendeltetéséhez kötődő cselekvési autonómiája, azon keresztül a jó hírnévhez való joga. A közérdekű tevékenységet végző indítványozóról kialakult, valós információkon alapuló társadalmi kép ugyanis kihathat a rendeltetésének megfelelő működésére. A jogi személy cselekvési autonómiájának két oldala van. Egyik oldalát a szervezet akarat-elhatározása, célkitűzései, szándéka, másik oldalát pedig az ezek megvalósítására való képesség, a mozgástér alkotja, melyben a jogi személy cselekedhet. Ezt a mozgástér befolyásolja a másik félben a jogi személyről kialakult vélekedés, a jogi személy közvéleményben kialakult megítélése. Hamis tényállítások terjesztése a jogi személy megítélésének negatív befolyásolásán keresztül a jogi személy cselekvési lehetőségeit korlátozza, végső soron alkalmas arra, hogy a jogi személyt mintegy „kiközösítse”, cselekvését, rendeltetésének betöltését ellehetetlenítse.
- [77] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok ugyan felismerték az alapul fekvő ügy alapjogi érintettségét, de tévesen értelmezték azt, és alaptörvény-ellenesen mérlegelték a konkuráló alapjogi érdekeket, ugyanis az eljáró bíróságok nem megfelelően értékelték az alperesek állításainak alapjogi jelentőségét.
- [78] Az Alkotmánybíróság továbbá hangsúlyozta, hogy jelen ügy eldöntése során döntő jelentősége van annak, hogy egy meghatározott személy vonatkozásában nagy nyilvánosság előtt tett kijelentés kapcsán mi minősül lényeges vagy lényegtelen tévedésnek, vagy pontatlanságnak, illetve a téves információ mennyiben alkalmas a közvélemény befolyásolására, az érintett személlyel kapcsolatban a társadalom értékítéletének kedvezőtlen megváltoztatására.
- [79] Az Alkotmánybíróság végezetül rámutat, hogy az eljáró bíróságoknak figyelemmel kellett volna lennie arra, hogy az alperesi valótlan tényállítások a jelen ügyben lényegesek voltak, és az indítványozó Alaptörvényben védett jó hírnevének megsértésére vezettek.
- [80] Mindezen indokok alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Pfv.IV.20.521/2022/4. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.798/2021/5. számú ítélete, továbbá a Fővárosi Törvényszék 19.P.23.507/2020/13. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisítette.
- [81] A bírósági határozatok megsemmisítését követően az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárási eszközét az Alkotmánybíróság határozata alapján és a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával a Kúria állapítja meg.

V.

Az Alkotmánybíróság határozata Magyar Közlönyben történő közzétételének elrendelése az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondatán alapul.

Budapest, 2023. december 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
Dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/204/2023.

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [82] Egyetértek a rendelkező részben foglaltakkal, ugyanakkor annak indokait az alábbiakban látom.
- [83] 1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]} Lényegesnek tartom kiemelni azt is, hogy az Alkotmánybíróság nem vonhatja el az ítélkező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak megtartását vizsgálhatja felül.
- [84] 2. Az Alkotmánybíróság már több ízben, elsőként a 7/2014. (III. 7.) AB határozat indokolásában rámutatott arra, hogy a szólásszabadság és a személyiségvédelem összehangolásakor az elsődleges kérdés az, hogy a megszólaló az eset összes körülményére tekintettel társadalmi, közéleti kérdésben, „közügyben” fejtette-e ki mondanivalóját (Indokolás [47]). Emellett lényeges szempont, hogy a konkrét esetben alkalmazott alkotmányos mérce mindig a megszólalás körülményeihez igazodik, és ennek függvényében kell a szólásszabadság és a személyiségvédelem ütközésének feloldását mérlegelni.
- [85] Nem kétséges, hogy a konkrét ügyben a Kúria a szólásszabadság kiemelt védelme körében kimunkált alkotmányos szempontokra tekintettel volt, és ennek megfelelően az indítványozót érintő véleményekkel szemben a fokozott tűrésre kötelező tesztet alkalmazta. A Kúria jogértelmezése ezért ebben a részében az irányadó alkotmányossági szempontokkal összhangban áll.

- [86] 3. Az Alkotmánybíróság már több döntésében kiemelte, hogy a Kúriának az a jogértelmezése, mely szerint egy sajtócikkben közölt információkat a maguk összességében és összefüggéseikkel együtt kell értékelni, illetve a lényegtelen tévedések, pontatlanságok nem alapozhatnak meg jogsértést, összhangban áll az Alaptörvényből fakadó követelményekkel.
- [87] Az Alkotmánybíróság több döntésében rámutatott, hogy noha az értékítéletekhez képest lényegesen eltérő mércék alapján ítélandók meg, a tényállítások is – valóság és valótlanság egyaránt – a szólásszabadság hatálya alatt állnak, és rájuk is vonatkoznak a közügyek vitájának fokozott védelme melletti érvek {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [49]}. Az Alkotmánybíróság ezzel összhangban arra is többször rámutatott, hogy bár a hamis tényállítások – szemben az értékítéletekkel, bírálatokkal – önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt, az adott ügy összes körülményének mérlegelése arra vezethet, hogy még sincs alkotmányos lehetőség a valótlanság állítást tevő jogi felelősségre vonására. A közügyek vitájához tartozó tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért a jogi felelősségre vonás kérdésében még az alkotmányos értékkel egyébként nem bír, utóbb hamisnak bizonyult tényállítások esetében is figyelemmel kell lenni a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekében {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [50]}.
- [88] Ezeket az alkotmányossági szempontokat tükrözi az a kúriai jogértelmezés, amely szerint ha egy videóközlemény egésze összességében valós tájékoztatást nyújt, akkor a közlemény egyes részeiben fellelhető kisebb pontatlanságok, valótlanságok nem nyújtanak alapot jogi felelősségre vonásra.
- [89] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a jelen ügyben a fenti alkotmányossági szempontok mellett döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy egy videóközlemény esetén a bíróságnak nem csak a szöveges megjelenítés vizsgálatát kell elvégeznie, hanem hangsúlyosan figyelembe kell vennie a képi megjelenítést, különösen annak a valósághoz való viszonyát.
- [90] Kétségtelenül egy videóközleményt kísérő képi megjelenítés a közlemény központi eleme, amelynek értékelése álláspontom szerint hasonló alkotmányos relevanciával bír, mint egy cikk címének a megítélése. Ezzel összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a cím nem egy a cikk mondatai vagy fordulatai között, hanem az olvasók figyelmének felkeltésében és a cikk tartalmának megragadásában központi szereppel bíró kiemelés, amelynek így adott esetben a személyiségi jogok sérelmére nézve is fokozott hatása lehet. Ez a kiemelő, hangsúlyozó szerep az írás címének önálló jelentőséget ad, amihez önálló értékelésnek kell társulnia a személyiségvédelem körében. Az írás címének megítélése ezért nem oldható fel a többi résszel való együttes értékelésben. A cikk egésze szempontjából fontos körülménnyel kapcsolatban a sajtócikk címében nem szerepelhet lényeges, megtévesztő pontatlanság, valótlanság {8/2018. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [91] Véleményem szerint ezen alkotmányos szempontok egy videóközlemény képi megjelenítésével összefüggésben is irányadók. A képi megjelenítés ugyanis egy videóközlemény központi – figyelemfelkeltő – eleme, amelyhez ezért önálló értékelésnek kell társulnia a személyiségvédelem körében.
- [92] Mindezek alapján, úgy gondolom, hogy a bírói döntésben foglalt jogértelmezésnek az a része, amely szerint a videóközlemény képi megjelenítésében látható pontatlanságot, valótlanságot nem önmagában, hanem a közlemény egészének fényében kell megítélni, nem érvényesíti kellőképpen az Alaptörvény VI. cikkéből fakadó alkotmányossági szempontokat.

Budapest, 2023. december 19.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [93] Egyetértek a többségi határozat rendelkező részével, és egyetértek a döntést megalapozó indokolás nagyobb részével is.
- [94] Ugyanakkor véleményem szerint a jó hírnévhez való jog sérelme a konkrét esetben anélkül is megállapítható a „hazudni nem szabad” feltétlen érvényesülést kívánó sajtó-elvet figyelmen kívül hagyó bírói döntéssel szemben, hogy az Alkotmánybíróság az indítványozó cselekvési autonómiájára is alapítaná döntését.
- [95] Cselekvési autonómiája általánosságban az embernek és az emberi közösségeknek van saját céljai megvalósítása érdekében. Szervezeteknél az autonómia jellemzően a belső ügyekben biztosított önkormányzat. Az indítványozó jogi személy, cselekvési autonómiája eleve korlátozott, mert a céljához kötött, azt a szóban lévő közlés közvetlenül

nem érinthette akkor sem, ha a közlést összességében valótlannak kellett volna nyilvánítani az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezés mellett.

- [96] Az ember cselekvési autonómiája inkább filozófiai és nem jogi megközelítést rejt magában. Ezért nem tartom szükségesnek és időszerűnek, hogy a jogi személyt megillető jogvédelmet az emberhez kapcsolt végső attribútumig vezessünk vissza ebben az ügyben. Ezért nem értek egyet azzal az indokolásbeli megállapítással, hogy az indítványozónak a rendeltetéséhez kötődő cselekvési autonómiáján keresztül sérült a jó hírnévhez való joga. Önmagában a jóhírnévhez való jog nem megfelelő figyelembevételre az általános hatáskörű bíróság által a bírói döntés alaptörvény-ellenességét megalapozza.

Budapest, 2023. december 19.

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [97] 1. A határozat szerinti rendelkezéssel és annak indokolásával egyetértek. Ugyanakkor indokoltnak tartom megemlíteni támogató álláspontom lényegét, szempontjait, amit párhuzamos indokolásként csatolok [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [98] 2. A határozat megsemmisíti az alapügyben elsőfokon, másodfokon és felülvizsgálatban hozott, egymással összhangban álló (az indítványozó keresetét elutasító) bírósági döntéseket. Az alkotmánybírói határozat lényege, hogy az eljáró bíróságok szerint lényegtelen tévedésnek tartott, viszont valójában – kétségtelen, és nem vitatottan – valótlan tényállítás, illetve a képi megjelenítés hamissága a jó hírnévhez fűződő, Alaptörvényben védett jogot sért. Másképpen szólva „az igazság létezik, csak a hazugságot találják ki” (Georges Braque). Hozzáteszem az igazság akkor is védelmet élvez, ha fájó, viszont a hazugság alkotmányos igényre nem tarthat számot („a polgárnak és az államnak közös célja az igazság”, Nemzeti Hitvallás).
- [99] 3. A jogi személy passzív alanyisága, sérthetősége, illetve sértés elleni védelemre érdemlősége hagyományosan és régóta része a jognak, polgári és büntetőjognak egyaránt (alkotmányos alap hiányában is). Ehhez képest – álláspontom szerint – jelen határozat sem jelent, nem teremt különös kiemelést meglévő elváráshoz képest. Kiváltképp nem fogható egybe a IX. cikk (5) bekezdése szerinti közösségek kiemelésével.
- [100] Kétségtelen azonban, hogy rámutat egy különbözősége. A büntetőjogi megítélés körében változatlan megfontolás, hogy a jogi személynek méltósága nincs (lévén saját lelkiismerete sincs), ám becsülettel, megbecsültség iránti igényrel éppúgy bír, mint maga az ember. Másképpen szólva van erkölcsi forgalmi értéke (vö.: Angyal Pál: A becsület védelméről, Athenaeum Rt., 1927., 9. oldal).
- [101] Ugyanakkor becsületcsorbító magatartás passzív alanyává csupán azon jogi személy válhat, ami személyösszesség, lévén a becsület emberhez, illetve emberekhez fűződő érték. Dologösszességnek – így alapítványnak – nincs becsülete, így ellene becsületsértés, rágalmazás sem elkövethető. A jó hírnevére viszont igényt tarthat, mivel az természeténél fogva nem csupán az emberre vonatkozó [vö.: Alaptörvény I. cikk (4) bekezdés].
- [102] 4. A jogi személy jogalanyi mivolta nem személyiség, nem szubjektum, hanem objektiváció. Az állam joga által kreált. Ehhez képest nem cselekvési szabadsága, hanem (amint a határozat indokolása is rögzíti) cselekvési autonómiája van, ami azonban létesítése szerinti célhoz, rendeltetéshez kötött, azt követő.
- [103] Következésképpen értelemszerű, hogy a jogi személy rendeltetésének, céljának mibenléte nem csupán kínáló, hanem természetes szempont, meghatározó támpont a vele szembeni sértés vizsgálatakor. Jogi személynek nem teste van, hanem megjelenése, nem arca van, hanem arculata. Valójában ezek elnehezülése a sérelem mibenléte.
- [104] Ekként jogi személyt ért jóhírnévsértés alkotmányossági vizsgálata esetében valójában arról van szó, hogy a legitim és legális jogi személy cselekvési autonómiája korlátozódott-e, beszűkült-e, ellehetetlenült-e, miáltal elnehezül a forgalmi működése – az, amire a létesítő akarat vonatkozik.

Budapest, 2023. december 19.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

[105] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2023. december 19.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró különvéleménye

- [106] Az elfogadott határozat tekintetében nem vitatom, hogy az indítványozó tevékenysége kiemelkedő társadalmi értékkel bír, a közjót szolgálja, és azt sem, hogy jó hírneve érinti azokat is, akiket a tevékenysége elér, így lejáratása számára súlyos hátrányokkal jár. Egyetértek azzal is, hogy a hazugságra nem terjed ki a szólásszabadság. Az indítványozó által az alapeljárásban sérelmezett videó félrevezető volt, azt a benyomást kelthette, hogy az indítványozó olyan ingatlant szerzett meg, mely korábban közforgalmú terület volt, ami nem volt igaz.
- [107] Az indítvány két alapvető ponton támadja a bírósági ítéleteket: egyrészt vitatja, hogy a bíróságok közszereplőnek tekintették, és így irányában magasabb tūrés kötelezettséget érvényesítettek, másrészt a valótlan tényállítás tekintetében azt állítja, hogy jó hírnévhez való jogát megsértették. A határozat az első kérdés tekintetében nem ad helyt az indítványnak, a második kérdés tekintetében igen. Az első kérdés megítélése vonatkozásában osztom a döntést, a második kérdés tekintetében nem.
- [108] Az Alaptörvény világossá teszi, hogy jogi személyek is rendelkeznek olyan alapvető jogokkal, melyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak. Számomra kérdéses, hogy a cselekvési autonómia ebbe a körbe vonható-e. A cselekvési autonómia a méltóságból fakad – míg a jó hírnév mindenkit (a jogi személyt is) megillet, méltósága csak az embernek van.
- [109] Adott esetben a többségi határozat is abból indul ki, hogy a vita közszereplők között, közéleti kérdésben folyt. A véleménynyilvánítás szabadságának lényege, hogy egy kommunikációs üzenet elérhesse a nyilvánosságot. A kommunikációs üzenetek gyakran élnek a túlzás, vagy akár a csúsztatás eszközeivel – ezek feltárása elsősorban a cáfolat, az ellenvélemény, azaz a vita feladata. Annak tisztázása, hogy az ilyen vitákban hol húzódik a lényeges, súlyos megtévesztés és a mellékes, lényegtelen csúsztatás-valótlan közötti határ, bírói mérlegelés kérdése, amit az Alkotmánybíróság csak alkotmányossági szempontból értékelhet. A közszereplők között folyó közéleti viták alkotmányossági határai tekintetében az eddigi alkotmánybírói gyakorlat megengedőbb volt, álláspontom szerint az adott ügyben a bíróságok az értékelés során az Alaptörvény keretei között maradtak. Személy szerint messzemenően azonosulni tudok a nyílt, őszinte, hazugság-csúsztatás és torzításmentes, tiszteletteljes, mások jogaira, jogos érdekeire és méltóságára tekintettel lévő kommunikáció követelményével. Ugyanakkor álláspontom szerint létezhetnek olyan, egyébként helyteleníthető torzítások, melyek nem érik el az alkotmányellenesség szintjét. Kérdésesnek látom azt is, hogy a szavak igazságának és a képi kommunikáció torzításmentességének szigorúbb követelménye ténylegesen, következetesen érvényesíthető-e.

Budapest, 2023. december 19.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

IX. Határozatok Tára

A köztársasági elnök 1/2024. (I. 9.) KE határozata állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés i) pontja, valamint a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 9. §-a alapján – a Miniszterelnökséget vezető miniszter TKF-1/1597/3/2023. számú előterjesztésére –

- Hrisz Péter (névmódosítás előtti neve: Hrisz Petro Petrovics; születési hely: Felsőneresznic, Szovjetunió; születési idő: 1961. július 18.) és
- Hrisz Péter (névmódosítás előtti neve: Hrisz Petro Petrovics; születési hely: Széleslonka, Ukrajna; születési idő: 1999. november 24.)

– jogszabályok megszegésével szerzett – magyar állampolgárságát visszavonom.

Budapest, 2023. december 14.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2023. december 19.

Dr. Gulyás Gergely s. k.,
Miniszterelnökséget vezető miniszter

KEH ügyszám: KEH/7011-2/2023.

A Kormány 1001/2024. (I. 9.) Korm. határozata a GFM tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó társaságok forrásjuttatásai kiadási előirányzat túllépésének jóváhagyásáról

A Kormány a Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló 2023. évi LV. törvény veszélyhelyzet ideje alatti eltérő szabályairól szóló 489/2023. (XI. 2.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 489/2023. (XI. 2.) Korm. rendelet] 3/A. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva jóváhagyja a 489/2023. (XI. 2.) Korm. rendelet 3/A. § (1) bekezdése szerinti kiadási előirányzat legfeljebb 450 000 000 000 forint összeggel történő túllépését.

Felelős: nemzetgazdasági miniszter
pénzügyminiszter

Határidő: a felmerülés ütemében

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1002/2024. (I. 9.) Korm. határozata az Országos Hulladékgazdálkodási Terv feljogosító feltétellel kapcsolatos kiegészítéséről

A Kormány

1. a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 73. § (4) bekezdésében biztosított jogkörében elfogadja a 2021–2027 közötti időszakra szóló Országos Hulladékgazdálkodási Tervről szóló 1704/2021. (X. 6.) Korm. határozattal elfogadott, a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó Országos Hulladékgazdálkodási Terv (a továbbiakban: OHT) függelékkel történő kiegészítését;
2. felhívja az energiaügyi minisztert, hogy az OHT függelékkel kiegészített egységes szerkezetű szövegét tegye közzé a Kormány honlapján;

Felelős: energiaügyi miniszter

Határidő: azonnal

3. felhívja az energiaügyi minisztert, hogy – az európai uniós ügyekért felelős miniszter bevonásával – tájékoztassa az Európai Bizottságot az OHT 1. pont szerinti kiegészítéséről.

Felelős: energiaügyi miniszter

európai uniós ügyekért felelős miniszter

Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Bíró Attila.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.